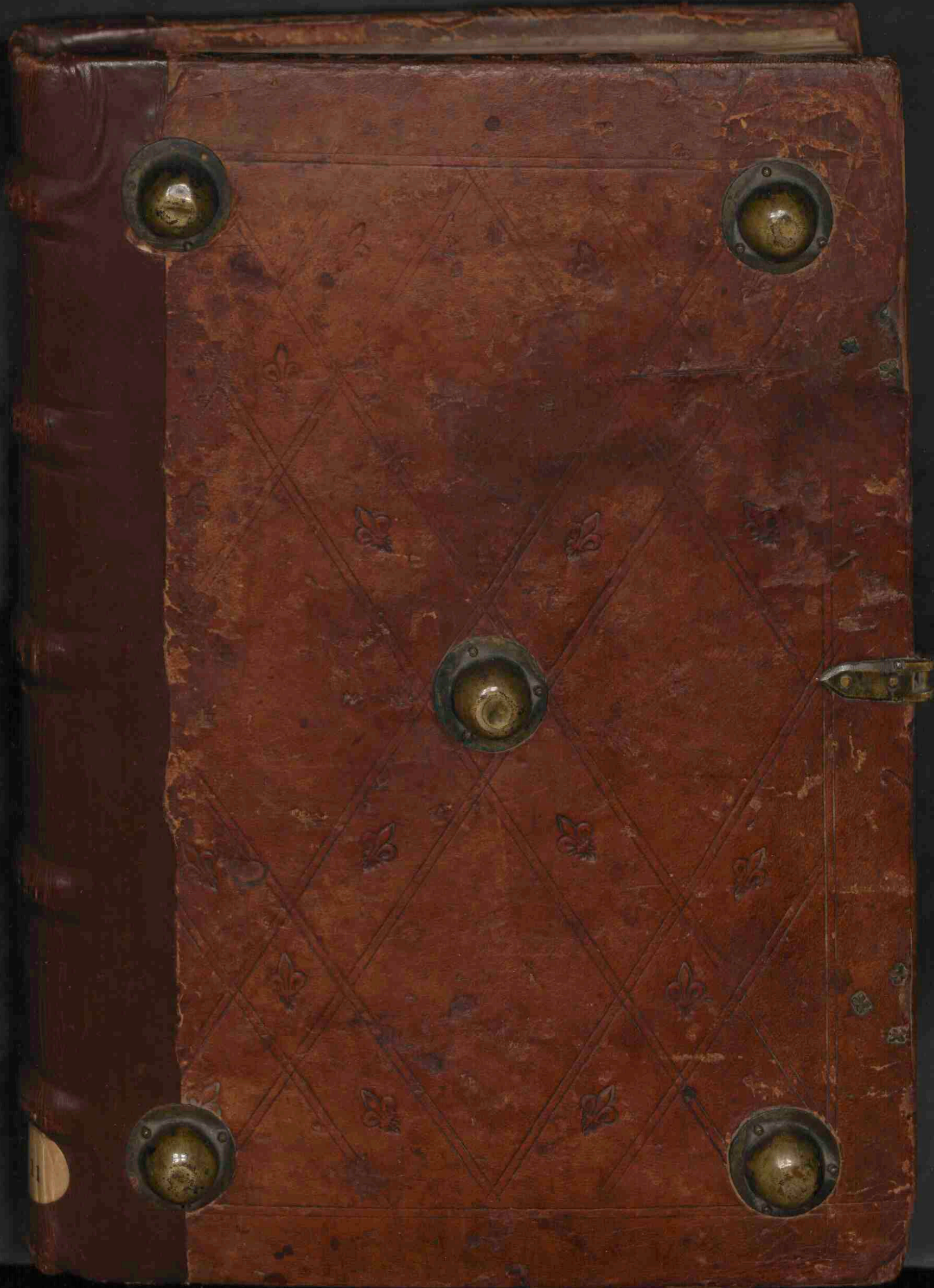

Chronicon sive gesta pontificum Traiectensium et principum Hollandiae

<https://hdl.handle.net/1874/336698>

Codd. MS. Latin

n°. 23.

Aevum médium.
Scriptores historici.

N°. 4

K. V. P. L. D.

N. 11

T. 782

782 (*Hist. 4.*) *Membr. fol. 80 ff. 2 col., initial. pictis et deaur.*
Saec. XV ineuntis.

Joannes de Beka, *Chronicon de episcopis Ultrajectinis, continuatum*
ad a. 1393.

Fol. 1a. *Coronica dominorum Hollandie ac episcopatus Traiectensis. Reuerendis*
patribus, cet. Fol. 80a ad terminandum relicta fuit. Eodem anno [1393]
florencius episcopus traiectensis obiit etc. (sic).

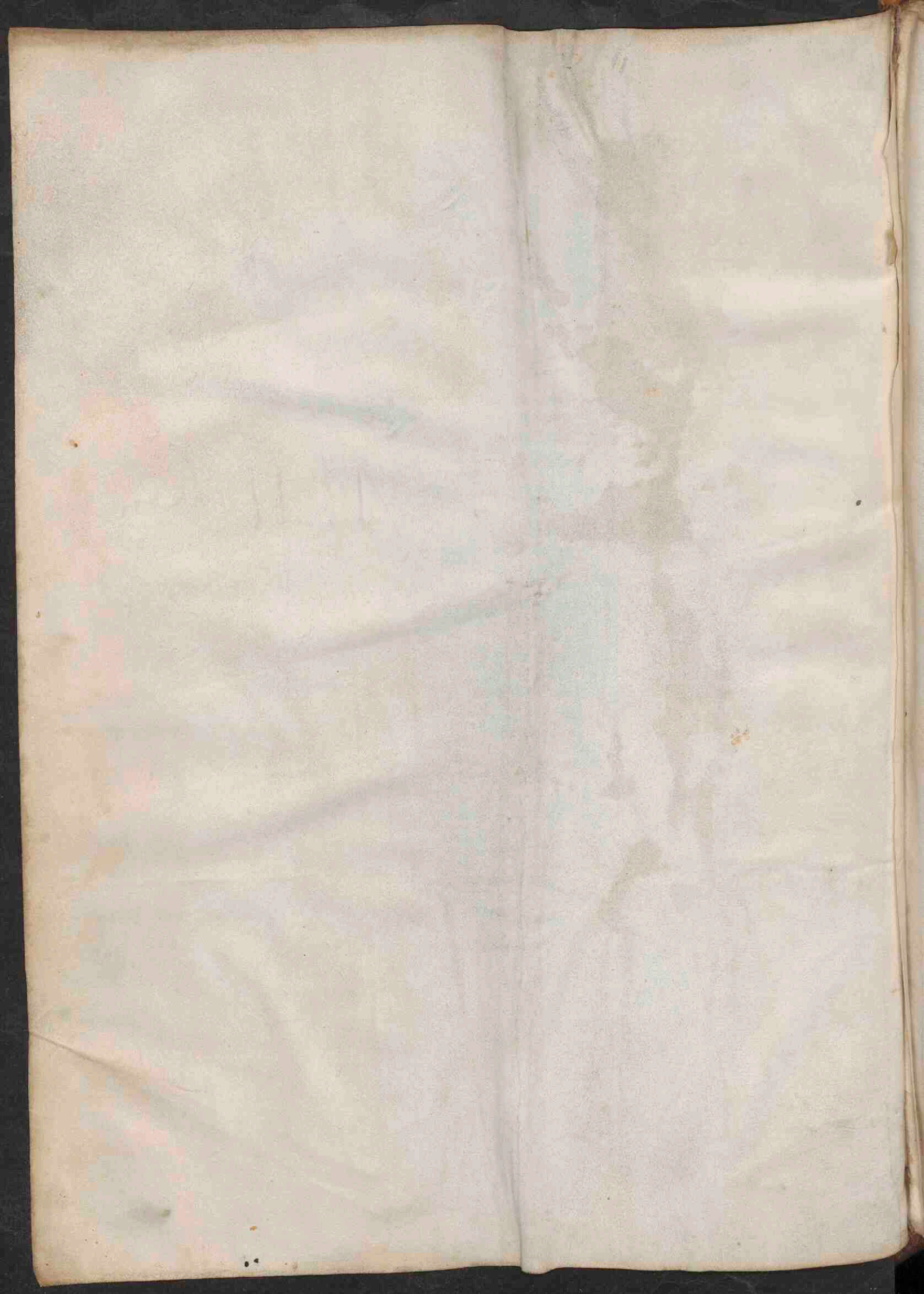
Ex *biblioth. Nic. Witsen. — Codex hic consentit cum textu in edit. Buchelii,*
pag. 1—121.

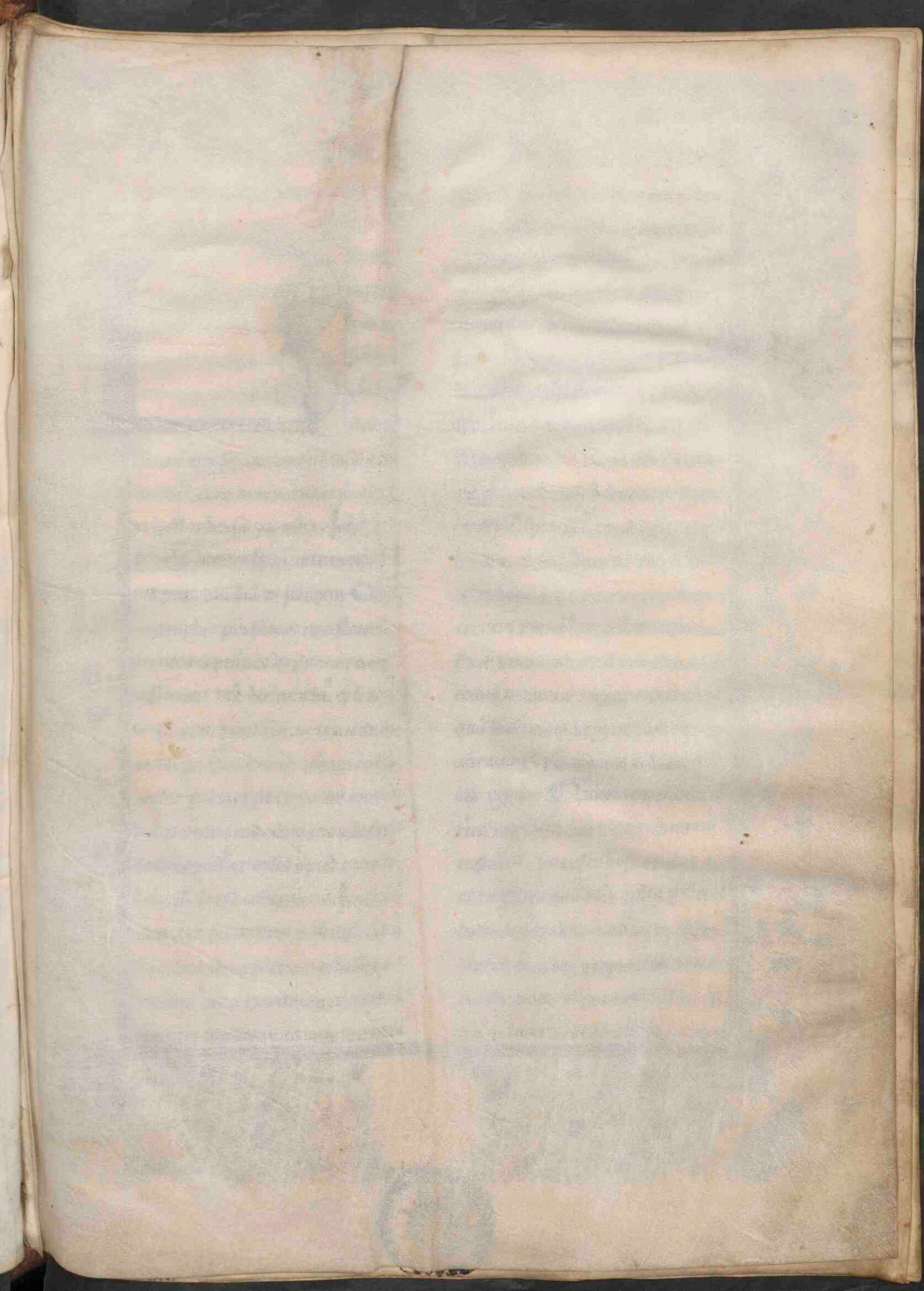
Oude hand met koperen knoppen.

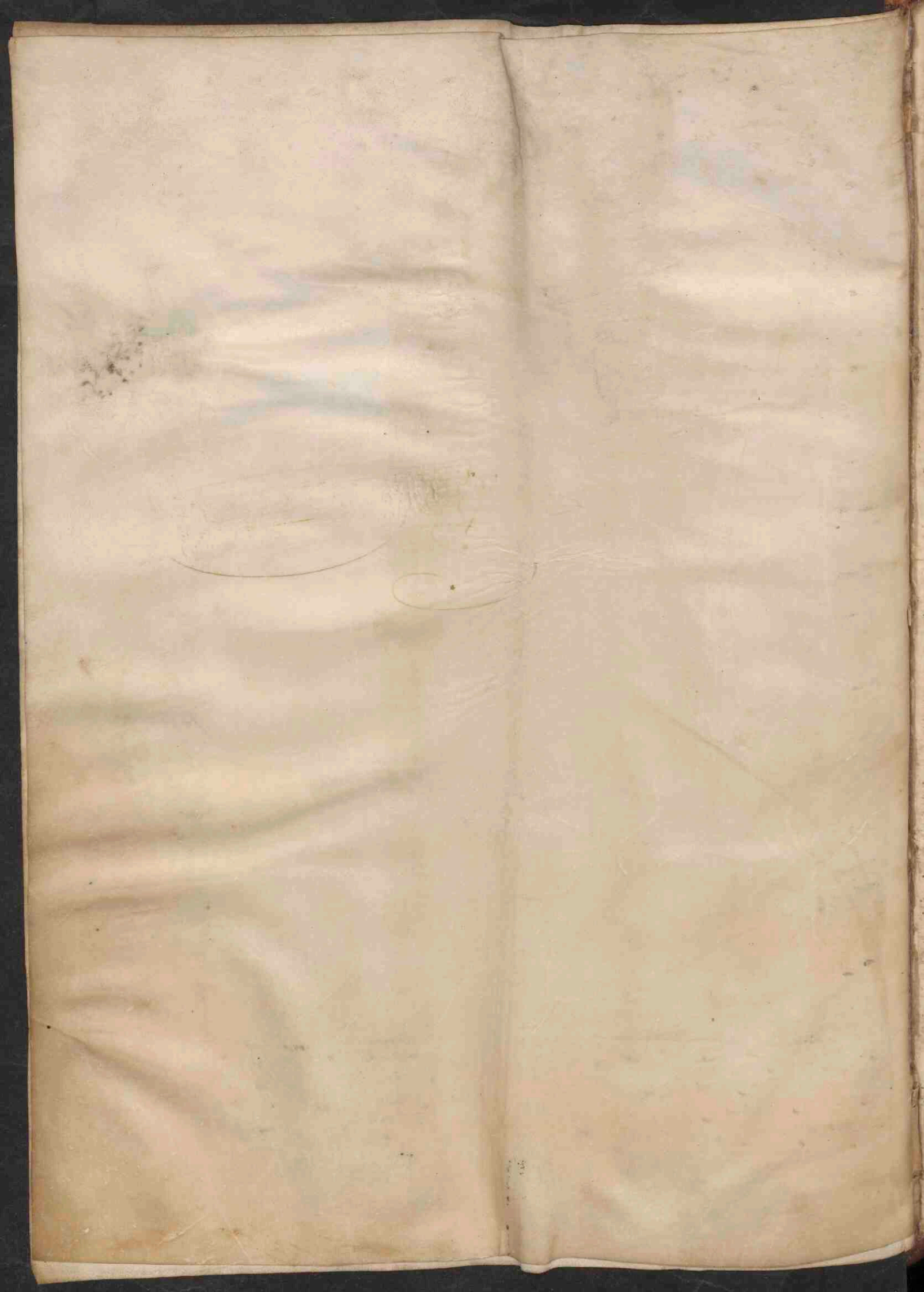
Hs.
5 D 11

~~L. S. Witsen~~

N. Witsen

Coronica dominorum hollan.
Ac episcopatus Traiecten.

R Euen
dis p̄a
bus et
p̄clams
p̄ncipib
diuisio

hannij ep̄o sancte traiectensis ecclie
ac wilhelmo duci palatino sine p̄ua
pi hollandensis prouincie. **Johānes** ^{Auto.}
de beche licet indigni, attamen dei
aus pace/gaudiū et salutem **C**ro
nographice presentis annalem cu
pientes copulatē hystoriam mag
nificencie v̄re declaram. q̄ hec ges
ta sanctorū pontificum traiectensi
um et magnanimorū p̄ncipum hol
landie ex diuersis hystoris annali
bus et omnia cotidiebus p̄uilegijs
dictaminib. et eplis apud egmon
dam studiose collegimus. In quib.
iam per septennium cū assidua q̄
si sollicitudine plerumq̄ laboris
explem. ne p̄ ignamiam et onocra
phorum memoria tantorū virozū

obscure perpetim obliuioni subia
ceret. Et qm̄ gesta p̄fatorum po
tificum et p̄ncipū adeo sūt promi
tina quod aliquatenus segregari
nequeant. salua cronographice
sua. Ideoque diuis meis p̄cordiali
bus p̄ntem hystoriam de gestis v
trorūque sub breuiori leuiori que
stilo compilam. **Q**uā v̄re reuerē
cie pro cotidiana deductione trans
mittim. quaten. ex ea discatis quā
bonum et sociūm sit vos et v̄m
p̄lin habē pacem in vnum. vester
eternū popul. ut p̄bit miserius
fuit vnus nationis immediate sub
iectus romani impatoribus ante
quā hollandia bipartita fuit in pon
tificatum et p̄ncipatum a diuis s̄ci au
torū regibus. **Q**uāobrem pacem al
tutūm obseruate v̄ram amicitia
custodite. forenses hostes subingente
et tam vos quā v̄m p̄lin p̄ concor
diam inseparabilem adunite. Pre
sertim cum deo propicio nulla vob
nocere poterit inimicorū aduersi
tas. si inter vos habundauit iniqu

le pacis amicitias de quo multas
in locis prius cronographice potius
experit certitudinem si diligenter
huius historie perscrutari velitis. In
daginem. nam teste philospho ges
ta temporum preteritorum certa sunt. Indi
cia presentium uel futurorum. Rursum
ergo quomodo ad executionem pre
sentis operis acceleramus. Vere dig
num et iustum est. ut ab illo qui est
alpha et omega cronographice nostre stili
mosharum principaliter debeamus.

Situr ab anno plasmationis Ade p
meu prius quinquagesimo mille centum
nonaginta nouem. viii. kalendas
Januarij. mensis nocte de diei dicitur
Natus est in bethleem iude. Salua
tor mundi dominus noster ihesus christus verus de
us et homo de benedicta virgine maria
Anno. xli. cesaris octavianij. Qui
primus fuit imperator augustus vocatus oc
tavianus. Is octavianus non in merito monar
cha dictus fuit. quoniam vniuersum mun
dum romano regno subegit. Post
obitum flagitiosus nero datur pare
cepit imperium qui per mortales occu

paciones naturaliter pretermisit executionem
Discabat enim assidue sagennis cures
extensio cordis serias totam urbem
per maximo choruscare fecit incendio
Post multa ciuilia bella matrem so
rorem fratrem et uxorem interemit
gladio Senecam cordubensem precepto
rem suam per insidiam venarum in
balneo suffocari iussit. et post mar
timum apostolorum petri et pauli primam
persecutionem christianis fecit. Hic ve
ro sicut romana narrat annua
precepit quosdam viros asilares tra
nidem suam arguentes. Aut absque
causa trucidari vel ab urbe sine lege
proscribi. Quorum duo viri fuerunt
egregij. Gramus videlicet et anthomus
Gramus vero senato nobilitate floru
it. Et anthomus tribunicia digni
tate viguit. Gramus quidem cum
suis militibus pertransiens galliam
deuenit in ardumean. Vbi super aquas
sulfureas. Insuper vastam solitudinem
palacium edificasse legitur. Unde et
idem locus aquisgrami moderno tpe
vulgo dicitur. Anthomus equidem

transcendens germaniam secessit
in hollandiam. ubi super aluenum rē
fluis munitionem construxisse re-
fertur: que pro memoria sui nomi-
nis. Anthoma longo tempore diceba-
tur. Eandem utique patriam lon-
geua posteritas. Anthomy duas po-
testatiue possedit. quo ad usque Wil-
gus flauoz seu Wiltoz urbem an-
thominam ut inferius enarrabit
expugnauit.

Enique post quedam duo-
rum curricula peccatis hominum exi-
tibus multe barbare nationes ar-
ripotenter egressę sunt a palu-
dibus meotendis exstima q̄ p̄mis.^{oe}
dina tō europā ac rē flagellauit. isrl̄ et i-
cēta s̄ge r̄gna pl̄. subiuigat utpote gip-
pides alamy. sarmati. wandali. Auar-
i. et hum. slau. qui et wila. Ram-
et gypides expugnauerunt itali-
am. Alamy. austriam. Sarmati pa-
nomiam. Wandali affricam. Gothi
catholongiam. Auarij qui et hum
galliam. Slau. qui et wila totam
hollandiam. Hic aggressio wiltozū

pl̄s post euerfionem urbis anthoi-
ne. castrum munitissimum fabrica-
uit. quod ex eiusdem dię gentis
cognatione wiltenbutch nomen acce-
pit. **D**enique post oblongu tempa
wila cum frisomb. aspirauerunt te-
m̄ gur̄ gitem transire ac in manus
ti totam galliam expugnare. Valen-
tinianus autem ut romana ciuit.
Historia. xlv. A. Julio cesar august.
tumultum tam in sulce plebis festi-
na relatione percipiens. conueniuit
econtra valentem exercitum. accellerunt
ut q̄ rebellantem sibi disturbare
p̄lin. Et ecce r̄man. inuadit. rebe-
le vulgus victorose subuenit. et
magnum amplexerunt. et in
transcendit. Castrum witozū
tit. frisiam sibi p̄mo subiecit. et ex-
inde cum frumhal. laude rediens
aliquantas annis istozis impavit.

Hinc autem ad aliquos ā-
nos impante Eraclio cesare. Dago-
beetus ex orientalis frannie totam
hollandiam sue diaom transponēs
Castrum excellentis fabricę reedi-

fieri fecit. qd̄ latina lingua. tractū
uicarij iussit. Nam et omnino ne
gociao marcatoria traiebatur.
p̄ theolomij castellanij traiecerij.
qui p̄ reuim̄ uehebatur p̄ flumī
falsi maris. Infra c. emunitatem
p̄mordialis ecclia constructa fuit i
honore sancti thome venerabilis
apostoli. In qua sancti sacerdotes ple
rūque laboris expleuerunt. pro
cōuersione frisingsē. populi. Et
labos hic omnino signuacul. erat. qm̄
predicare ter uias frisones fidem
catholicam a suis fimbis extir
mare cupientes. dilapidauerunt p̄
mitiue fundacionis ecclesiam. et
exinde duris maur̄ sionibus totam
infectauerunt hollandiam. **Q**uod
aut̄ hollandia quasi terra silues
tris secundum ydeoma theutonico
rum. nunc aut̄. et ip̄a prouincia
uocatur. hollandia p̄ uocabulum sm
copatum.

Ricardus ergo francorum
qui karolm̄gi sunt dicti gubernā
tes. longo tempore regnum et imp̄

ium diuiserunt totam hollan
diam. ut infra dicitur. In bap
tum dominum. videlicet in ep̄atu
et comitatū. Ram et karolus
martellus dux et maior comes
francoz. contulit ad eccliam traier
tē. p̄miam donacionem. Et karō
lus caluus rex et postmodum im
pator romanorū tradidit ad hol
landiam p̄mā donacionem. vel p̄
mittuā diaconem ut ergo tam e
piscopus traiectensis quam et co
mitat. hollandie p̄mordiale cognos
cam̄. initium profecto queunt qd̄
ex gestis amborum p̄ncipale propo
nam. exordium.

Sicut anglicana pronat hys
toria saxonos inferiores qui wla
dicunt̄ frisones cū in numer adas
se britannicam expugnauerunt
insulam quos papa. gregorius doc
tor egregius p̄ augustinum et vill
am ut narrat dyalogus reuocauit
ad baptism̄ gram. Ex quibus quid
ifiois fuisse saxoib. comitate d̄mo p̄sagio
p̄gēt. ē qd̄. p̄uer igem. Willibrod̄ no.

q̄ p̄p̄es suū vulgū sūt dicit̄ ē herpenf.
eclesie r̄ religiosiō fr̄ibus inbucud?
vbi nam et diem idem iuuenis clei
cāli caractm̄ ē tonsurāt̄ est et usq̄
ad xx.^m āniam sub regulā discipli
na sup̄ excellenter instructus est.
deniq̄ glōsūs adolefcens de virtu
te in virtutem gradatim ascendēs
et cōtemplatiue vite dulcorem arde
ter exquirens. b̄t̄m̄ egbertum subse
cut̄ est in h̄yberiam. ut ibidem abs
que temporali sollicitudine vitam
exeret̄ heremiticam a quo quid.
egberto p̄fatus Willibordus q̄ sac̄s
ordines suscipisse creditur. Sub r̄
magisterio frequēt̄ usq̄ ad xxx.^m
etatis sue āniam extitisse legitur. De
m̄m̄ b̄t̄is egbertus ut ecclesiasticā
narrat̄ hystoria condiscipuliam su
ū wigbertum destinauit. Ingerma
nam. ut ibidem infideli populo vei
ritatem p̄dicat̄ et ewangelicam. Sed
idem wigbertus obstante dyabolice
fraudis astucia cum barbari morū
rigido p̄lo p̄lerunq̄ disputans pa
rūm p̄fecit. et in facto negotio vsus

3
angliam transsecauit
Anno dñi. d cxx. b̄t̄is egber
tus non desistens a bone voluntate
tis proposito nichoato quim virum
apostolice gr̄e p̄fati Willibordum
presbiterum cum nouem sodalibus
iterato delegit et Ingermaniam ad
p̄dicandum infideli p̄lo fidem ca
tholicam. **F**uerunt h̄y b̄t̄i Willibor
di cōfory p̄m̄cap̄ et fideles in verbo
dñi cooperatores sancti videlicet wig
bertus Williboldus et liuin⁹. morien
tali financia postmodum episcopus
Wuicholdus abbas duo ewaldi p̄bi
et martires. Werensfridus et mer
cellin⁹ p̄bi et q̄fessores. Ar adelbert⁹
leuita qui prox⁹. dimisit regale pa
trimonium et cum b̄t̄o Willibordo
per eam m̄ introiuit exilium Et
qm̄ h̄y sancti doctores propagati fue
runt in anglia de stirpe saromari
ideo quement̄ p̄dicare potuerunt
ewangelium in lingua ger̄manica
Anno dñi. d cxxij. pygmnus
victoriosus dux francorum coaduna
uit in mensum exatum p̄lebis et

militiae duxerit. que validam expe
dicionem cont' rabodum regem
fuisse. Rabodus vero rex cum in
muis frisonibus eidem dua poten
ter obstat verum deo disponente
vict' succubuit. qua propter pip
pin' dux willibrordum pbr'm cu
discipul' suis destinavit ad frisia
vt sua pdicatione rabodum re
gem reuocaret ad baptismum gratia
Morabatur aut' Rabodus rex a
pud insulam festuclandie que ual
de sollempnis erat. propt' supersti
ciosam sectam ydolatrie. Vbi sac
dos dei willibrordus prophana de
lubra iouis destruxit et tres hoi
nes sathane pompis abrenuicia
tes baptizauit. **R**abodus autem
rex iniuriam suscipiente. vl
tisi disponens iugula iussit vniu
de collegio sancti sacerdotis p ca
sum sortilegi qui continua pce
dem exorare solebat pro prose
quenda palma martiri. Willi
brordus ergo ppendens. qm rab
odus rex nequaquam ab ydolo

rum cultura desisteret et quod i
luc' andis annuabus pium pro
ficet. decreuit orientalis fr'anae
ptes adire et nouelle g'isoms ca
thecummos in fide catholica ro
borare. **I**gitur electus dei sacdos
magnam congregacionem pbo
pbrorum eligens ad cast'um tra
iectense puenit quod in potesta
te francoz orientaliu eo tpe
fuit. Vbi thumam p'mordialis ec
clesie sancti thomo sup edificauit
In honore sancte cruce oratorum
in quo venatiui fontis p'mo g'fec
uit baptisterium. vt xp'ifideles
ob defensionem castelli traiection
securis illic haberent accessum
ad suscipiendum sacri baptisma
tis sacramentum
Inno. do. dcccij. pipin'
dux illustris attendens In beato
willibrordo magnam ewangeli
zandi constantiam Exorando tam
dem optinuit p supplicacionem
assiduam quat' ip'e vii dei ro
manam urbem accederet. Et asu

mo pontifice benedictionem episcopale
susceperet. Sargius autem papa
nomine huius p[ri]mi angelici p[ri]mo
ritus visione. iuxta petitionem
pippini duas dominicum sacerdo
tem condigne suscepit. et eundem
in ecclesia sancti petri cum super
humerali pallio solemniter ar
chiep[iscopu]m ordinauit. quem etiam p[er]
aliquam t[em]p[or]is sp[ati]um seum deti
nuit. nomen que illi nouum sa
lucet. clemens imposuit. Itaq[ue] b[ea]t[us]
clemens adeptus iam ap[osto]lice bene
dictionis auctoritate reuersus e[st]
ad germaniam. ac in fundo basilice
sancte thome prope castrum t[er]
iectu[m]. canonicorum cenobitulu[m]
construxit etiam. In qua cathedra
lem sedem stabiliri iussit. nam &
eandem p[er] p[er]petuam b[e]n[e]dictionem
sua manu p[ro]pria consecrauit.

Hec utique sancta traiecten
eccl[esi]a merito regia plasmatio d[omi]ni
est. que multis regalibus p[re]dijs
ac imperialibus p[ri]uilegijs adorata e[st].
In qua plures sancti p[re]s[by]t[er]i

4
florie temporibus. qui tam in
morte quam in vita multis mira
culorum claris uirtutibus. In h[uius]
quidem etiam large p[re]bendati sunt
venerande dignitatis canonici. qui
in hor[um] nocturnis siue diurnis coti
die non tacebunt laudare nomen
d[omi]ni. In hac insup[er] ecclesia multa
sco[rum] corpora de diuersis sanctu
arijs et reliquijs uenerantur. In
qua nichilomin[us] duorum p[re]potenti
um imp[er]atoris q[ui] sepulta viscera
recondunt.

Anno d[omi]ni. dcccviij. karolus
dux et maior d[omi]n[us] franco[rum] post
obitum patris pippini duas. p[ri]ma
donacionem ecclesie traiectensis
t[er]tuens. cont[ra] radbodum regem de
nouo rebellantem crudelle bellum
egit. quem etiam occisis p[ro]lis que fr[at]ri
sombus potentissime subiugauit.

Hic ergo karolus dictus mercel
lus radbodum deuictum iterato
suscepit ad ueni[en]tiam. pro eo quod absq[ue]
dolo promississet. acceptare bap
tismi gra[ti]as. Eodem anno wilfrid[us]

nus zenonem archiepiscopus per diuinitum
vraclum admonuit ad frisiarum terram
Et et beatus clemens pro querendis
frisonibus diligenter assistit per
ceterum demque predicacione Idem rex
in fide catholica diligenter edoctus
est et ad fontem baptisterii simu-
lata deuotione productus est Cuius autem
idem tyranni unum pedem lauat
baptismatis ritum ut christiana
ne fidei sacramentum professione
faceret Instigante dyabolo requi-
siuit vbiuam maiorem numerus
frisonum gentis esset aut in ce-
lesti regione aut in gehemali
dampnatione **S**anctus quidem
episcopus constanter asseruit omnes fr-
iones incurrere perpetue dampna-
tionis suam qui dudum minime
susceperunt sac. fontis renouam
gram. At idem rex hec audiens
abstrahendo pedem baptisterio
dixit. Mallo cum antecessoribus
meis paganus apud inferos
habeo contubernium plurimorum
quam cum paucis christianis tuis

possidere regnum celorum Itaque
radbodus rex ludificatus est a
dyabolo qui per miserabilem
mortem ab hinc die tercia mi-
seratus a seculo post ceterum Intertu-
bitus clemens libere permissus est
vbi libet in frisia patentem evan-
gelium predicare Cathedra in nos
baptizare Repletos confirmare
sacros ordines celebrare ac in
pagis singulis ecclesias seu ba-
silicas dedicare

Anno dñi dcxxxviii. Clemens
Anno nono nouembris felicem a ca-
terum reddidit manum postquam annis
xl. digne gubernasset etiam ceterum
sacrum corpus ad epetnem trans-
latum est cenobium ordinis beati
benedicti treuerensis dyocesis quod
tempore pridem de patrimonio discipu-
lorum suorum sumptuosius adorant
edificijs vbi metus tanti confessoris
assidue sunt miracula que plura
de consumpta sunt in ipsius hysto-
Hic presul earegnus eo viuente
destinauit discipulos in terminis

sue processis ad ewangelizandum in
fidei populo doctrinam eterne beatitu
dinis. Vnde et beatus adelbertus delega
tus fuit ad henemariam ubi nam
in fide catholica nouelle plantatio
roborauit etiam qui post plurimo
gentilium conuersionem et lau
dabile vite sue consummationem. **K**
kalendas Iulii felix sine requieuit
in dno Sepultus apud armonda
num diem multimodis claret in
miraculis ac in miraculis et uerentis
honore conuicio. Cuius oratorium
usque in hodie diem multi
modis claret miraculis ac in mir
aculis reuerentis continue venera
tium aduentus christi. Is confessor
eximus inter omnes sancti clemen
tis sodales lenitice dignitatis ex
titasse legitur. Et ideo prius traictem
ardidracon fuisse creditur. Sanctus
vero Werensfridus sacerdos preda
tus versus batuanam missus ad p
dicandum etiam de Westeruoit
carcarie rexit et exemplo bone
vite plurimos deo populos acqui

uit. qui **xix** kalendas septembris re
quieuit in christo tumulatus in heliso
ubi clemens dudum etiam construxit
quam in honore sancti saluatoris
dedicauit. Duo quidem ewaldi ple
nariam introeuntes christum predicando
confessi sunt. Qui abinde ascen
dentes in saxonia. v. nonas octo
bris gloriose martirio coronati sunt.
Sanctus vero Wiberius beati clemen
tis in uerbo domini fidelis coepiscopus
post plurimorum gentilium conuer
sionem in dno requieuit. **W**illi
boldus equidem orientalem fran
ciam adiens. Horstarensis episco
pus effectus est. Et Wimboldus e
frater hodelamensis abbas ordi
natus est. quorum germana fuit beata
Walburgis. Iuuenis autem ibidem
adeptus est pontificium. Postquam
in longinquis terminis carcarie
predicasset ewangelium. Beatus
itaque merrellin post hec in lo
citudine dierum superuixit et
usque ad tempus beati gregory populi
trans rselam habitantibus ele

amiter euangelium pdicauit
Tempore quo sanctus clemens
traiecten. digne rexit ecclē
siam. Sacerdos quidem noie Wmfridus.
nacione clar' ab anglia uenit.
in germaniam ut prophanam ydo
latric cultum aboleret ac rudem
ppliū documentis euangelicis ifor
maret quem ex tūc bñs clemens
cum omni ueneratione suscipiens ob
uivus orauerat quatin' fidelis co
operator eius in euangelica pdia
cione fieret Wmfridus ergo pab'
reuerendi pontificis acquiescens
ad. xij. annos in sancta traiecten
mansit etiā ouertendo ppliū a bar
bara gentilitatis ydolatria. **U**enit
idem Wmfridus aduertens in
se multam operarios autem pau
cos apud vltioes esse germaniam
valedicto clemente secessit apud ma
guntiam vbi uerbum eterne bea
titudinis pdicare cepit. & francos
cum thuringis ab infidelitatis erro
re deo prosperante conuertit. Et
qm̄ maguntinensis antistes illis

diebus obdormiuit in dño ideo que
karolus dux p̄maces cum platis co
adunauit in sancta synodo postu
laus ut Wmfridus sacerdos orbate
sedi presiceretur episcopus eo quod in
querfione paganorū pdicator esset.
melitus. **T**antū idem Wmfridus ma
guntinēsis vrbis pastox electus pro
pontificali benedictione romam as
cendit quem ex tūc papa gregorius
suscepit hui' nois f. nō tradens eide
p̄ri archiep̄alem benedictionem cum
sup humerali pallio imponeus sibi
nomen bonifacius ex specialissimo
fauore Bonifacius ergo fultus pon
tificali honore reuersus est magun
tiam et in finibus sue dyocesis dili
genter extirpauit ydolatriam itaq
paganorū multitudo maxime iam pro
phanam sectam resutarunt et ca
tholice fidei dogmētas salutibus ad
hererent. Aliquantis exinde lapsis
diebus bonifacius tate. nō dolenter
san̄ clementem ab hui' molatu schi
transmigrasse et etiā traictense
postorali regimine viduatam esse.

congregavit sanctam synod. quor. d.
episcoporum in qualibet venera-
bilem sacerdotem magnificis ordina-
vit episcopum. Nec mora qui et idem
bonifacius karolomanno duce nauiga-
do traiectum aduenit et desolatam
etiam iudei nocte gubernandam acce-
pit ne populus per predicationem suam du-
dum accessus ad idolatrie sectam re-
dierit. si potius in dei amore ac timo-
re constantissimum permaneret. **Hic** ergo
presul egregius diuini nominis obsequi-
um ampliare volens. condidit in-
fra ciuitatem traiectem. cenobita-
lium canonicorum etiam oratorio sancti
saluatoris primordiali viciniam et
contiguam habens. quod ecclesiam diuisis titu-
lis privilegia legitur que vulgariter
antiquum monasterium pro tanto
forte dicitur quoniam etiam traiectensis
ab hinc renouata fuit sed hec in edificium
veteris structure permansit. **Matthe-**
us renouata durauit. quod tamen as-
serunt eandem etiam a sancto clemente primo
super edificatum esse et **lxxx.**
canonicas in ipsa prebendatos fuisse

6
De quibus idem clemens xl. resump-
sis quos in ecclesia sancti martini assessores
transplantatis. Si autem hoc ita fuerit
veritati non contra dicam. Verumptamen
nullam ex eadem certitudinem ex
iure vel hystoria aliquatenus
indagare potui. Presul ergo bo-
nifacius traiectem. condigne regens
ecclesiam tanquam fidelis seruus et pe-
dens in lucrandis annuibus per-
uacil fuit et de conuersis paganus
duplicatum talentum suo domino re-
portauit.

His diebus quedam dissen-
sio est inter ecclesiam colo-
mensis et traiectem. Postquam enim
bonifacius archiepiscopus iubente za-
charia papa pyrrii ducem sue-
sionis. Vixit in regem franco-
rum quem demens ipse baptizauit
in regno germanorum archiepiscopus co-
lomensis asseruit. castrum cum eccle-
sia traiectensis donatione dago-
berii regis metropolitatum suum
spectare et contra ipsius traiectem
archiepiscopus affirmavit etiam

suam ad sedem apostolicam sine me-
dio ptinere Quia propter et ipse bonifa-
cius presentis epistole consultatores
scribi fecit quam sanctissimo patri
dno stephano pape destinavit Di-
ligendo dno apostolatus privilegio
stephano pape bonifacius exiguus
vel missus germanie catholice et
apostolice ecclie optabilem in xpo
caritate salutem Illam tpe sergii a-
postolice sedis pontifias venit ad
lumina aplozū presbiter quid ni-
re abstinentie et sanctitate gene-
saxoz nomine Willibrodus et alio
noie clemens vocatus quam pre-
fatus papa episcopum ordinavit
et ad pdicandum pagane genti
frisonum transfuit In littoribus
oceanū qui p. l. ānos pdicatus
psate genti frisonum magnam
premi querit ad fidem xpianā
delubra destruxit ecclias costruxit
et sedem epalem in honore sancti
cruas martini et basilicam in
honore sancte cruas in loco et in
castello qd dicitur tramectum col-

locavit. Vbi pdicatus usq ad debile
senectutem mansit et sibi coepit
ad ministerium implendum con-
stituit et finitis longevae vite die-
bus in pace migravit ad dominū
Priniceps autem francorū karoloma-
nus commendavit in sedem illam
ad constituendum et ordinandum
episcopū quod et fecit Rursum autem
coloniensis episcopus eandem se-
dem psati episcopi clementis a
sergio papa ordinati sibi usurpat
et ad se pertinere dicit propter
fundamentum quoddam destructe
a paganis ecclesie quam Willi-
brodus dirucam usq ad solum in
castello tramecto reparavit eam
proprio labore a fundamento con-
struxit et in honore sancti mer-
tini consecravit Et refert quod
ab antiquo rege francorum da-
goberto castellum tramectū cum
destructa ecclesia ad coloniē p.
rochiam donati ex ea condicione
fuisse ut episcopus coloniensis ge-
tem frisonum converteret et eo-

7
rūm p̄tor ess; q̄ ip̄e non fecit. S; pagana p̄mansit gens frisonum
vsquequo reuerendus pontifex
romane sedis sergius supradictū
seruū dei ep̄m willibrordum ad
p̄dicandum dicte genti transmi
sit. qui illam gentem ut p̄fertur
simul ad fidem xp̄asti conuertit.
Et mō vlt coloniensis ep̄scop⁹
sedi supra dicti predicat. willibro
di contradicere ut non sit ep̄scopa
lis sedes subiecta romano pontifi
ci p̄dicans genti frisonum. Cui
respondebam ut a' edidi quod ma
gis et potius fieri debeat p̄ceptū
apostolice sedis et ordina. seran pape
sup legatione venerandi predi. wil
brordi et ut fiat sedes ep̄scopalis sub
iecta romano pontifici p̄dicans gē
ti frisonum q̄ magna pars gentis
illius adhuc pagana est quam des
tucte ecclesiole fundamenta diru
ta et a pagans conuulsa et per
negligenciam ep̄scopozū derelic
ta si ip̄e non consentit. Sed modo
paterinitas vestre iudicium insi

nuare michi dicentem. Et si hoc
iustum sit respondeatis et si vobis
placere quod illa coloniens. ep̄o
reddiderim v̄a auctoritate robo
rate. Si aut aliter iustus vestre
sanctitati videatur consilium p̄
nitatis v̄re in insinuare dicentem
ut sequar. Hanc itaque consula
tionis eplam ad romanam curia
transmisit. qui modico hinc lap
so tpe negotio nūdum expleto vi
tam cū martirio cōsummauit.
In no dñi. dclij. Beatus
bonifaci⁹ inspiratione diuina per
pendens suū instare martirium
ordinauit gregorū venerabile
virum traiecten. ep̄scopū ip̄e vō
cum cubano coepo wintreigo Wal
tero ac adelberto p̄bis haymūdo.
sturbaldo. et bosone. leuitis. Walka
ro. gaudero. hildero. et baralfo mo
nachis acat. xxx. summe religio
nis viris honestis flumen trans
cendens alme ad infidelem ppliā
frisie nauigando deuenit. Vbi fix⁹
tentorij aliquantisper recreationi

se dedit denique vitans p̄o cōstan-
ter aminare cepit ewangelium
paas ut pleriq; frisones relictā
perfidia se subicerent iugo x̄i
ane legis. **S**ed humani generis
hostis antiquus totis viribus In
contrarium obstans suscitauit
aduersus sanctos p̄tores quosdā
currentes scabellites malleutes
pocus occubere quam dyabolici-
tatis p̄uas tradiciones omittē
Sanctus ergo episcopus insaniens
ibla unias d̄mno p̄upendens
exhortantibus discipulis codicem
constanter tenuit et verbū et̄ne
salutis insultanti populo p̄dicare
non distulit. Carnifices vero sicut
aspides sine p̄nis moribus aures
suas p̄maciter obturantes cum
lanceis et gladijs in adletis dei p̄-
macter irruerunt quos d̄nes diu-
sis pennis afficientes sub die nonas
iulij auentissime trucidarunt.
Sancti quidem martires nimeo-
ly. prestiterunt aduersos pagano-
rum insultum inuolubiles b̄ndrōem

pro p̄secutione prestim^s atque
semetip̄os vl̄nes ad martirium
offerentes. qui in vico doctem pro
xpi noie p̄ter intempti sunt. Ac ī
p̄claro celi palatio cum palma vic-
torie gl̄ose laurcati sunt. Rec mo-
ra quim propham frisones festiā
uerunt ex inde codicem sancti p̄su-
lis p̄tūlatam scandē. et xp̄ianam
fidem desinibus p̄orsus abicere.
Sz virtus diuina sacrum codicem
de manibus tot gentium conserva-
uit illacatum. In quo conscriptum
fuit et̄ne vite salutare documētū
Hys itaque gestis auenti carnifices
de strage sanctorum martirium ex-
tantes reuersi sunt ad propria equi-
lando dum festum agerent. In vi-
gilia magna leticia. Et ecce mira-
culum transectū. virgine iauditiū
qm̄ om̄s paues eorūdem grassatores
conuersi sunt in lapides qui pro me-
morā scōrum martirium hodiern-
no tempore seruantur apud friso-
nes. Quidam vero xpi fideles col-
lectis .viii. corporibus sanctorum

in m̄ p̄dictor̄ transierunt. alia
 r̄epentino nauigio inhumantes i
 eccl̄ia sancti saluatoris traiect̄en ho
 noze congruo Corpus aut̄ bonifacii
 p̄siosi martiris p̄ miracula diuin
 tus ostensa translatum est ad sulden
 monasterium ordinis sancti benedic
 ti maguntensis dyocesis q̄d ipse
 pridem infra solitudinem botome
 sup̄elignit̄ exiit̄. ad phennem
 laudem sui nōis ubi nam et idem
 gl̄osus mariti diuersis clar̄et uir
 tutibus. et in magna reuenc̄ia sic
 quent̄at̄. a deuotis xp̄ifidelibus.

Hic elect̄. dei pontifex ecclesie tra
 iect̄en. secūdu archiepiscopus fuit
 quā a transitu sancti dementis x̄vj
 ānis studiose r̄exit. Post cū nec̄
 ecclesia traiect̄en. r̄udis et ad huc
 tenā metropolitana dignitate ca
 ruit qm̄ aduersus coloniens̄. eccle
 siam magis opibus habundantē
 de cetero stare non potuit. Tota in h̄
 ilomin. dyoc̄. eccl̄ie traiect̄ensis p̄
 modicam tempus exseritate dano
 rum t̄ndem pene depopulata fuit

et terra non h̄is agricultorem tē
 pore aliquanto sp̄mas et tribulos
 germinauit. **Q**uia propter episco
 pi traiect̄en. urgente magna neces
 sitate curiam romanam pro archie
 piscopali benedictione visitare ue
 queunt̄es susceperunt. a vicario
 metropolitano simplicem b̄ndicōez
 sicut abbates sine iur̄a pontifica
 li longo tpe celebrantes nequaquā
 et hoc taciturnitate p̄teriti d̄z qua
 lites deus acerbam̄ vlcionem de p̄
 ciosa morte suorum militū susci
 tauit. Ibidius enim princeps
 vltior̄. fr̄isic cum in numeris bel
 latoribus lanciam pertransiens
 comitatus de osterigo et westergo
 in vastam solitudinem redēgit ac
 om̄is indigenas eorūdem comitatuū
 in vlcionem sanctorum martirū
 deo v̄ndicante necidauit.

Cum bonifacius archiepiscopus
 diuersas plust̄ar̄ et vrbes
 ad dilatandum cultum diuinum no
 miuis contigit ut deueniret ad mo
 nasteriū puellar̄ prope treuerim

in mosella flumine quē extunc
adela venerabilis abbatissa cum in
genti deuotione collegit in hospicio
spiciens spiritualem edificationē
audire de tanti patris alloquio. **Q**uam
autem idem episcopus ad mensam
accederet ut cum ancillis xpianōm
refectionem acciperet ecce quidem
ingenius puer .xv. ānoz nomine
gregorius secundum claustralem
vitam expecte ab episcopo coram
discumbentib. benedictionem omne
liam ordinate legens sine q̄ sine
lēōnis cum orōne consueta claudens
Beatus autē bonifacius eandem orō
liam incepit exinde repetē et cir
cū sedentium animos ad q̄templa
tue vite dulciorem adeo feruenter
intende. Et idem puer gregorius
relictis statim omnibus sequebatur
eundem episcopum qui dieb. illis
iter arripuit ad quertendum thū
rimgie p̄p̄liū. Eodem ergo ep̄o iam
dicto puer usq̄ ad maturam etate
irreuocabiliter adhesit ac ipsius
fidelis compar in verbo veritatis

ubique fuit. Deinde ut p̄d̄i. beatus
bonifacius infidelis fresie pagos a
diens et matturū paluanū cū sum
ma deuotione considerans substituit
gregorium tractetē ecclie succeden
tem episcopum quem veraciter ag
nouit virum sc̄m dignum et idone
um. Ecce vero caritatis et beniuolē
cie iam dicti pontifex in episcopatu
suo vixit tractatus de vita siue cō
uersatione sua lucidissime man
festat. Hic idem episcopus destina
uit lusvimum mercellinum ac
williboldum ad p̄tes transy selias
predicare sc̄m euangelium ubi
post plurimā quersionem. Idem
lusv. apud oudenzeel migravit
ad d̄m. **I**n his temporibus. saluz.
Anno. d̄m. dcclxxij. stelle subito
vise sunt quasi de celo cecidisse sta
que quā pluuiū minimum per ter
riti putabant finem mundi ad
se.
Gregorius quidem gregorius
xp̄isti confessor ex im̄ grandeuē
senectutis palitico morbo deditus

clero valedicens et populo dclat⁹
est. ante sancti saluatoris ecciam
ibique sacra comunione suscep-
ta saluet. kalendas septembe.
felitem creatori reddidit anam. Is co-
fessor melitus eccliasue sepulture
traditus illic honorifice requiescit
qui traiectem. pontificiu cum dilige-
ti studio longo tempore gubernat.

Enerabilis pater aelbertus de
ptibus eboracem. dyocesis exanglia
fuit oriundus. quipp laudabilem que-
sacione sua traiectem. ecclie canon-
ic⁹ est electus. hic aelbertus veteras-
tente beato gregorio totius episcopo
pat⁹ fidelis dispensator deputatus.
clero condigne rexerit et ipm que
idem episcopus gregori⁹. post se pro-
phetavit venturum epim is aelbe-
rtum lugerum de hinc monasteriu
epim transfussit ad ptes frisie ut
ibidem pdicando sectam aboleret. p do-
latie aelbert⁹ ante .xij. kalend. sep-
tembris migravit ad dnm post qua
aliquantis annis traiectem recessit
revisset. eccliam qui ad pfatam eccliam

duct⁹ est et pdecessor suo gsepult⁹
Post decessum aelberti. **E**st
patris reuerendi theodericus que-
traiectem episcopus Intronizat⁹ est. qui
frisomne genti p⁹tor fuit melitus
hys temporibus Saluz. anno dñi
dcccxxij. videlicet dux pre-
dictus cum frisombus aduersus
karolum regem rebellare cepit.
que idem ex occisis plurimis cum
victoriali laude potentissime sub-
iugavit. theodericus vero pontifex
in pace abcessit a seculo qui ad pfa-
tam eccliam superalle⁹ fuit ubi cu
reuerendis patrib⁹ honorifice re-
quiescit.

Sepulto theoderico pro pon-
tificie quidem hermannicus fact⁹
episcopus elect⁹ est. vir devotus et
matur⁹ et p⁹tor egregius. hinc die
dus Salz. anno dñi. dccc. quid.
romanoz civiu sepevit leonem
papatu in processione letame ma-
ioris accusantes ipm nunt⁹ iuste
c⁹nie falsitatis. **P**ro hac ergo se-
danda discordia karolus agnomē

to magnus rex et p̄m̄. p̄ruptus
alpes transcendit et ad roiaman
vibem decent aduenit. Cum autem
idem rex ciuitati iam appropinqua
ret. senat̄ p̄ls que roman̄. cū s̄oz
reliquis ip̄m cateruatim occurrerunt
que eam infra basilicam s̄a
petri cum sollempni gaudio deduce
runt. Et ecce leo papa p̄fatus n̄o
die natiuitatis d̄ni coronam aut eā
capiti regis sup̄ imposuit ac vni
sus p̄ls eidem regi p̄comit̄ laus
applausus in h̄c mūdum ceant̄
karolo. augus̄. adeo coronato mag
no et pacifico romanor̄ impator̄ vi
ta salus et victoria Erubescant q̄
h̄i qui ap̄ d̄f̄a fingūt gesta d̄ites
hunc aut quem p̄m̄ h̄. nois karo
lari romanor̄ vibem ar̄ impote
ter. obsedisse et eandem deuictis
romanis cum fresomb̄. expugnasse.
Harmackar̄ at̄ ep̄c̄ cōsummat̄
dierum suorum cur̄. uilis. v̄. ka.
septembris creator̄ suo reddidit
aiam postquam aliquanto tempore
traiectem laboriose reuiss̄. etiam

de quo inspicim̄ aliud inuentum in
aomas uel gestis nisi quod idem
tumulus est cum reuerendis p̄a
bus antedictis

Post obitum harmackar̄ p̄e
sulis kresfidus septim̄ traiectem
cath̄etus est ep̄s vir diuus pius hu
milis et excellens clericus H̄is tem
poribus. Sc̄h. anno d̄ni. d̄c̄. l̄v.

Stephan̄ p̄a descendens ad firmit
am sollempnizauit impialem b̄n
dictionem remis sup̄ ludouicum re
gem ac aruengardim suā cōthora
lem Ex qua iam dictus impator
duos filios genuit lotharum videli
cet et ludouicum Demum aruen
garde defuncta p̄nominatus cesar
dixit in uxorem iudithi filiam mi
chael̄ duas bauarie consanguinea
propria et cognatam p̄ter hoc est
illicium n̄m̄. fr̄edricus ep̄us tra
iectem perpeffus est martirium Ex
eadem eius iudithi impator genuit
karolum caluū qui consequenter
adeptus est regnum imperium
quo p̄m̄ comes hollandie ac flacem

nō h̄ bulla bra uol
d̄m̄ p̄p̄d̄ly d̄ub̄tate
s̄. q̄. d̄. d̄. h̄. u. p̄. h̄. i.
p̄. h̄. d̄. d̄. d̄. d̄. h̄. i.
p̄. h̄. d̄. d̄. d̄. d̄. h̄. i.
p̄. h̄. d̄. d̄. d̄. d̄. h̄. i.

die comes feodali iure p̄cipat̄
 acceperunt quos suorum longa pos
 tetas ad hoc tempus gubernabant
 Rex fridus vero pontifex multum
 ānosus deo carus febre quassatus
 est nonis octobris decessit ab hac
 vita tumultatus cum antioribus ep̄is
 in ecclesia supradicta

+ **R**edricus hui. p̄ae puer inge
 nuus in etate tena p̄ matrem suam
 nobilem t̄mectum adductus est ac
 in dño dñi cum hostijs et munerib̄
 dñe milicie manapat̄us est Rex
 fridus aut̄ ep̄us eiusdem puerum
 velut adoptivum puerum tam in
 moribus quam in artibus elegant̄
 instruxerat p̄meditans in spirita
 ne dñi q̄ in ep̄atu sibi succederet
 a iuuenilibus enim quidem annis
 idem puer ad̄ laudabiliter quersa
 tus. fuit in domo dñi. ut ad os sacros
 ordines digne promovetur p̄ ma
 nus eiusdem ep̄i Denim̄ obeūte
 rixfrido pontifice ludovicus impa
 tor cum illicita cōthorali sua desce
 dit ad inferiores alemāne ptes ne

in flumen mandans eū t̄mectū.
 Quat̄ sibi dilect̄ fredericus elige
 in ep̄iscopum Cui mox p̄ pastoralē
 baculum seu anulum Invescām
 ep̄iscopatus dedit ac eūdem licet
 m̄vicum in p̄cia sua consecrari
 iussit. Pacta demque b̄ndictione
 sollemp̄i cesar magnū festinū te
 lebrari curiam cūctisq̄ disc̄ben
 tibus magnam fetidoloxm̄ ostē
 dit epulenciam Crastina ex hinc
 exorta luce cum solare in bar matu
 tinum illustraret emis̄pium In
 pator placabilibus verbis in hunc
 modum fredericum allocutus est
 ep̄iscopum Elegit te karissime fili
 electus v̄bis t̄mectū. In pastore
 prouidum ut tua sancta p̄dicacōe
 debeas ubique prophamum casti
 gare populum Est aut̄ walack
 tue dyocesis insula multum ifamis
 ubi prothodolox cōcube dicitur non
 solum sup̄ soror̄ verum etiam fili
 sue proprie genit̄ Quia propter
 te iura m̄ propter omnipotentē
 dñi quatinus tales abhominandos

hominis synodali correctione non for-
midet punire aut certe si opus fue-
rit excommunicare non obmittas.

Fredericus autem episcopus hys
auditis ingemuit ac eidem Impa-
tori tale responsium edidit Mag-
no quidem juramento me p'star-
it v'ra maiestas cesar auguste ju-
tea dicat v'ra magnificencia v'ra
aqua p'te corporis piscis manduca-
tus iustitiam debeat. Imperator aut-
ammando sup tali questione sic
respondit. Est mus q' piscis a capi-
te primo quidendum est. In quo
p're ceteris m'bris medulle plus
est. Cui scis aut epus v'p'time in-
dicasti p'i inclite. Quamobrem vos
qui p'nceps estis siue caput p'li.
p'mo redat' quam antequam ad
caudam walacem v'lg'i deuenia.
Est enim vobis vxor contra decre-
ta canonu' et statuta pontificum
Judich duas bauarie filia. que v're
maiestatis carnalis est. consan-
guinea de c' v'vito thoro vos am-
moneo p' condignam penitenciam

abstine. alioq'n vobis am'ao me-
uitabile dampnu' vel periculum
euenire. dicit eni' apostolus. forni-
catores et adulteros iudicabit de-
us. Hec et hys similia dum fac' antist-
ites constant' asseret. r' sermonem
suum multis sanctoerum auctori-
tibus explete concludet. Imperator i-
ngemiscens postulauit ve manum pro-
mittens illatam a se repudiare
feminam et b'nis antistes ad huc
valedicens augusto magnifice ca-
thedratus est. in t'cto vbi p'cipua
m'oribus elemosinis et ieiunijs
curam egit ac amosas templi siue
castri ruinas prouidissime repa-
uit. Non multo de hinc elapso t'pe
se facer' episcopus flante subsolano
ratem suam walacie p'tibus appli-
cauit vbi pro correctione plebis
g'timatis sanctam synodum cele-
brare statuit. Quid' eni' p'dica-
s'i p'sul'. v'e copuati suscep'e pen-
tenciam. Quid' v'eo obstinati cor-
dis anima c'prehendentes imma-
bantur eidem infare g'tumeliam

Qua propter abscedente ep̄o
barbare gentes p̄dictam in va
serunt in sulam. Eggerunt co
mitum cum multitudine fran
corum p̄mentes. multas que se
minas abinde captivas cum spo
lis diuisi sup̄lectulis asportantes
Sans ep̄us em̄ suam dyocresim
vniūq̄ plustrans puenit ad fra
siam vbi d̄. s̄c̄i t̄m̄tate p̄cepit arri
anam molē p̄fidiam. Quam et ip̄
se cum magno laboris studio p̄p̄s̄
er̄t̄n̄xit. S̄c̄o odulpho sancti sal
uatoris canonico stauriēsem ec
clesiam cōmissit et ex tūc omnib̄
pactis bene tractum saluberr
time transsi et auit lodouicus
aut̄ impator hec attendens vere
batur. Vlt̄ illuc p̄manē cum ba
nita sua femina. que multis vic
ibus sanctum antistitem cor̄rūpe
re nitēbatur p̄ oblata munera.
Sed vir̄ dei blandis suggestioni
bus nequaquam emollic̄ potu
it ac illicitum matrimonium con
tractum omnibus modis diuocari

11
studuit. Qui et impatoris de p̄ne
prietatis affectu placabilem d̄r̄ ex
it epl̄am antiquam fulminat̄ in
eum excomunicat̄ s̄m̄am. Quā ob
rem impatrix insigante dyabolo
concepit inuidie zelum aduersus
sanctum ep̄iscopum p̄meditans
qualiter ip̄i inferre poss̄ mortis
interitum. Que tandem duos
male voluntatis veruaculos con
duxit quos in mortem sancti pon
tificis quare fecit. Ac illi tractum
euntes simulauerunt se fa
miliares impatoris esse et ep̄o ci
uitatis n̄c̄am legationem detu
lisse. Beatus autem fr̄ edēcius
attendens in sp̄uacione d̄na sibi
martirium minime iussit eos d̄
legatos ad finem misse paulisp̄
expectare. Qui post lectum e
wangelium in ec̄c̄ia sancti sal
uatoris sermonē fecit ad ppl̄m
p̄dixit que p̄ allegoriam suam
iam n̄stare martirium. Exple
to d̄mo mysterio sacer̄ antistes ad
huc ornat̄ sac̄r̄ium sancti ioh̄a

nis ewangeliste subintravit ubi
pro constantia passionis deuotis
preces ad deum fudit iubens le
gatos ad pnciam suam accede
familiarem suum clericum p
altare sancti saluatoris aliqua
tisp abscede. Et ecce presul almi
fluus ait ad carmifices vraz ne
adplete legationem quam apse
psauit puz quam ad hanc deue
nistis ciuitatem. ac illi continuo
contrahentes cultros ex manibz
irruerunt in sacrosanctum epm
dnies h. vba desiderii derisoria de
dignanter ad alterutrum. Nunc
impatrie a te desideratum ha
bet vlcionem cui multas viabus
at uidelem intulisti psecucionem
Quibus exinde sanctus respon
dit episcopus karissimij dne vze
postquam quissimij adimpleuis
tis impium nuc exinde au su
celez matritate diffugium ill.
mora quij et idem carmifices co
ato gradm zenim transseta
runt ac impatrie a uenta de

nere sancti martiris nouagau
dia detulerunt. **I**ntea presul al
mifluus conuocato clerico suo
dixit filij tu uadatus sum ppter
veritatem et mansuetudinem
iusticiam quoca sine mora sanz
trimectensem ecciam ut corpus
culum meum catholicas iuhumet
exequijs et spūs redeat ad dnm
In etnis gaudijs. **C**leiaus autem
hys auditis conatant enilatu
magno cūctum plm qui sp̄henf
arum cucurserunt ad moibū
dum epm. quibus flebitur carū
stantibus electus martir quasi
pphetando sic ait fratres et filij
k̄m si qua pars michi sit in te
cum scis martibus pro vze sa
lutis incolumitate deuotis ora
bo supplicationibus verūptam
ppter nuptas istic gmanentis
manifestum adulterium danij
prochdolor istum totum enez
tent episcopatum. Et hys dictis
martir inclitus data bndictione
subterranean cryptam eiusde

12
entie constant' intrans usque tosa-
go se locavit atque psalmodias
crequiaz p^m hunc modum ince-
pit. Placere dno in regione vno
rum **M**artirizatus est autem
hic eps. Anno dñi. dccc. xxxviii.
kalendas augusti qui miraculis
ibi claret ad laudem et glam ihu
xⁱ pontifices ergo tam germanice
quam gallice patientes innocenti-
necem sancti m^utz cōspu^{er}uerūt
cont' tirāndem impatoris ones
& sue neplande coniugis Grego-
rius aut hys auditis descendit
ad frānciam transmittens ka-
rolum cesarem sueffionis iudicis
stralem p^miam posse quid. ambi-
anens ep^u impat^ri velamen im-
posuit quam ad penitendum sub
monastica disciplina t^ums t^us
tude. **P**rinces autem francoz
lotharum p^mo genitum ludou-
ci cesaris in impatorem elegerūt
Et de communi consensu sup thro-
num maiestatis honorifice collo-
cauerūt. **P**otendum enim q^a

passione sancti bonifacii p^usulis
usq^{ue} ad martirium huius sancti p^u-
sulis dilapsi sunt anni. lxxxvi. In
quibus apud sanctā t^umentense
etias sex egregii floruerūt ep^us-
copi quoz gesta cronogr^u aforum
ignavia p^utermissit et minus dis-
tincte post ventur^u nationibus
annotavit.

Post passionem sancti fr^uedici
martiris aliqualis fuit alexi-
cacio tam cler^u quam p^uli qui suo
dign^u ess^u posside^{re} cathedram pon-
tificis alms^u Quis enim elige-
rūt p^upositum castit^u v^uum q^u-
lentum ad cultum ecclesiasticu^m e-
gnumus Cetero v^o postulauerunt
alfricu^m germanum sancti fr^uedici
m^utz Sed ex arbit^u totius ec-
clesie iam dictus p^uposit^u p^u v^u o-
dulphum sancti saluatoris cano-
nicu^m destitutus est Et alfricus in
throno fr^uis sui laudabil^u collo-
tus est In hys diebus secundum pro-
pheciam sancti fr^uedici. Dan^u &
zwey siue normā cooptatu

classe cū armigerorū mirabili
multitudine diuisas prouincias si-
bi subiugauerunt ac in sancta xpi
auitate stragem a uentissimā cō-
miserunt. Alfrigus autē pius et
uirtuosus ep̄c̄ xviii. kalendas
decembris in pace defunctus
est et in ecclia sancti saluatoris
penes germanum suum hono-
rifice tumulatus est.

De sancto quidem alfrico
pontifice lugerus. x. m. g.
traiectensis ep̄scopus electus
est uir religiosus deuotus & doc-
tor uclit. In his temporibus. sa-
lute. anno dñi. dcclv. lotharius
imperator tyrannidem danorum
expugnare nequens soli dō mi-
litare desiderans de assensu p̄ci-
pium terre ludouico p̄moge-
to suo dedit impium ac p̄uincē
si cenobio sacre religionis sus-
cepit habitum ubi sub monas-
tica disciplina sacri professio-
nem suscepit. sed ad paucos an-
nos in penitencia superuixit pro

Et aīa plūmque decertant an-
geli cum demombus ita quod
corpus dist̄ alii uidebatur a ge-
tis circumstantibus. **M**onachi
quidem deuotas p̄ces ex tem-
plo fuderunt quibus malignos
sp̄s a cadauē profugerunt.
lugerus autē ep̄s x. kalendas
may dignam creatori reddidit
aīam. postquam aliquo tempore
sanctum traiectum. rexisset etiam
et in eadem sup̄allatus ē atque
duobus alijs ep̄scopis cōsepul-
tus est.

Post obitum lugeri p̄esu-
lus hugerus xii. traiec-
tens. ep̄s electus est uir regida-
ris pius prudens et pacificus.
In his diebus Sciliz. anno domini
dcclvi. Dani cum nouitiam
classem suam hollandie p̄tibus
applicauerunt ubi cladem in au-
ditam cum tyrānde crudelissima
gesserūt destruentes dorasta dñi
vicum nominatissimum totius pa-
trie in quo. lv. prochnales ecclesie

fuisse dñr. Demum idem dñm
 vallauerunt ciuitatem traiecerunt.
 p curantiam denastantes aues
 sagittis et fundabilis p assaultum
 creberunt. donec tandem. e
 aregia ciuitatem rebellanti ma
 nu caperent. Nichiloi et cas
 trū pdictum ar impotentet inua
 derent et ecce pdones a uentū
 usum plij et tñdem pene clerum
 pchdolor occiderunt. Quĩpmo tur
 res antemuralia portas et ppus
 nauilla ciuitatis et cast. funditus
 deuastauerunt itaque q hringhe
 rus antistes solus cum pauas ca
 nomas anxie diffugeret et ad pñ
 ciam lothary regis hĩ pñens. mo
 nasterio montis odilie pueniret. qñ
 ibidem ab mansione danor quiete
 residerent. et diuini nois cultum
 deuotissime celebrarent. Hinc itaq
 gestis dñm cum noitmanis õnes
 hoies hollij. minus acter affluen
 tes deueniunt. ad kemmariam v
 bi scĩ confessoris adelberti dilapida
 uerūt eccliaz Beatum Jeronem

pbrũ hĩ nouitich ut a fediatu ca
 pite tñcantes et castum num
 tissimum auzindih quondam ve
 gis ppe vorenburch destruentes
 holladien. aut inole prendiderūt
 cõfestum ecclij. arma bellica gnat
 tentes in diuersis pagis multa p
 lia. s̄ dñm deo pmittente pualen
 tes guboldum et gerolsun egre
 gios equites cum infinitis hollan
 deris a uentet necauerūt ac
 mulieres cū puulis captiuos ad
 exhas vtes et prouicias abduxe

Ano dñi. **H**ic dicitur. Carolus agnoia
 tus caluus rex francor et qñs impe
 rator romanor filius ludouici pñ
 filij karoli magni tñc in vico pla
 delle residens ac hollandiam õmo
 depopulatam papiens tradidit
 ad instanciam comitis hagannoms
 nobili viro theodrico fratry wal
 gey pncipis eccliam egmondē.
 et kimbema zmdex gheslaga us
 voetra pagna p paginam spalis
 pualen roboratam ymagine re

regali anuli. **I**tem idem theodricus
et sua posteritas eandem ditione
feodali iure possiderunt. ac ac-
ces danos de fimbis romani reg-
ni potentissime profugerunt.
Ludovicus autem rex et frater jam dic-
ti karoli contulit. eamque ibidem
eodem theodrico comiti heme re-
gine pateribus forestum wasda co-
munitati suo contiguum pro eo quod
vixit esse valde factus et magnis gestis
militaribus ex acie collaudandus. Hic
ergo theodricus princeps hollandie co-
mes arma gerens aurea cum leom-
na rubicundi coloris imagine fuit
sicut quidam credunt de regali pro-
sapia francigena et orvidus fuit
qui jurisdictionis sue terminum co-
tra danos invasionem egregie ex-
it habens in uxorem matronam
nobilem nomine genam ex qua ge-
mitur frater nomine theodricum iuvenem
multis probitatibus insignitum.
Item theodricus senior ex magno
deuotionis affectu construxit lig-
neum in egmonda cenobium in

egmonda cenobium in qua sancti
mormales ordinis sancti benedicti
primitus instituit. Quibus de suis
facultatibus vite necessaria copio-
se tradidit. Ex eodem vero colle-
gio puella dicitur inspirata theodrici
conteritae anoni. factosagum bini ges-
sois adelbri quod tota aprie et factis reliquis
ad monasterium puellarum dicitur transisse. Et
ecce quod per clericum sepulchrum eodem almi stui
pater aperit. pallium scissum corpus itegrum ab
omni labe corruptum apparuit. Ex eodem autem scri-
ptura eodem ibidem iuenta est quod quomodo egru-
tudines medicina salutis est fons in se-
lipidi liquoris sub ipsius tuba
tuba confestim exiliuit qui usque
in partem diem copiosius ema-
navit.

Anno domini. dccc. lxxij.
Secundo kalendas. Januarij.
hungerus episcopus obdormiuit. In
domino postquam cum alfrico
et luged amicus. xxvij. tractetum.
pessus episcopus. pro qui per danos
austertatem a propria sede propul-
sus fuit. quia propter modestis

14
lacet q̄sum idem pontifex in quies-
cit Defuncto quid. hugeso ep̄odo
m̄m. odilbaldus. xij. triect̄y. e-
lectus est ep̄iscopus vii. sc̄us pi-
ustus et benuolus. In his t̄pibus
Sc̄lz. Anno d̄ni. d̄cat. lxxvij. da-
ny cum nonē mānis dissipauer̄t
tōm galliam s̄ et āno sequenti
deuastauer̄t vniuersam ydu-
meam karolus autem impator
dictus grossus cum lombdis et
germanis aduersus eosdem q̄s-
satores crudelē bellum habuit
s̄ p̄c̄is xp̄ianorum obstantibus
minime p̄uale potuit. Roms
siue v̄eo godfridus nonē mā-
noxum rex adinterloquendum
de pace p̄duct̄ est et hac sequēti
condicione xp̄ianis effectus est
vt glisela lotharij regis filia si-
bi trad̄tur in uxorem Insuper
et fr̄ingenē. proūcia sibi daē
t̄ in dotem q̄ ita factum est. Itē
idem godfridus rex exinde fr̄e-
sones sibi rebellantes redegit
In vile seruitutē improperum

ita quod om̄s c̄ta tollim̄ c̄cum
astrictum bacularū laquerim̄ v-
nūquēque sine mora suspend̄t
qui cont̄. maiestatem suam aliq̄-
modo rebellare presumer̄t. Sed
c̄ae iam dicit̄ godfridus rex
p̄ quedam̄ ānoxiū circula cum
infantis d̄anis Inbatua d̄o vni-
dicante penitus est et sanguis
multoz xp̄ifidelium sufficiens
vltus est Anno d̄ni. x. Idus decē-
bris beatus odilbaldus migravit
a seculo dignam̄ creatori reddēs
aiam̄ postquam̄ ānis. xxxvij. t̄-
iect̄y. reriss̄ etiam̄. huic odilbal-
dum̄ regine p̄m̄en̄ abbas In c̄-
mca sua sc̄m̄ viz fuisse dixit qui
t̄iecti tumultatus cum reuerendis
p̄c̄is honorifice requefat̄.
Post decessum odilbaldi b̄a-
pontifias Egilboldus xij.
In ep̄iscopatu successit qui tamen
pontificum p̄uo tempore guber-
navit. Circa hec t̄pa p̄die nonas
octobris requevit in x. theodei-
cus p̄m̄. comes hollā. ac d̄ns

magne pietatis vltioris frisiae qui
pnceps imperatus fuit ac linn
tes suos cont' danoz insulas
potestatiue vexit. Sena vero
comitissa. in. Idus Januarij de
cessit a seculo tumultata penes
maritum in egmondem cenobio
quod et tñ de ligny ma pmitus
extirperunt. In religionem sci
momalium de deuote famulan
tium colloc. auit

Comes theodericus primus
comes hollandie defunc
tus est. Theodericus filius eius
vnic' scidus hollandie comes
hereditarie sublimat' est. ducens
in vrotum hildegundinut edifi
lidoma reg' fracie d' q' gemi anlyphu
cont' egbat' tucy aieps aelidi puel
lam venustatis eximie. Is theode
ricus post obitum patris cum fr
sombus discordare cepit quos in
triuiphal' gladio dition' sue sub
egit. Qua ppe idem comes edifi
cauit lapideum in egmonda ce
nobium et canonicis momalib'

plantauit ibidem de religioe
sancti benedicti monachorum
collegium qui continue deo de
uotum obsequium impendent
et cum opus esset duz fresonu
insulabus obsisterent. Hic ergo
comes egmondem. etiam largis
dotando possessionibus optulit
hystoriam tptatam et textu xpo
ewangelioz auro fuluo preciosis
qz lapidibus contextum. Nichil
omni' hildegundis comitissa co
similit' optulit eode' etate de liben
li munificencia sup altare totum
aur' eum cu multimodis gemis
incopabilis pcti valde fulgidum
de c' cacumme lapis ut fertur
hystilarius fuit tunc sublatus fuit
qui nocturnis temporibus totu
sacratum radys emicantibus
illustrauit. Hoc etiam tempore
scus veron p dyocesannum epm et
conuicem theodericum cum mira
culis in egmonda translatus e
qui pridem a danis in nocturno
prediat' miry palmam cosecut'

est. Egilboldus autē episcopus tra-
iectensis etiā salē. ad. v. men-
ses regens. vii. kalend. octobris.
In dño feliciter obdormiuit qui in
eadem ecclā tumulāt' simul' r'hesat'

Et functo quōd' Egilboldo
pontifice do. radbodus ve-
gente rege francoꝝ acmilphoxm.
traiectū. monte consecratus est e-
piscopus vir veraciter sanctus doc-
tus pius et multum ingeniuū fu-
it em radbodus rex fassie p'dict'
ipsius matris attauus et gūta-
rius archiepiscopus coloniensis e-
auūcal' Interpretatur em h. no.
radbodus In ydeomate germa-
no idem quod consiliū nūcaus In
latino fuit em hie episcopus
magm' consiliū angelus In pala-
cio karoli regis aduocatus et per
nānonē plm in septem artibus
excellens Inbut' qui flores cri-
mos tam de willibordo quam
de bonifacio gposuit ac In tegū
officiū de tūslacione sancti marti-
ni simili' edidit. Hic antistes cū

traiectē. pontifici sacce religionis
suscepit habitum vacabat indefinē-
ter orōmbus elemosinis et abstine-
tijs ad vite sue terminū nam cū
sui cōiuales vna potarent In s'ia
mensam ipē solus Inuidam oc-
culte bibit aquam q' gūmarus qui
idem attendens supplicauit epō
eidem quaten' sibi gustare liceret
de suo poculo s' b'cō vno non con-
senteiente iam dictus gūmarus
episcopalem cyphum clam accepit
et magnū haustum exinde bibit.

Et ecce stupendum miraculum
nam et eadem aqua repente mu-
tata est in vinum optimum qua-
de causa temptator implorauit
ex triplo veniam et b'cūs episcop'
ex hoc prodigio non sibi s' dō gl'iz
dedit. Is presul egregius dauan-
tie sedē cōsuevit qm ciuitas tra-
iectum p danorum austeritatem
ōmo desolata fuit. Accidit autem
ut episcopus vna die rū traiectū
adiret et ibidem loca sanctorum
cum deuocione visitaret. Vam

veo potenter occurrunt oblite
runt in contrarium prohibentes vl
teriore sibi transitum quas sacer
epus penahiter amoniuit fidem ca
tholicam deuotissime suscipere
p. sermo: et a crudeli xpianorum pie desis
te ac illi tortores eo magis com
ti sunt. ac acerbam necem sancto
viro comminati sunt. Presul aut
alnufluus hos pdicoms filios ex
tuc excommunicando maledixit
quos fulmineus ignis mox dete
descendens misera morte viuos
assumpsit. xpianam quid hoc viso
miraculo constanter in armaz
erunt. et residuam danorum ca
teruam a traiecto cum victoria
p fugauerunt. Iste saus epus pro
pheticis sermone claruit qm mil
ta futura secretarib suis edidit
venerabilis. enim baldricus Ju
uenis bone indole quodam tpe
duos clericos sue pae deduxit
ad pnciam ipius episcopi postu
lans ut ab eo promouentur ad
ordinem sacerdotij. Beatus vero

pontifex ore iocundo subridens ait
Filij pccordialis anno mediate ter
cio me defuncto pntis ecclesie
pastor eris hos clericos proprijs
mambus ad sacerdotij gradum
pmouebis et tam aulam qua ve
berij traiectum ad statum pristinu
repabis. Demum idem Radbo
dus epus apud trentam valida
pulsatus egritudine occubuit
cui m. m. e. virgo maria cu sple
dore radiosum lumen apparuit ag
nem et teclam gromitantes v
gines hns et in hunc modum
venerando pontifici loquens
Predilecte filij ne formides me
vide pntem quam in magna de
uotione salutasti abntem secur
esto qm hanc infirmitatem e
uades vezumptamen in pnti
vita non diu manebis. Et ecce
splendor immense claritatis eua
nuit. et flagrantia redolentis
odoris inualuit. Beatus ergo pon
tifer ab eadem ualescens egritu
dine quibusdam familiaribus

suis cōfiscantur cuiusmodi pulchritu-
 dines uel effigies uirgine celi uirgo ma-
 ria fuerat qui de hinc anno .x. xvij
 trecentarum exiens ac in honore sue
 languore lico decubens hanc anti-
 phonam Ecce leta laude legit In q̄
 .ij. kalen. decembris felicitate a sclo
 transfugatus Hic sac̄ episcopus in
 graui danoz p̄secutione xvij. an-
 nis traiectē. grauiose rexit eade-
 siam qui p̄ clerici et pplij hono-
 rice tumultu r̄quesat apud da-
 uantiam ubi tanta ḡfessoris i-
 tercessione deus indigentibus
 beneficia largitus et frequent̄
 multa miracula cū uirtutibus
 opatur.

Sicuti longobardorum
 narrat hystoria hen-
 ricus romanorum rex post obi-
 tum radbodi ḡfessoris decessit
 ex magna deuotione benonem
 filij suum clericali caractere re-
 dimitte ac eūdem sup̄ cathedram
 confessor collocare Sed quā idē
 rex audiuit a troces danos cūta

tem traiectē. expugnasse nichilo
 iunt. et totū episcopatum omnino
 depopulatum esse Ideoque glo-
 riosus rex promouit eundem fi-
 lium suum ad militarem dignita-
 tem ut danoz austeritate pote-
 ter obsisteret ac idipm̄ epopm̄ ar-
 mis bellicis victorioso reficeret
 Igitur scdm̄ b̄n̄ radbodi uaticam
 um. Valdricus xv. traiectē e-
 lectus est episcopus filius ut h̄d.
 tradunt r̄fr̄idi comitis cluicij
 qui p̄nceps erat egregius. Hys
 temporibus in ciuitate Iauuensi
 fons sanguis exiit et eisdem
 diebus uulgus danozū ubique
 succubuit. Quia p̄pter baldricū
 episcopus effugatis danis ciui-
 tatem suam turris in membris
 struxit excelsis propugnālis
 munit. Incentas ecclesias re-
 fecit ac aulam cum ceteris edi-
 ficis obrutis honestissime re-
 pauit. Hic episcopus. anno d̄.
 .x. lxxij. transcendens alpes de-
 uenit In ytaliam ubi pro q̄bus

dany utilitatibus ecclesie regis ot-
tomis exquisiuit pñciam. Deinde
antistes valedicens regi coepa
sanctorū martirum ponciam be-
nigni et agnetis secum trans-
tulit ac eadem in ecclia tūmet
tenf. cum ingenti deuotione
reposit. Insuper et idem episcop.
corpora sanctorū werensfridi li-
bui plegelmi vniuersis otge-
rij odulphi ac radbodi p msti-
ciam reuelacionem adinuēnt
de quib. sanctis psonis tūctē
eccliam gloriosius adornauit.
Anno. dñi. v. lxxvii. baldricus
felix recordacionis episcop.
vi. Idus januarii grandem mi-
grauit ad dñm. Postquā ānis
lx. In magna laude tūiectē.
repass. eccliam qui ad maiorem
ecclesiam nimirum honorifice
deuect. est vbi sumptuosus ex-
equijs cum p̄dictis sanctis pa-
tribus humat. est.

Et functo dño baldrico
folcmarus sextus de-

cim. ordinatus est episcopus vni-
bone voluntatis et bonus cha-
tholicus. In diebus Salicet
anno dñi. v. lxxviii. pridie
nonas may. requieuit In dño
theodericus. v. comes hollandie
sepultus apud patrem in mo-
nasterio egmondē. Hic theo-
dericus cum p̄re suo comitatum
annis. c. xx. glōse rexit. et da-
nos et udeles de finibus suis
potent. abegit. Hildegundis
autē sua cōthoralis. t̄aus idus
aprilis obdormuit in xp̄o se-
pulta penes antedictum mo-
nasterium cum marito.

Post obitum theoderici co-
mitis Arnulphus tertius
comes hollandie effectus dux.
in uxorem lutgardum filiam
Theophani magnipotentis impe-
ratoris grecorum et sororem the-
ophane imperatoris romanorum
Ex qua genuit theodericum suc-
cedentem comitem Insuper et zi-
feidum siue fitonem presidem

Qui comitatu annis quatuor salis.
p̄fuit et cum fr̄singentis vltimo
Iuge bellum habuit hys tempo
ribus. Saluet anno dñi. v. m.
Idus decembris folcmarus ep̄us
defunctus est ac in ecclesia t̄mer
tensi tumulatus est.

Defuncto folcmaro presule
baldunus septimus decimus
substitutus est episcopus vni graeco
sus probus et iudicatus. hys dieb̄
Salz. anno. dñi. v. xcij. xiiij.
kalen. octobris campestre bellum
Inductum fuit in plamiae p̄torū
de wikel apud p̄pagum west
fasic ubi decem aduenerunt elā
pugiles de p̄ncipatu totius hol
landie qui sc̄dm̄ relacionem anti
quoz ardore sitis intollerabilis
illuc multum afflicti fuerant qm̄
modicam aquam et eandem sa
liuatam ad potandum invene
runt. Arnulphus vere pius comes
orone p̄ssa locum sibi diuinitus in
spiratum iudicauit ubi fossa pu
teo recentis aqua copia magna

17
fuit. Int̄ea fresones ad arma cōuo
lantes aduenerunt ad p̄lium ut
virtute magna disturbarent hol
landensem exercitum. Et cont̄ quod.
arnulphus comes cum tribus p̄stre
pentibus vexillis choruscantibus
et armatis p̄liatoribus arripote
ter occurrit et cum eisdem fresco
nibus acie bellum egit. Demum
post stragem multorum pugilum
aggrauatum est p̄lium aduersu
eundem comitem qui ibidem do
mittente pro republica p̄mp
tus p̄mo martirizatus est. Et ex
hinc apud egmondē. monaste
rium luctuosis exequijs suis pro
genitoribus q̄sepultus est futu
ris etiam temporibus de eodem
diuo comite quoddam insigne p̄
digium accidit. quod in p̄senti c.
nographia xp̄ifidelibus ānotare
non piguit. In cena namque dñi
dum ad egmondē. etiam diuise
naciones catezuatum aduenerāt
ut sc̄dm̄ antiquam cōsuetudine
generalis absoluc̄. gr̄am ab ab

bate paperent. quedam rima de
sarcasago p̄libati comitis ex anti
quitate rupta fuit de qua un
gula firmi velud ex ornamentibus
mirre et thuris ad mensuram
duorum cubitorum de super exa
lauit. lucardis vero sua cōtho
lis pridie ydus. may. requieuit
in x. tumulata apud maritū in
monasterio supra dicto

Post exiduum arnoldi
p̄ncipis Theodricus
huius nominis. in. effectus est. in.
comes hollandie ducens in uxo
rem othildum filiam magnific
duas saxonie de qua duos fi.
genuit videlicet theodricum suc
cedentem comitem hollandie et
florencaum orientalis frisie co
mitem. Hys diebus. Salz. anno
dñi. v. xciii. baldunus episcopus
ad quatuor annos ecclesie t̄iecten
pastor existens. vi. ydus. may.
requieuit in x. tumulatus cum
p̄dictis pontificibus in t̄iecto.

Functo balduno ponti

fice ausrudus qui prius de seculari
comite attouus est. ut ad eam
traiecten. xviii. episcopus electus

Hic ausrudus inspirante dō mul
ta p̄dia p̄monij sui donauit ad
vsuū sancte t̄iecten. ecclesie que
antea potestatiue possedit in co
munitate t̄eystbandie Qui de huic
āno dñi. aj. v. tanquam filius casti
gnus et dilais deo suorū oculorū
lumen amisit. venera. collegiū
ordinis b̄ti benedicti sup̄ monte
sanctum In honore sancte dei ge
t̄is & virginis marie construxit
In quo sac. religionis habitum
suscepit et ad vite sue terminum
deuotissime p̄durauit Idem aut
episcopus. anno dñi. aj. viij. v.
nonas. may. obdormiuit in dño
postquam. xv. ānis. traiecten.
p̄fuss ep̄opo Sepulchrum at
tanti p̄is si quis ex deuotione
requirit. quisp̄iam de canonicis
maioris ecclesie vel monachis
sancti pauli sibi for̄ sitū iudica
bit.

Dest. de reuolucione sancti
 patris ausradi quid. ad
 boldus. xy. elcius est episcopus
 qui cesaris henrici pro consul
 fuit. erimius. Hic ad boldus
 anno. dm. a. xv. t. metey. ec
 clesiam veterem destruxit. noue fa
 brice fundamenta posuit. qua cu
 ecclia tylene. pauca annis. den
 tissime consummavit. anno dm.
a. xvij. Cometa grandis in
 modum turbis iugiter appuit
 et eodem anno. g. uis belli tu
 multus inter episcopum. traic
 tensum. et comitem hollan. hac
 de causa p. mu. inualuit. Quid
 enim comes theodricus. bauo
 beneficiatus fuit. iuxta bodeca
 nen. ab ad boldo pontifice. qui
 theodricum comitem hollandie
 non queuit. In festare cotidiano
 certamine. Hollanden. comes
 econt. copiosum exercitum aggre
 gans theodricum bauonem victo
 riose subegit. et eundem a possesi
 onibus suis violenter eiecit. Adel

boldus. nitem. epus. hoc egre fecit
 collectis. Inuis. bellatoribus. dec
 iuit. vassallum suum. p. stine. diaom
 sue. restitue. uel. aduersus. hollan
 die. comitem. a. udele. bellum. co
 mite. igitur. anno. dm. a. xvij.
pdus. Inuis. pdict. epus. cum. vex
illis. fulgidis. et. tabis. stridentib.
 ad. locum. et. animis. decent. aduc.
 et. econt. theodricus. comes. hol
 landie. cum. vexillis. fulguranti
 bus. et. coribus. horrisomis. a. pa
 pilionibus. suis. eriens. In. pratis
 videntibus. at. impotenter. occu
 rit. **R**ec. motam. fecerunt. quin
 traicton. et. hollanden. populi
 p. miter. in. inuicem. inuenerunt.
 pro. corona. victorie. laboriose. de
 certantes. et. ciuentam. stragem
 ab. ut. que. pte. crudelissime. co
 mitteres. **U**demque. post
 aliquantulum. temporis. robur
 episcopalis. exercit. qua. plurimu
 attritus. est. in. occasione. magno
 rum. principum. qui. in. eodem
 die. certamine. conuenerunt.

videlicet wegerus aduocatus et
Wikingus et godefo comites lago
algerus et suasserus milites cum
alijs turribus multis et pluri-
mus armigeris laude dignis
Adelboldus autem episcopus mirum
hoc graui dolens infortu-
nio collegit ex improbo recente
armigerorum cuneum ut cru-
dele bellum iterato committeret
aduersus hollan. populum Rich-
ilonum et antenominatus co-
mes theodricus cum buaone
fratre suo coadunauit indefes-
sum exercitum ut iam sedo dimi-
carent contra prefatum episcopum
Itaque die .xiiij. sequente que
est .quarto. kalendas augusti.
eodem anno. prefati principes
iudem conueniunt ad prelium
committentes alterutrum magne
depopulationis exitum. Cae-
derunt iterum ex parte pontificis adel-
boldi viri strenui rebellanti
manu necidati videlicet folcar-
dus pater. bartoldus dyaconus Jo-

hanues et godfridus comites Et mi-
lites zifridus et heynemannus p-
ceres cum pluribus statoris am-
mosis et diuisis armigeris appro-
batis. Theodricus ergo comes ex-
dis duplici victoria non tamen si-
ne graui dispendio suorum obten-
ta quam plurimum animatus
proposuit recente eodem anno pro
vindicta patris sui debellare frise-
sones ubi nam et Imperator heyn-
ricus cum godefrido dux mosel-
lanorum destinauit expeditos equi-
tes **C**um autem hollanderum et
frisingen. populis in unum ar-
reuerent et in campestris bello pro
victoriali laude contendere Et
ce vox quedam ab emissis supno-
ris ethereis horribiliter intonuit
fugite fugite Et confestim hollan.
populis ex forma. ^{ne} frisonum vocis
diffugiens pro magna parte occisus
est Et godfridus dux ibidem ap-
prehensus et vincularum hec itaque
stringes hollan. populo promissione
domina conuiguit ut theodricus comes.

in semetipso disceret quod vnus et idem
deus est qui humiliat et exaltat
Anno dñi. añ. xxij. kal. ianuarij. eadē
p adboldum pontificem magno
ope sup extructa fuit Ad cuius de
dicationē heynricus Imperator cum
xij. episcopis traiectionum aduenit
qui eandem ecclesiam. vj. kalē.
Julij. mens. vnanimi benedictioe
cōsecuerūt et cum magna sollemp
nitate nudum honorifice dedica
uerūt Anno. dñi. añ. xxvij. v. kal.
decembris adboldus episcopus
migravit ad dñm post quā āns
xvij. traiectionum rex iussu episcopi
qui sepultus requiescat Intra ec
cliam eadē traiectionum quā ipse decen
ter edificavit In honore scī mar
tinī confessoris

Ad boldus episcopus
defunctus est et cotidian
tumultus In electione noui pasto
ris contenciose fiet Conradus rex
traiectionum descendit ad suppressā
discordiam adducens secum gylse
lam uxorem suam decentissimam

19
Sed qm eadem regina diebus illis
erat grauida quiniimo. puerperio
proxima Ideoque iam dictus rex
locavit eandem In pago de oester
beke ad quendam pbrem cui barnul
phus p̄reij nois erat vocabulum
Rex autem ad urbem triectenſem.
cōfestim se transtulit et capitulum
ad unionem informare studuit
Denique inualeſcente grauo
ri discordia totum capitulum cōp
misit In arbitrio regis p̄ntare v
niam discretum et p̄donem qui
dignus esset gubernare tantum
ep̄m Interea regina nobilis elegā
tis forme p̄tuliuit infantem trīs
mittens regi noua gaudia per
barnulphum sacerdotem Et ecce
rex pro desiderata legatione mi
nuz exultans tradidit eidem
pbri traiectionum pontificium cōsi
milit et Inuestituram et annulum
et pastorem baculum Barnulphus
itaqz. xx. ordinatus episcopus cum
hollandenſem pacem fecit Et idem
theodricus comes eo tempore triam

promissionis peger visicauit. In
tempibus. **S**aluz. anno. dñi. **ij.**
xxxix. vj. kalen. Januarij obijt.
magnanimus comes theodricus
iherosolomita tumultatus penes
pauu in egmonda qui cunctis
diebus vite sue bella gessit archol
lan. **xxxij.** annis potentissime
gubernauit. **O**ttildis autem
comitissa post obitum sue coniugis
ad saxoniam reuersa est que **vij.**
kalen. Julij moriens ibidem hono
rifice tumulata est.

Post obitum theodrici iherosolomite Theodricus filius
eius primogenitus comes que
effectus est. Eodem anno viscera co
rardi cesaris morientis in tecto
recondita sunt in ecclia maior. Et
hermarius gener eiusdem impera
toris ibi electus sublimatus est in
throno regali. Anno. dñi. **ij.** **xlviij.**
Theodricus hollij. comes exercitum
aduersarios suos p dordracum
transire colhibuit qui ibidem **viij.**
may. necatus ab inimicis occubi

Hic theodricus non habuit pro
rem aut liberos qui p spacium. **xx.**
annorum rexit hollij. **l.** annos
Cui exatime corpus apud camon
de deuectum est ac ibidem lugubry
obsequijs humatum est.

Criso theodrici comite ba
rones siue prores suscepe
runt florentium germanum ipsa
ti theodrici in comitem hollij. Qui
primus comes fuit et dñs ulterioris
frisie. **H**ic florentius dicit in ux
orem grecitidam filiam hmanij
ducis saxonie ex qua genuit the
odricum et florentium. Insuper et
mathildem puellam venustatis
eximie quam post obitum patris
duxit in uxorem philippus rex
francie. Eisdem temporibus bar
nulpheus episcopus ad plhemem laudis
sue memoriam edificauit. In tecto
duas collegiatis ecclias unam in
honore **S**ancti petri apostoli venera
bilis ac aliam in honore sancti io
hannis baptiste pcuratoris dñi. **Me**
dicatorem vero collegij sancti salua

toris traiectionem. transplantavit
 in dauantiam ubi pro lucien-
 tia beati leburni canonicorum
 extraxit. etiam. Abbatiam aut
 reuendi pris. aufidi de monte
 sancto traiectionem transfudit. Vbi
 conuentionem ecciam in honore sci
 pauli condidit. Hic reuerendus
 antistes Anno dñi. aj. lñj. ix.
kalen. augusti migravit ad do.
 Postquam ams. xvij. in pace gu-
 bernasset epopiū qui traiectionem
 condigne conuectus est. ibidem in
 ecclia pncipis apostolorum hono-
 rifice tumulatus est.

Defuncto barnulpho po-
 tifice wilhelm^o xvi. est
 traiectionem episcopus effectus vir
 tot^o bellis et magnanimus his
 diebus. Sab. anno dñi dñi. aj. lxi.
 florencius comes hollandie pñ-
 cepe Imperitus ob vindictam
 sui fratris con^o superiores comites
 expeditos validam eduxit quos ois
 occisis pluinis cum triumphali
 laude subegit. Contigit autem

ut idem comes minus confusus.
 In virtute sue fortitudinis obdor-
 mir et lassus in hammet merid-
 ano tempore sub ramis umbrase
 salias. Et ecce fugitivus pugiles
 quos idem comes paulo pñs i bel-
 lo deuicerat. inopinate supuene-
 runt qui eundem cum multis ar-
 miger^o conuentionibus xñj. kal.
July necidauerunt. Is florencius
 comitatum frisie vltioris xñj.
 ams. rerit. Et pncipatum totius
 hollh. p^o obitum fratris sui xñj.
 ams. cum potencia gubernavit
 qui ad egmondem monasterium
 honeste deductus est. & ibidem ai
 frē luctuos. exequijs humatus ē.
Gherardus quidam comitissa
 transacto bienno post obitum sue
 coniugis nupsit roberto sumoz si-
 lio balduni comitis flandrie qui
 ex pte theodrici domicelli sumoz
 adhuc etatis suscepit. guberna-
 nem comitis hollandie wilhelm^o
 autem traiectionem episcopus atten-
 dens hollan^o sine defensore de-

solatium esse ac eandem deuotionem
in manibus pueri seu extranei
principis deuenisse Impetravit ab
henrico romano rege comita-
tum hollandien. et abbatiam
egmondien. proponens adiutorio go-
desfridi duas gibbosi sicut filium
infantem ab hollandia potentem
expellere.

Igitur anno dñi. m. lxxi. Gode-
fridus dux cum wilhelmo pon-
decenter insignis uarijs et tubis
stridulis hollan. intravit Et eod-
em Robertus comes in vexillis
fulgidis et cornibus horrissonis
arripotent. occurrit recte com-
so graui p̄lio Robertus comes.
terga vertens a bello profugatus
est et hollan. popul. ex magna pte
confusus et occisus Robertus autē
cum pugnis et vixite grandaui
veniens subactiuit om̄s flandrie
nobiles in ipsius adiutorium pro-
ponens aduersus arnoldum comi-
tem pro suo p̄imonio festinante
inveplum Arnoldus autē comes

auxiliante rege francoz aggre-
gavit eorum valentes armigeros
ut in virtute magna disturbat
aduersantes sibi cuneos Et eate
conflicto iam bello penes mon-
tem cassi philippus rex p̄fugatus
est Arnoldus comes interemptus
est Et Robertus friso comes
flandrie potentior effectus est

Inter godesfridus dux ditionis sue
transponens orientalem seu
ulteriorem frisiam bellica manu
subegit. Et wilhelmus episco-
pus eorum domicellum hollan.
frequenter obseruans excubi-
as in yselmude castrum mun-
tissimum fabricauit. Denique
idem dux ad quatuor annos hol-
lan. regens. Anno dñi. m. lxxv.
p̄ quēd. ginselbertum sup lacuā
letalit. sanatus ad traiectum
se duci iussit. vbi. v. kalendas.
march. vite sp̄ij exaltauit. Eo-
dem etiam anno wilhelmus
episcopus. v. kalen. may. rege-
uit. In dño post. quam. annis. xli.

trauctij. presulſſ epopo. hic tra
recti sup allatus est ac in ecclesia
maiori reuerendis pontificib⁹
cōſeruitus est.

Hic obitum Wilhelmi
Presulis quid. Conrad⁹
1119. electus est episcopus qui
hermici quarti cesaris erat
nucius. hic Conradus nipe
trauit ab hermico romanorū
rege dñacionem orientalis fri
ſie quam marchiones violent⁹
abſtulerunt. a principibus hol
landie. Idem ergo Conradus
castrum yselmunde contra do
mcellam hollandie finissimis
propugnaculis extruxit ad id
ipsum suo fidei satellitis cōm
muit. Anno. dñi. a. 1119. Theo
doricus doncellus iuuenilis e
tate flore uernans decreuit au
ilio roberti uicti sui Conradum
episcopum in p̄dicto castro circū
uenire et p̄nam hereditatem
suam cum potencia recuperare
Conradus autem episcopus ho

rum om̄ p̄ſcius cōmilitones et
burgenses suos secreta legnacione
p̄remouit et ab eis sub die de
terminata manuale iuuenem
expecte nec mora qm̄ ad edictū
Conradi pontificis copiosus est
aggregatus exercitus cum ueril
lis fulgurantibus et tubis p̄ſtre
pentibus. Hollandiē. econtra.
cum flandroz balistarijs traiec
tentibus audacter occurrunt.
In signis choruscantibus et bua
nis frementibus Et ecce dies il
la dies ire qm̄ multi electi pugi
les ceciderunt a pte utraque
Denique post longum conflictū
conueniunt. ex pte episcopi hui
viri pugnatores acerrimi uidelz.
gherlacus comes lambertus da
uanterie propositus. Wolmarus
sancti bonifacii p̄bz. Werenbol
dus et ghyselbertus milites cū
alijs multis armigeris audaci
bus ſcutarijs et burgensibus
q̄p̄t̄ quoz amissione totus epis
copalis exercitus inuicem distru

batus est. Et residuus populus ad na-
ues inordinate discurrens pro
magna parte submersus est. Episco-
pus vero et go comitatus cernens
horum crudelissimum belli vehe-
menter in græcæ et romanam populi
sui vehementer inualesce tunc
antedicti presidij communie studuit
et antemuralia balustarum defe-
sare disposuit. Sed hollis. pax
berri mos ictis manque pugn-
nacula castris conuassarunt. et
flandis nichilominus castrenses
a cacumine murorum sagittis et
fundibalis ambigerunt. ita et
comitatus episcopus demum ne-
cessitate coactus in deditionem
transiret. et hollandiam cum cas-
tro donnicello theodrico libere re-
signasset. Is itaque gestis idem
thodricus comitatus pontificali
dignam exhibuit honorificentiam
quem cum suis alijs captiuis a
pressionem salutis remisit ad ciui-
tatem propriam. Theodricus
ergo donnicellus cum triumpho

in victoria reuersus ad comitatum
hollandie dicit in uxorem othil-
dium filiam prepotentis ducis
saxonie de qua genuit florentium
succeedentem comitem et matthil-
dium venustissimam donnicellam.
Hinc temporibus Scyth. Anno domini
m. c. lxxi. theodricus comes. v. ka-
lendas decembris a reatorum red-
didit. anam postquam annis. xxx.
bellicose rexisset hollandiam. Cuius
uxor othildis. xiiij. kalendas de-
cembris requieuit. In christo tumu-
lata penes maritimum in monaste-
rio supradicto

Hic functo theodrico comite
florentia filius eius. viij.
comes hollandie effectus dicit
in uxorem petromillam locha-
ry cesaris sororem. Ex qua ge-
nuit theodricum florentium sy-
monem ac hadewigam virgines
Hic florentis dictus crassus sta-
tura fuit egregius plurimumque
pacificus largus elemosinarius
actis proficiuus et nemini no-

cuius qui progemtores in di
 uicijs excessit et virtutibus su
 pauit. Hys diebus comardus ep̄c
 ad felicias recordacionis sue m̄co
 riam superedificare proposuit. In
 octidua pte ciuitatis sue canoni
 corum eccliam qui fundum adolu
 tosum ibidem reperit que bases
 pilatorum stabilire non potuit
Fuit autem in latomorum con
 sorcio quid. fr̄sus pleberus noie
 qui eandem eccliam sub iudicio
 mortis fundare promissit. verūp
 tamen immoderatum inde sol
 lazium exegit. Qua ppter ep̄c.
 largus encensis a filio p̄fati fr̄i
 somis archani magisterium di
 dia et mchoatam eccliam. In ho
 noze sc̄e dei genitricis magno ope
 condidit. Quamobrem idem fr̄i
 so concepit. mundie zelum adue
 sus ep̄m p̄meditans qualiter ei
 possit inferre mortis interitum
Denū. Anno dñi. aj. xxi. dum
 episcopus comardus p̄missaz
 sollempnia solus in domo recū

beret et puatias orones cum deuo
 aone legeret. et p̄libatus fr̄iso visa
 oportunitate ad eum eduxit et re
 reuerendum episcopum instigā
 te dyabolo u trucidauit. **H**ic p̄
 nifer annus. xxv. regius ep̄m. viij
 kalend. may. lamentabiliter occi
 sus est qui eandem ecclia p̄petue vi
 gnis marie celebrerunt defūctus
Hic pontifias burgardus. **H**ic
 xxij. substitutus est episcopus dō
 deuotus pius et pacificus. Qui āno
 dñi. aj. r. xxij. xv. kalen. July. re
 queuit. in dño. post quam. xij.
 ānis. p̄fussit ep̄opio in ecclia tricitē.
 apud p̄ores pontifices reconditus
 est. Ac eodem anno. quidem. Ro
 dolphus maior p̄positus a suis ad
 uersarijs confusit. interemptus
Hic functo burgardo **H**ic
 p̄fule Godebaldus. xxij.
 cunctus est episcopus. vir man
 suetus prudens et religionis ama
 tor p̄cipuus. R̄m et hic. Anno.
 domini. aj. r. xxj. superedificauit.

Godebald' 24'

In plausibili solitudine de ostro-
renoburgh monachorum et monia-
lium in honore beate marie ppetue
virginis et sancti laurencij pre-
ciosi martiris qd monasterium ppe-
artam religionis obseruanciam
dicebatur: olim cur ordinis Ibi
dem eij congregacio maxima
fuit et rigor monastice discipli-
ne sedm regulam sancti bndicti
districtissime pullulauit. **Hic**
episcopus regulares canonicos
habitantes ruddelburgh apud
Walachiam ppter inordinatam co-
ruum conuersacionem expulit.
et religiosos monachos ordinis
pmonstraten. de cenobio sancti
michaelis andwerpien. illic at-
tulit. Hys etiam temporibus
Ren. generale consiliu cele-
bratum est vbi de multis vtilita-
tibus ecclesie diffinitum est. So-
debaldu aut episcopus diebus
illis egrotans oportunitatem
absencie sue p vicinos coepus
dno ipe latorie conscripsit. qui

imo sanctitatem summi pontifi-
cis humili exorauit. qd pro reue-
rencia sancte triuicte. ecclie sibi
suis que successoribus indulget et
vsum pontificalis infule quo pde-
cessores sui frustrati fuerunt lon-
go tempore. alexand. nois hui-
ctius apostolice pdicti sui godebal-
di pfulis desideratam eplaz gra-
tiam accepit et pro mutue dilectio-
nis effectu supplicacionem suam de-
menter admisit. Causa vero suf-
ficient expm. In vita sancti bone-
facij triuicte. epi quare non fue-
runt hacten infulati. Anno dñi quo
sup. florenca comes hollandie cofi-
ecclie triuicte. vi. nonas inci mi-
grauit ad celestem patriam Post-
quam. annis. xxx. cum magna
tinquillitate rexisset hollandiam q
ppe progemtores In egmondem mo-
nasterio tumultati. **Ubi** petra ma-
rimoru satis honorifice requefit
Petromilla vo comitissa p morte
mariti sui monasterium monialiu
ordinis sancti benedicti deuote co-

didit ob honorem beate marie
semp virgis et sancti laurencij
victoriosi martiris in allodio castri
sui quod reynsburch appel^l
Que de hinc .x. kalen. Junij mens.
in xpo requiescens ibidem super
tuosis exequijs sepelitur.

Post obitum g^o florencij tras
si Theodericus si^o eius non^o
hollandie effectus comes dicit in
uxorem sophiam filiam ottonis
de rimeghe comitis palatini de
qua genuit florencium suacede
tem hollandie comitem ottonem
de benthem comitem baldinum
pontificem theodericum antistite
paganum p^osidem Sophiam abba
tissimam. **H**aderwigam sanctoma
lem et petronellam pulcherri
mam domcellam. His diebus.
Anno dⁿⁱ. m. c. xxv. Henricus im
perator ap^o traiectum egrotans de
cessit a valle presentis misie. Cui^o
in festina recondita sunt in me
dio chori maioris ecc^{ie} eodem tu
mulo solempnis loci quo pridem

23
hinc sunt visce comardi cesaris
eius attam g^osi. Et lotharius dicit
egregius amicus theoderici comi
tis hollandie et p^oncipes illic elatus
est. Qui de hinc in throno regno
laudabiliter exaltatus est. Sic lotha
rius abstulit comitatum de oester
go ab ecc^{ia} traiectum. q^o scdm a
tiquos concordavit comitatum hol
landie. Eisdem etiam temporibus
Estivalis siccitas in francia t^o
eff^oruit ut de siccatis fontibus pu
teis et cisteris fluminibus et la
cis flammineus igneus p^orimas
terre m^ouerat q^o nullaten^o p^o bien
nium extingui poterat. Anno dⁿⁱ.
m. c. xxviii. Godebaldus episcopus
morbo gravat^o in oestbroet hitum
sancte religionis accepit. Postquam
traiectum. etiam annis. xv. in pace rex
isset. Qui deinde p^odie p^odis nouem
bris defunctus est ac in eodem monas
terio satis honorifice tumulatus est.

Defuncto Godebaldo pontifice
dⁿⁱ Andreas natus de kuyt
xxx^o electus est episcopus. vni dis

cretus honestus pius et pacificus
Hinc diebus Theodricus comes pro
auii sui in hamart. otasium vlti
a desiderans. Hermano de knye
vbiq; fraxum tetendit insidias
ita quod nulla pacificatione me
diante treugatum optime possit
inducias. Andreas aut episcopus
p gratias inter appellacionem. De
nuu incepit antiqua altricacio
nis invidiam et p hunc modum
inter vtramq; ptem firma elabo
rauit amicia vt hermannus pro
cia floreny comitis monasteriu
constuet. et etiam p copetentes
pdioris possessiones dotare pmit
teret. **Incipit.** anno dñi fundatu est
monasterium in insula bte maie
virginis et allata sūt ibidem mo
nachi de laudnuo pmonstraten.
ordnis qui sub monastica discipli
na deo deuote seruirent et pro
cia floreny suis pabus exoraret
Anno. dñi. m. c. xxxij. Cum iam
hremps brumali rigore foret hor
rida et tota quasi fresia glaciali

ponte puia Theodricy comes cu
pluris que bellatoribus in tubis
timulis et vexillis fulgidis frisia
mēiuit. Et cont' vō vulgus frisie
cū clauatis lanceis et pācutis
vixit oāt. Demū vno i eode
die bis inchoato p̄lio multa freso
nes intempti sūt et hostij. milites
cū innumeratis captiuis victorose
reuerse sūt. Eisdem t̄pibus floren
cia dicta m̄g. adūsus frēm suum
theodricum rebellare disponens
fecessit ad fresones quoz auxilio
succendit almaricē. etiam i exi
de quasi p totum anm̄ vianam
m̄festauit kmemariam. Cui si
milis adūcti sūt vulgares rusti
ci none potestatis naturaliter
cupidi qui eundem florencium
exustus antiquozū comitatum hū
taculum usq; haerlem cū expedi
ne potentissima deduxerunt i
ex templo circa noctis umbram
versus frisiā repedarunt. The
odricy comes associatis sibi quib
dam arungez cōfestis viriut su

Poms fratres omni coplices de quibus
 pro suo beneplacito singulariter ac
 cepit obsides. lotharius autem impa
 tor amborum fratrum amicus huius
 discordie sinistra famam intel
 ligens quendam suorum principum ad
 hollin. transfudit qui redituam pa
 cem inter aduersantes fratres beniuo
 le reformauit. Demique tali sopi
 ta discordia florenaus fidam gte
 aone recent concepit. hinc breui
 tpe peremptus fuit. Godefridus
 naque de arusberch ac hmanus
 de knyt famosi comites et dilecti
 fratres neptem huerunt heylwiga
 ex aleyde sorore sua et arnoldo de
 rothem pcreantam quam idem h
 man. tanquam amicum. post obitu
 vtriusque patris accepit in tutela. Mi
 nisteriales ians dicte iuuenale
 florenay pbritatem inuenies de
 cuerunt omnes eidem homagium
 exhibere ac ipsam puellam suo ma
 trimonio copulare. Sed hmannus
 aurilio godefridi comitis et andree
 pontificis contractum matrimo

nij consentire rennuit ac eidem
 florenais pro posse suo viriliter
 opposuit. **T**raiectum autem ad
 tmore lotharij cesatis cum amo
 re theodericj comitis ipsi floren
 aio ciuitatis ingressum et egres
 sum indulserunt ita vt idem
 cui similiter oportu. **A**urilium
 mulas viabus asportauerunt
 ita vt idem florenaus episcopa
 le presidium in contumeliam an
 dree pontificis potenter incende
 ret et villam bakesmonde violen
 ter exueret. **H**ermannus vero co
 mes hys actis excoegitauit ipsu
 florencium clam apprehendere
 cui patentes iniurias nequiu.
 aliquomodo resistere qui penes sb
 vhana ciuitas per diuersas late
 bras abscondens. Aringeros mo
 pmato noctis conticimo prestola
 batur florencium egressum ad
 assuetas venaciones cum suo iu
 uenili sodalicio. Igitur cum auro
 re iubar rutilantem fulgorem
 terris infunderet et pruinale.

gelu supraeem terre constri-
geret florenaus nictis sibi
decem proceribus falcomis
glöse ciuitatem exijt ac eo
nesciente laqueum insidenciu
mor incidit At ille festinans
laxatis frenis ad ciuitatem re-
dire cupiens In abscedem cor-
ruit vna cum dextrario quem
insequentes hostes cōsequenti
occiderūt in luore nimio. lothar-
rius autē impator mortem ne-
potis sui dolenter accipiens
hermannum de knyc dictante
sua principum dignitate sui
nois puauit qui pridem vbiq;
fratrum comes appellatus fuit.
Theodricus vero comes in vin-
dictam fratris sui terram de knyc
potentē intrans euerit castres &
crustus villis eandem ditionē
insolitudinem redegit ac her-
mannum ad exteras ptes et
pūcias effugauit. Romusie
quid post obitum lotharii ce-
saris hermannus theodrico comi

ti prestans homagium ad sua
reuerfus est et andreas in pon-
tificio condigne restitutus est. Eo-
dem Anno. fulcoldus quidem
miles cōples ut dicitur In necē
floreny iuuenis effugiens vna
dierum insidias theodrici comi-
tis transiit cum palestrado
suo torrentem inose fluminis
qui nimirum de mortis eua-
sione gaudens edificare cepit
de castro suo quod barne dicit
cōuentualem ecclesiam tam
pro recōsiliacione quam pro g-
tariū actione vbi nam ad-
ducti sunt religiosi vni pūo-
stratenf. ordinis qui pridem
plantati fuerūt In insula bte
marie ppetue virginis Eodē
anno presul andreas amouit
.xij. presbiteros sturien ecclie
ppter eorum demeritum addu-
cens ibidem de oestbroec viciū
sexus cōuentuale collegium q̄
traiectū pontificum ad duos
annos honestissime regens

Anno .dij. .ci. .c. .xxxviii. .ix. .kal.
Julij. requieuit In xpo sepultus
cum reuerendus pontificibus In
traiecto.

26 **P**ost obitum Andree ponti-
fias hardberaus .xxvi. sub
stantus est episcopus. vir constans et
in ecclesiastica disciplina multum
feruens. Hic de beron ortus roma-
nam curiam pro quibusdam caus.
necessariis adire ac in reuersione
grauē seditionem In trentam
repperit. Quid. namque groem-
nie tumultuantes altitum etiā
bte walburgis In mo. castri cū
excelsis pugnaculis innumere
decectantes ex ea sagittis saris et
fundibalis Episcopus autem pro
tali tumultu groemngiam festi-
uante adiens sediciosos viros
ab eadem ecclia tormentis abst-
rui quos omēs sub sacramento
Iurisurando bouere compulit ne
deniceps domini dei domini bel-
li facerent aut ipm opidum mu-
nimento murj cingerent sed idē

episcopus in dampnabile gra-
uamen tota episcopatus gerōs
frēs suos exilare desiderans
dedit in feodum viij pfecturā
groenigie et alteri castellanatum
kouordie nam antea pontifices
aut p sepsos vel suos milites
eodem dno iudicauerunt ac in
eis molestante nemine cuncta
libera dispensauerunt Eisdem
diebus. otto palatinus de rene-
ghe castellan. in bentjem foro-
rius theodrig conntis hollandie
trentam deuastare studuit nec
ipi quisnam ex pte pontificis ob-
stare potuit Episcopus autem
econtra paucis congregatis equi-
tibus quos hugo buarum fortissi-
mus theutoniarum ductifare
psupserat eidem palatino penes
lyonschem in fr emutu vocifera
curry et sonitu tubicantium oc-
currit et cum eodem palatino
campeste bellum egit Sed pli-
nus ex pte palatini pemptis et
multas infra latibula siluarum

fugatis. otto de vichbe comes
occisus est et otto palatinus ex
hinc In dedicationem t. auisicus
traiecti transfusus in captiui
tate p. condiffima reſeruatus
eſt. Igitur theodricus comes au
diens ſororum ſui in p. ſione
detentum et ipſius exercitum ab
epiſcopo fore ſupatum robur
potentis ſue contra exit. milites
ſtipendiaris conduxit ciuita
tem obſidione circum. **C**um aut
ad inſultum ciuitatis p. p. a
forz oia et erecta ſtarz inſtrui
ta valde tribilia quibz idem co
mes impugnez maſiones conte
rent. et flammigorez rogum
hinc inde reſpaceret. **E**piſcop^{us}
autem contra tantum exercitum
non hinc ſufficientem copiam
bellandi ſed potius humiliter
natiozum iudigenam ex cogi
tauit. ut paſtor bonus corpus
et manum pro ſuis ouibus au
dacter exponere et ciuitatem ſu
am a diu. inſultibus eripere

inſtanter. **Q**ua p. p. tez vniuerſo
clero congregato ſimul et p. lo
dictus p. ſul ſer. monem vterqz
faciens p. cepit p. ex. cois et decol
lacionis ſuam laycali p. lo q.
ipſo die portas vrbis exire non
p. ſumerent. **S**ed magis pro de
fensione ciuitatis cacumina
muroz aſcenderent. qui ſtatim
cum omnibz clero ſpiritualem
armaturam induit. valuas
vrbis cum vexillis cruce ſigna
tis exiit. et tam ſeipſum quam
ſuos humiliter martirio ſuf
ficienter expoſuit. et conſtan
ter igitur vniuerſus clerus ſe
cundum ſu gradus ordinem
proceſſit in albis quem idem
antistes nouiſſime ſequebat.
In pontificalibus ornamentis
fulmineum ignem gerens in
manibus ut ipſum comitem ana
tematizaret cum ſuis compli
cibus. **E**t ecce tumultus ingreſ
ſus in caſtris forenſibus. **R**an
et hollanderi viſ. vexillis et vi.

ris candidis estimauerunt ep̄z
machinare bellum cum arma
tis ciuibus. **R**et mora quinthe
odricus comes imparet econtr̄
tubis horrisomis clange corni
bus metallinis p̄strepere ru
tilancia signa tollē et ep̄sopa
li cuneo certatim occurrere.

Hollandens̄. aut̄ philip̄ comit̄.
pho proximo tenus accedentes
inspexerunt. ceterum in armē
pacem potius quam discordiā
exquir̄entem qui mirum a
mirati ceperunt constantem
annum eiusdem pontificis
manū suas vnanimiter conti
nentes ab effusione sanguinis

Theodricus itaqz comes hys ag
mias in se reuersus exubuit
et de proposito male volūtatis cō
pūctus ingemuit qui statim
abiciens pillem fraxineum
galeum splendidum leoninū
clipeum et paramentum au
reum discalciatus flexibus ge
nibus expectiuit. venam orans

ne in eum fulminaret ex cōis
suam. Ep̄sopus ea tētem pe
nitentem comitem qd̄ gr̄atā
ter exeret quē cum osculo pacis
in reconfiliacionem accepit. De
inque p̄dicti p̄ncipes inspitā
te deo fideles amici facti sunt
et cūctis diebus vite sue p̄tue
dilectionis vniculo cōmodat̄
sunt. **R**am et idem pontifex
ottonem palatinum ex tūc amo
re theodrici comitis a p̄sione re
laxauit. castrum suum de ben
them b̄tō mēmo tradens. In feo
dum ab ip̄o reacceptit a iudico q̄
dem de hinc elapso tempore
dictus palatinus viri n̄re ve
mustatis ab hermanno comite
de stalik indigna morte peremp
tus est. **E**t otto de hollandie fi
sorius sue comitatum de ben
them hereditarie suscipiens
castellanus effectus est. Anno.
dñj. aj. xxxviii. theodricus co
mes hollandie iherosolimam
p̄gre p̄ficiens ac anno sequē

in versus italiam reuertens dñi
pape pñciam adijt ubi sub ãnali
tributo quatuor solidorum frisen.
beato petro tam egmondē mo-
nasterium quam reynsbuurgē.
cenobium optulit que sui proge-
nitores a fundamentis supēdifi-
cauerunt et regalibus pñdis
multum dotaerunt honorifi-
ce. Dñs aut̃ Innocentius papa
huius nois scdñs ex tñt endem ve-
nerabilia loca cum suis posses-
sionibus habitis et habendis in
proprietatem romane ecclesie
suscepit et ea cum ecclia spūali
libertatis et exemptionis pñde-
gio cōmuniuit. **H**ardbertus aut̃
episcopus executor huius gracie
ueniens ad egmondam aposto-
licam pñdegiū in ecclesia
legifecit et quantum in eo fuit
per patentes lras suas roborauit.
Hardbertus quidem episco-
pus. Anno. dñi. m. c. l. in Idus
nouembriis migravit ad xp̃m
postquam ãnis. xij. traiectum

recessit episcopatum. Hic tumu-
latus in ecclia traiectē. r̃ quiescit
qui dudum conuicatus uestigome
et westergome de manu conuic-
di regis reatcepit.

Defuncto quidem hardb-
erto sicut pñdicitur episcopo
gracius discordia sub orta fuit in
caplo pñcipales namqz vasal-
li traiectē ecclesie videlicet theo-
dricus hollandie. Henricus gel-
rie et theodricus cleuie magna
comites. Hermannus de hozij p-
positum sancti Jeronis coloniē
petierunt in episcopum promo-
ueri. Cives aut̃ traiectenses et
dauantziē. cum agricolans ex-
orauit fredericum de honnel in
pontificem exaltari. Sed violen-
ta pñ nobilium ptem suppresat
aunum et theodricus hollandie
comes rebellanti manu herma-
num duxit in possessionem ep̃m
subiacens ipi potestatem omnis
aduersantis populi. **D**enun-
transacto biennio cardinalis qui

dem a late dñi pape delegatus
 atavit utrosque discordantes elec
 tos ad leodium ubi p̄fatus her
 man⁹ p̄ eundem cardinalem et
 regem com̄ardum adeptus est
 pontificum Qui herman⁹ fuit
 homo levis animi et burgenses
 non potuit In c⁹ p̄ncia contige
 bat strages homicidij nã & bur
 genses non potuit ab intestinis
 bellis phibe et ministeriales neq̄
 uat a consueta rebellionē r̄fre
 nare Anno dñi .m. c. lvi. fresco
 nes de drecht̄ simanos hollan̄. pa
 gos cum rapinis crudeliter inva
 serunt villas exurentes & subm̄
 p̄dam diuise supplectulis asportā
 tes. Anglites aut̄ de harlem acer
 rimi bellatores cum villanis de
 exdoepillis viriliter occurrerunt
 et occisio nongentis fr̄isomb⁹
 ad harlem. p̄sidij honestissime
 redierunt Anno dñi .m. c. lvj.
 presul hermann⁹ obiit In dño
 postquam .vi. annis traiectionē p̄
 fuisset ep̄o pio Qui .vi. kalend.

Aprilis defunctus est & in eadē tra
 iectensis simulē humatus est
Post obitum hermanni pre
 sulis fredericus imperator
 sapienter interceptit traiectionem
 descendit et discordem electionem
 capli sapienter interceptit per cui⁹
 instanciam Godefridus de renē
 maior p̄positus .xxviii. Electus
 est episcopus vir multum glōsus
 et magnanimus. Hys diebus.
 Salis. Anno dñi .m. c. lxxij.
 nonas augusti theodric⁹ comes
 in pace quieuit Qui comitatum
 hollandie .xxvi. annis valde
 strenue gubernavit Hic eg
 monde tumulatus Intra templi
 monasterij cui paulo prius in
 petrauerat exemptionis preu
 legum. Sophia vero veneran
 da comitissa in oracionibus ele
 mosinis et ieiunijs indefessa ve
 raciter fuit sancta p̄ quam deus
 operatus est mirabilia Etiam
 in eius vita nam hec d̄ma ma
 trona vitam peregrinationis ad

scij Jacobum semel arripuit
et p casum in fortium clam la
trones incidit Qui eandem to
ta vi mtebant. occidere i deno
dia sua violen ter abstrahere
sed hii predones deo iudicante
meritis beati Jacobi stabant Im
mobiles nichil q aduersitatis
sibi quoliz inferre valentes Q
viso miraculo pdicti nequam
deniu gementes postulauerunt
ab ea veniam pro quoru abso
luc predicta mater exorauit
Impotentis dei miaz Hec deo
dilecta femina Jam tercio i heo
solimis profecta est Que ibide
vi. kalen. octobris feliciter in
dno obdormiens ad hospitale
teutonorum in iherusalem
tumulata est.

Defuncto Theodoro com
ite florenca filius eius
decimus hollandie effectus dux
it in uxorem adam filiam hey
rici ppotentis regis scottorum
de qua genuit theodericam co

miter hollandie willhelmum
comitem orientalis frisie flore
cum pposiam traiectem etie
Robertus kinemarie pssis bea
tricem aleyde Elizabeth et mar
garitam comitissam cleue Hys
temporibus Saluz. Anno. dñi
m. c. lx. treutores tumultuare
ceperit aduersus episcopum pro
pfectura groninge cofocantes
sibi ciues traiectem. cum pluzis
que vasallis ecclesie traiectem.
vnde asseruit episcopus q eade
pfectura sibi libere vacaret pro
eo q listridus pfectus nec non de
functus filium supstitem non
haberet nepotes tamen eiusde
listridi de fr suo primogenito
prefecturam ipsam ambientes
feodales effecti sunt homines
heyrica comitis grebriem. ut eo
suffragante potius obstare pos
sent in sulcibus episcopi traiec
tem. cui demu auelio predicti
iuvenes ministruales et ciues
episcopum cum suis militibus

circumvallatum in turri procul
dubio captiuassent nisi consilio
theodrici comitis de clino matu-
rius euasisset. Comes autem gelie
ciubus et ministerialibus cas-
tellanos multis in arsiombus
laccessiuit quos cum balastis et fun-
dibalis cotidanis insulabus mis-
acriter infestauit. Ideo quod tam
hyemalem quam estiualem do-
minum exeret et maugenas ad-
turris euerfionem reigeret. Episcopus
autem plurimum auratus et cunctis
auxiliatoribus penie destitutus supra
plura prece constantem ammonuit.
Hominum florencie comitis holl-
landie quatenus oportuit. Auxilia-
tor sibi foret in necessitate talis
angustie. **R**ec mora quin et idem
comes collectis. Hinc inde bellato-
ribus plusquam oportuit episcopo
magnifico auxiliator extitit. Cuius
tatem vero tam episcopus quam comes
exterius crebris infestauerunt as-
sultibus quam comes gelie simul
et theodricus de batenbirch sterius

28
defensauerunt cum electis equitibus.
Inualuit autem hec discordia se-
per annum que tandem iussu fride-
rici cesaris per reynaldum archie-
piscopum coloniensem terminata
fuit et episcopus acceptis. CCC.
marcas prefecturam gronomie
nepotibus liffidi cum nouis pro-
uideatis recognouit. **A**nno dñi
m. c. lxxv. contencio grauis exor-
ta fuit inter godefridum tra-
iecten. episcopum et florencium
hollis. comitem. Quidem enim
impatorum et regum ut pote
lotharius et karolus tradiderunt
orientalem frisiam usque rui-
lum lance principibus hollandie.
Quidem nichilominus regum et
impatorum videlicet henricus et co-
rardus contulerunt eandem pa-
triam pontificibus traiecten. ec-
clesie qua propter idem florencius
ipam terram ex integro posside-
uens godefridum episcopum
profugare decernit quem nuper
ab omnibus suis inimicis poten-

tissime liberauit Episcopus itaq;
nunc ab omnibus auxiliatoribus
destitutus implorauit opem sic
dexij cesaris q̄s ip̄m exiperet
de p̄secuione magna impotentis
comitis Imperator autem auxilium
necessitatem godefridi pontifi
cis attendens transactum ex tem
plo descendit et p̄ amabilem
composicionem inter discordes p̄
cipales rediuuam amicitiam re
formauit Anno dñi. m̄. c̄. lxxvj.

Fresones cum infinitis bellato
ribus vadum ockennord transe
untes deuenierunt altemariam
vt ab inde transiret ad dep̄dandā
vicinam kammariam Et ecce
iam commissio dño certamine Cir
citus octoginta viri pugnantes
ex altemaria crudeliter intercep
ti sunt Si enim pugnare pro
patria virtutis est mox pro pa
trina felicitas est fresones hac accep
ta victoria et adepti totum opi
dum cōcremauerunt solam qui
dem eccliam incombustam de coi

beneficentia reliquerunt Ita quod
nongena fresones suff̄ essent
vlti qui pridem a militibus de
haerlem vt predicatur sunt occi
si Anno dñi. m̄. c̄. lxxvij. cum
iam tota frisia glaciata esset
p̄ua Florenaus comes cum in
genti copia prepotentis exercit̄
in villam scoerle adueniens de
liberacionem habuit ac rebel
lantem frisianam ai impotentem
expugnare proposuit In ipsa q̄d.
deliberacionis mora quidem a
nimosi equos ascendentes dis
suadente comite villam staghen
incenderunt de qua spolia diuer
se sup̄ electul habundancius
asportauerunt fresones autem
latentes in insidijs positi domoz
suarum p̄uipenderunt incen
dia similitex et rerum suarum
capta spolia diuimodo solos hos
tes suos occulte concluderunt et
eorum reditum potenter interape
rent Cum ergo predicti milites
de p̄dacionibus occuparentur ac

omnes fugitivos in locis palus-
 tribus dispersim sequerentur et
 ce fresones cum lacubulis insidi-
 arum ex aridmetis ut robis insu-
 rexerunt. p̄fatis equitibus viam
 redeundi festinanter anticipan-
 tes et cum eis in magno p̄cto-
 gatus graue prelum committen-
 tes. **U**enit accrescentibus freso-
 rum copijs quid. equitum medios
 hostes viriliter utrumque ad
 p̄senciam comitis cum angus-
 tia sunt reuersi. **C**eti vero rebella-
 ti maū semetipsos vascantes cru-
 entissime sunt occisi videlicet symo-
 de aut weepia iuuenis incōpabilis
 pulchritudinis welhelmus de vor-
 houte. balduinus de haeclem Ghe-
 rardus dapifer. florenas de rust-
 Allardus de egmonda. bruno de
 castrichem. gherardus iuuenis
 de monst. ac Euerardus de noz-
 tich quorum corpora de hinc eg-
 monde delata sunt que s̄bidem
 lamentis amarissimis cōsepul-
 ta sunt. Anno v̄o sequenti freso-

nes in die sancti ypoliti que sol-
 lempnis est apud eos iterato po-
 pulosam expeditionem dixerant
 ut pagum alcmarie secundario
 destruerent econt̄ vero milites
 p̄pati cum inquilinis kinnemaie
 tam p̄ t̄xham quam p̄ aquam
 eisdem audact̄ occurserunt qui
 triginta fortissimos fresones in
 impetu terribiliter occiderunt
 quibus p̄emptis reliquum v̄lōy
 absque grauiorj dampno fugit
 ad frisiā quomam hollij. mili-
 tes equoz insequentium eo t̄pe
 magnam habuerunt inopiam
 flandriem. Etiam sagittarij quico-
 miti pro stipendijs ministrauerunt
 eadem die cum suis cōplicibus ad
 conflictū satis tardius affuerunt
 Annus autem paucis ab inde dilap-
 sis florenas comes cum expe-
 ditione valida frisiā intrans
 villam windel cum meudoep ju-
 rendit t̄xham cum v̄nigra
 subegit. iii m̄caze argenti condi-
 tione pacis accepit et ex inde sepul-

arum sancte sophie maris sue
iherosolimis visitavit. **G**odefridus
episcopus pro sempiternae
laudis sue memoria superedifica-
uit beato iustino quatuor castra
viz. Hoerst con. geltrie. follenho.
con. diuatum frisie. Montfort.
con. dnm hollan. Et vordengad
uersus rebellionem ciuitatis ppe
vt ex eis impetum inimicorum
ab omni parte restringeret et diuer-
sis raptoribus facilem episcopi-
tus ingressum interdiceret. Qui
ann. xxij. annus traiectionis dig-
ne rexit ecclesiam. Is episcopus
peues antecessores suos in ecclia
maiori decenter humatus est. Na
et ipse pro virtuosissimis operibus me-
rito hodie no die collaudandus est.
Post obitum. Godefridi
presulis. Balduni. nois
huius sedis ad sanctam mariam
traiectionis ac in adenzel prepositus
vicesimus nonus meronizacus est
episcopus. viz. mansuetus et
castus ut in fine vite sue virgo

credatur esse mortuus. Cuius fra-
tres erant florenca hollandie
comes. Theodricus maior. In tra-
iecto prepositus ac otto comes de
benchem siue castellanus p quo-
rum consilium pdoneo ab episcopatu
fugauit et totam terram aliquot
annis grauose rexit omnes vtrius-
que burgenses suscepit ab eo iu-
ra ciuitatis et a similibus ministeriales
bona feodalia. Solus autem dux
brabancie statuta tpe veluaz accep-
tare neglexit quam comes geltrien-
ab eodem duce sub infeodatione tenet.
Qua propter episcopus veluam
occupare incepit cum inuictis bel-
latoribus effugato gherardo comite
cum omnibus suis copliabus Comes
autem gherardus tante diuisionis
amissionem egre ferens aggre-
gauit armigerorum magnam
copiam et p quatuor dies circa
uallant contra dauantiam.
Sed fredericus imperator illic ad-
ueniens omnem belli tumultum
suppressit et in oblongis treguis

vtrūq; sequare mandavit durā
 tibus itaque treugis gherardus
 comes absque liberis migravit
 a sclo et episcopus iterato velua
 migravit armato satellicio quide
 comitatu zuephame plures vil
 las incendit et ab inde multimo
 de rapinam facultatis abstulit.
 Theodericus vero comes de clivio so
 rorius episcopus congr' egnavit
 Jugentas copias electe milicie de
 vastans ex magna pte comitatu
 geltrie florentius aut comes holly
 comitatu gravia dampna fecit
 nam et omnia pecora totius velue
 potenter in danantiam conuina
 vit. Otto quidem de geltria frater
 succedens in comitatu perpedens
 impetum inimicorum violenter
 invalesce nec vires sui solius co
 tra tot magnates posse sufficere
 de potestate pontificum colomen.
 monasterien. ducas brabantie et
 comitis de monte malitum circa
 in^o stipendijs eduxit cum quibus
 octingentos equites episcopi tui

bus septimanis in danantiam
 obsedit. **Waldung** aut episcopus
 anxiem civitatis sue necessitate
 audiens auxi. fratris sui floren
 ty et theoderia sui sorori predicto
 rum comitum contraxit robur
 tam hollandie quam clivie ut
 ottonem comitem procul pellet
 ab obsidione danantie Sed ecce
 fredericus imperator iterato ptes
 inferiores audiens interceptit h.
 plium statuens inter vtrūque
 ptem amicabile pacis in loquum
 viz ut idem comes otto dūacione
 velue sedij jus ante habitum de
 te possideret quoadusque sup h.
 de principum suorum consilio ju
 dicium vel arbitrium puulga
 ret. **Anno. dñi. m. c. xc.** flore
 tius comes hollandie. kalendas.
 augusti. mensis. obiit in dño et
 in basilica sancti petri sepultus
 fuit in antiochia wilhelmus
 de hollandia filius eius minor
 natu fredericus duci zweene so
 ciatus ad annos quūque post obi

tum patris In terra sancta p̄mā
sit qui in diuersis bellis campe
tribus cont̄ paganos victoriam
multis vicibus acquisiuit per
cuius industrie probitatem x.
an̄ dicim̄. optinuisse dannatā
urbem captā proorsus in expug
nabilem cesis in ea cunctis tur
cis cum cetis infidelibus agare
nis Ada quod. holl̄. comitissa
regie stirpis electa matrona.
iii. Idus Januarij fuit defuncta
ac in middelburgē. monaste
rio tumulata.

DEfuncto penes Anchi
odnam florenao comi
te Theodricus filius eius. xi.
comes effectus duxit in uxore
Adelherdem filiam illustris vi
ri theodrici comitis de cluio. de
qua duas excellentis forme
suscepit filias viz. adelherde
et adan adelherdis aut̄ heru
rico domnicello gelrie d̄sponsa
fuit Adan v̄s ludouicg comes
de loen contra voluntatem to

cius hollandie populi sibi con
gem desponsauit. His tempo
bus Wilhelmus de hollandia
miles Salis. anno dñi. m̄. c̄. x̄c̄.
ab expeditione iherosolimitana
reuersus est ad hollandiam que
frater suus theodricus comes p̄.
graciose suscepit. scdm̄ d̄tam
honorificentiam. Denique su
suarouini exosa suggestio sem
nauit Inuidie zelum inter fratres
vt. Wilhelmo ad drechtereuses
fresones ex templo transiret et
cum eis hollandie foreuses villas
dux natim impugnet Eodem v̄o
tempore. balduinus flandrie co
mes subintravit armata manu
zeelandiam vt expugnet vic
nam terre sue walaciam. Qua
ppter theodricus comes vtrouque
perplexus tū contra fresones tū
cont̄ flandros copiosum duxit
exercitum quem de p̄matum suoz
consilio subdiussit In b̄p̄tium
tineum Quatenus v̄m̄ vsus
flandriam secum assumeret

et alteram alexdi comitisse pro
 fresombus expugnandis In eg
 diuntteret. **Q**uibus itaque ves
 tis Idem comes ad zeelandiam re
 ingaus aduersus balduinum
 comitem grande bellum comi
 sit quem potenter. A zeelan. cu
 victoria profugavit. Ad elhep
 dis aut comitissa tanquam mu
 lies inupterita cum verillis
 fulgidis et cubis strudulis ab eg
 monda deuenit In alcmariam
 ut iuxta preceptum dñi sui re
 bellantem expugnaret frisiam.
 Willhelms vero miles egregius
 e contra frisiam. eduxit exatū
 non formidans aduersus hollan.
 decertare populum Et ecce comis
 so prelio fresones de wikel et
 de nyudoorp. diffugerunt pro
 pacta pecunia delinquentes in
 suu Willhelmu cum ceteris
 fresombus In mortis angustia q
 per kammearos nyvado propul
 sus et fere circumuentus fuit sed
 post aliquantulam reluctacione

cum suis fresombus ab inde vix
 aufugit. **H**oc autem in fortunū
 fresones non ipsi Willhelmo sed in
 name sue reputarent. cui de rete
 ro sine suspicione qualis fideliter
 adheserit. Igitur cum theodricus
 comes de flandris victor redisset
 ad hollandiam. Baldunus tunc
 tenet. episcopus Theodricus ma
 ior prepositus et otto castellanus
 fratres et patru tam theodrici
 quam Willhelmi deuenere ad
 kammeariam ut aliquam cōpo
 sicionem pacis inuenirent per
 quam discordes fratres in simul
 amicari possent. **Q**uorum arbi
 trio demque diffinitum est ut
 theodricus tanquam maior natu
 quiete pmaneret comes hollan.
 et Willhelms de manu fratris sus
 ciperet in feodum comitatum o
 rientalis frisie Insuper Idem Wil
 helmus ex theolomo de gheer
 ulet. ccc. libris annuatim suscipe
 ret et de cetero fratriem suum
 inquietare non presumeret. Tex

minata fuit itaque frater nalis
discordia ac ipse wilhelmus benignus
susceptus est comes in orienta-
lis frisia qui penes oesterzee cas-
trum construxit et cum illis de
curiis sepe conflavit ex quibus
plusquam quingentos viros occi-
dit et exinde totam patriam dia-
m sue potentissime subiugavit.
Anno dñi. aj. c. xviij. cum baldui-
nus episcopus trentanum cum tueda
potestate regeret nec quispiam
eum in aliquo molestare presu-
meret. **O**tto comes de benchem
per florentium castellanum kon-
ordem. maribus suis quam plu-
rimum exactionatq; episcopo frater
suo contumax fecit. querimoniam ita
quod ipse pontifex demum contumax
castellanum procederet ad excom-
municacionis suam. Indurato tandem
florentio dñs episcopus cum expe-
ditis bellatoribus presidium konor-
dem. vallavit quod cum terribilibus
machinis ad se frequenter impetit
ut idem florentia una cum frugno

suo fullero dedicionem expeteret
ac ipsum castrum cum suis atti-
nentis episcopo liberare trade-
ret. **E**piscopus autem eripuit
cum castrum commisit aud. mili-
ti de hollandia ghyselberto pos-
tekum ad tuendum qui totum tre-
tome dominium duxit poten-
tissime gubernandum. Sed e-
piscopus ad malum donec amoto
eodem milite fratrem suum ot-
tonem comitem constituit esse
castellanum in sup. et trentom-
te plebis iusticiarium qui diu de-
sideratum konordie castrum in
potestate suscepit. In quo cum
universa clientela sua manere
decrevit. Interea fullerus de ko-
nordia vinculatus ad huc in hosti-
nobilem puellam duxit in con-
genem per eius amicos hoc optinuit
erga pontificem ut idem iuuenis
patermonii sui partem reciperet
et nunquam aduersus episcopum
rebellare presumeret. Sed irrita
ventose rapuerunt verba procel-

le Quoniam Idem fulkerus a
 preffione laratus agnicos & no-
 tos sibi clam aduixit totamqz
 trentam aduersus comitem de
 benchem cito debellare fecit Ita
 quod cromingens. pmo iudice
 suum interficientes contra ius-
 urandum ipsius opidum mura
 cingent et tutiones episcopa-
 les redditus per trentam rapien-
 tes villam konordie cum subur-
 bio penitus exuerunt Episcopus
 ergo ex huiusmodi presumpcio-
 ne plurimum indignatus cum ex-
 ercitu forti per konordiam tre-
 tam ingrediens condignam vl-
 cionem suscepit altera parte p-
 steen ab eisdem grassatoribus
 et comes de benchem ex altera
 pte per sternwiche trentam dicta
 vndictam accepit de suis hostib⁹

Sed otto comes gelrie cogitudo
 consilio treutones animarum dice-
 bantur episcopo venit in auxil^o
 suggerens tandem episcopo p
 amicabile pacis interloquium

q^oz obsides de cromingia simul xij.
 de trentonia dauantarie pseueran-
 ter residerent donec episcopo sup
 excessibus plenarie satisfactum es-
 set ac ome malū litis ac bonum
 pacis reconciliatum forez. Hys ita
 que gestis comes gelrie cum eis-
 dem obsidibus dauantariam itans
 placitate cepit aduersus episcopū
 et episcopus ipsos obsides ex tmi-
 plo vincularum iussit ut ipse of-
 fendiculum de qua causa iam
 dictus comes aliquantulum con-
 fusus fuit et abinde cum indig-
 natione magna retrocessit Ince-
 rea fulkerus de konordia ppendes
 ottonem comitem de benchem e-
 piscopalibus causis fore ppeditu
 ac ipsius castriū nūqz prouide
 pnuuntium contractis armigerz
 sepe dictum castriū impetiose
 cepit et comitissam cum om̄ sua
 supellectili captiuauit Episco-
 pus aut̄ amissionem castri mo-
 leste ferens captiuam comitissam
 per pfatos redemit obsides re-

collegit que pro nouo bello recen-
tos equites cum quibus trentani
ex magna pte fuerunt et cas-
trum konordie cotidiana assul-
tibus infestant. Cum enim h-
agerentur philippus coloniens
et conradus maguntinens. ar-
chiepiscopi metuentes de con-
spiratione comitis gelrie & cas-
tellani konordie deuenerunt
in dauanziam ordinauerunt
que per hunc modum Inter utra-
que ptem indurabilem amicitia-
am quatenus Rodolphus cas-
tellani konordiam cum trenta
secundum tenorem antiqui priuile-
gij potestate reciperet ac episco-
po marcus pro illatis dampnis
in promptu psolueret Sed comes
de bentheim ⁶⁹ ascen. reuerendis
pontificibus hoc aduersum obser-
uare remuens recollegit ex p-
te frs sui roboratum exercitum
ut altera die dimicaret aduersus
konordem. plij locatis itaque
castris quid. temerarij iuuenes

aduerserunt. In die balistare
ceperunt cum aduersis trento-
nibus quos trentones e contra
sauciauerunt in modum con-
clauatis missilibus ut tandem
predicti iuuenes de decorose dif-
fugerent et totum episcopale
exercitum relictis papilionibus
in repentinam fugam secum
attraherent. Episcopus autem
ut viri in perterritis profugie-
tem exercitum virili voce reuo-
cans prius conuincit. ecce
cuneum et cum ipsis trentoni-
bus formidolosum iniuit plij
Sed trentonias incolis in desi-
nenter accrescentibus suis que
bellatoribus paulatim declina-
tibus Idem illustris pontifex a
bello demum quieuit et ab ip-
sis locis palustribus cum ceteris
fugientibus vir euasit. Eade-
runt autem in ipso conflictu
.xxx. pugiles capti vero fuerunt
circa .c. milites cum multis
armigeris laude dignis & sa-

tacis approbatis. **D**emque dicitur
 episcopus ad partes preclinas deue-
 niens recollecto militari roboze
 dampnum illatum in comitem gel-
 rie tanquam fautorem feruenter
 vltimū decernit. Nam et veluam
 cum finitimus villis eiusdem comi-
 tatus acceptis spolijs omnino suc-
 cendit. Et tunc vero comes cum tre-
 tombus homerfchem et quosda
 ciaces episcopalis curie destruxit
 et dauanturiam ad xl. dies munge-
 nis terribilibus infestauit. sed
 dux brabantie cuius negligentia
 principalis causa fuit huius vitis cul-
 pam suam recognoscens venit in
 auxilium episcopo cum quibusdam
 equitibus elaborans treugas
 modica temporis ab utrisque parti-
 bus quoadusque cesar hermannus
 ad partes inferiores descendere et
 inter episcopum et comitem de
 domino veluc per auream bullam
 finem luitis imposuerat. Treu-
 tones autem descendente glorio-
 so cesare treugas elaboratas infi-

ciunt quoniam omnes episcopales
 redditus in trentoma comiti gelrie
 pro stipendijs assignauerunt. Quia
 propter episcopus de prelatorum suorum
 consilio secessit ad maguniam ut
 glorioso cesari manifestaret hanc
 nouam violentiam. Cum autem hic
 augustus super tali fore facto valde
 commotus esset et episcopo balduno
 tanquam suo cognato manuale
 iuuamen erogasset. Ecce presul illius
 tris die de hinc quinta que est .ij.
 kalend. may. migravit ad celestem
 patriam postquam annis .xviii. et
 lecten. bellicose rexisset ecclesiam
 qui de hinc nauigio traiectione de-
 uectus est ac ibidem in ecclesia maio-
 rum cum exequijs congruentibus hu-
 matus est.

Postquam sepultus esset bal-
 duinus episcopus theodoricus
 hollis. et otto gelrie comites. arri-
 potent. In traiectione vementes semi-
 nauerunt exosum inuidie malum
 in electione noui pastoz ita quod
 in modum distabant vasallos et ca-

nominos ecclesie trimectens. Quidē
enim cōcapitulatum elegerunt
theodricum de hollandia fratrem
balduni presulis iam defuncti
maiozem ipsam cui fidelit' adhe
sit theodricus hollie. comes et tota
terra trimectens. **C**eteri vero cano
nicorum elegerunt arnoldum
de pisenbut' iposum dauantem.
cuius partem assumpsit otto gelrie
comes et tota terra tuisyteleij.
Henricus aut' imperator thoma
cognato suo p' auxilium et pasto
ralem baculum investituram e
piscopatus dedit quoniam tyalem
iurisdictionem theodrico comiti
hollandie gubernandam cōm
sit. donec in romana curia diffi
nitum foret quis eorum dicta
te iusticia pontificum optineret.
Itaque theodricus comes p'pua
nator sine tutor' episcopatus ex
istens ac in castro quod dicitur
horst cum tota sua curia ma
ne disponens episcopales red
ditus ex imperiali p'cepto curiose

collegit. sed obstante consilio comitis
gelrie de partibus tuisyteleij in
dunno recepti. quia p'pter idem the
odricus comes cōadiunctis sibi ro
bustis bellatoribus cum ex hollie.
quam ex zeclan. cum cornibus ho
risomis et vexillis fulgidis vniuer
suum pagum velue potenter in
dit magnam predam multimo
de facultatis secum gloriosius as
portauit. **R**ec mora quoniam et gel
rie comes contractis pugilum in
mensis copiis cum tubis stridenti
bus et signis choruscantibus hollie.
conuenit usque montem haymonis
festinanter insecutus est quatenus
raptam predam potenter execu
teret et pro illata sibi contume
lia crudele bellum ageret. **E**t
se concurrentibus in vicem utrius
partibus cruentum bellum inhor
ruit in quo stridor balistarum
tinnitus gladioz fragor hastarum
et hinnitus equoz terribiliter in
valuit. **V**enim post utriusque
partis horrendum excidium. Otto

comes gelren. suis paulatim dis-
fugentibus trans nodam in quo c-
saali retrocessit et hollij. comes
fugitivos hostes cuius ceteri sub-
secuti copiosum numerum ple-
bis et militiae captivavit. **H**is
itaque gestis wilhelmus orienti-
lis fratre comes hac audita victo-
ria gauisus puenit ad hollandi-
am. deinde secessit in horst ut
fratris sui visitaret pnciam. que
theodricus comes iussit extir-
pare p heynricum genus apprehen-
di ac in pessione carceris distric-
tissime cathenari. **M**odico tamen
de hinc elapso tempore saug dic-
tus wilhelmus comes disruptis
claustris a captiuitate clam exi-
ens spe protectionis deuenit ad
ottonem comitem gelrie a quo
per dies aliquos detentus fuit
in contubino magne leticie. **R**o-
uit enim idem otto comes eundem
wilhelmum comitem in terra
sancta vicum strenuissimum et illis-
trem qua ppter dedit ei aleyde

filiam suam in uxorem. Ex qua
genuit holl. florentium comite
ottonem traiectum pontificem
wilhelmum presidem. adan abatis
sam xmeburgen. et richardum
denotissimam monalem. Ilupays
vero magnifice celebratus in stua-
ria sepeditus wilhelmus gloriose
receptus est in orientali frisia. **E**o-
dem anno theodricus hollj. et ot-
to gelren. comites ab omni coniu-
sie discordia reconciliati sunt. In h-
modiam ut heynricus filius otto-
nis comitis gelrie duceret. In ux-
orem aleydim filiam comitis hollj.
Sed ambo post modicum temp-
defuncti sunt ac in yneburgen-
si monasterio luctuosis exequijs
tumidati. **Clm. dñy. ay. c. xxvii.**
Theodricus et arnoldus electi
traiectem. episcopi p. diffinitum
innocentij pape sumam finem
litis habuerunt. Arnoldus vo-
pimum pontificum optinens
.xxx. episcopus consecratus e-
Qui post tempus exiguum. **viii.**

Idus. aprilis in urbe romana
mortuus est et sepultus. Dem
um dictus apostolicus theodei
cum tressimum primam conse
cravit episcopum monens in
ut continuo rediret ad com
sum sibi populum. Hic ergo the
odericus ad traiectum redire de
ponens papie defunctus est q
Ibidem catholicus obsequijs ho
norifice tumulatus est

Post obitum duorum
pontificum predictorum.
theodericus de are prepositus
traiecti superior tressimus se
cundus electus est episcopus
vir illiis et prudens consili
arius. Hic a sicilia de negocijs
impialibus ab ecclesia vocat
traiectum festinanter aduenit
totum que pontificum expen
sis aggravatum invenit qua
propter et ipse de prelato suo
cum consilio. primo secessit ad
orientalem frisiannam ut tam
de pccaria quam de iusticia fre

sonice plebis aliquantulum
posset aggregare pecuniam
Sed willhelmus de hollandia
existens illis diebus Ibidem co
mes exactionem sue gentis in
digne ferens ipsum episcopum
in monasterio staurie post ce
lebratione missae armata ma
nu cepit quem etiam ad presi
dium suum penes osterzeees
tinanter abduce decrevit //

Quidem autem monachorum
et frisonum viri timorati me
tuentes pro temeritate comitis
eterne maledictionis inmoda
sua dnm episcopum a capti
uitate comitis violenter exue
runt cum quo repentino nau
igio traiectum remigauerunt

Quibus itaque gestis theoderic
hollij. et otto gelrie comites in
erunt aduersus eundem epis
copum validam conspirationem
pro eo quod Idem pontifex co
tra willhelmum orientalis fi
sie comitem prudem mouisset

hostilem contencionem nam et comes hollandie fuit eiusdem wilhelmi frater nichilominus et comes geltrie ipsius socer otto quidem comes geltrie totam terram transpaelman propulsus officialibus episcopi ditionis sue subiacens dauanariam suo satelicio communiuit. **T**heodricus autem comes hollandie totam terram transpaelman de populis fixis papilionibus traiecit in guntum vallauit. Sed ecce prefatus otto geltrien. comes eodem tempore captus est a duce brabantiae sub conductu regis ottonis et odulphi archiepiscopi coloniensis. Quamobrem theodricus hollandie comes volens ottonem geltrien. suum coplicem exuere de preisione duas dissoluit obsidionem a ciuitate traiectem. et opidum duas qui dicitur busch arca obsedit in manu forti quod tandem die quarta mensis septembris arripotenter intravit. Wil

helmum fratrem ducis ac heymricum de kuyt cum plexisque militibus cepit et cum preda multimode suppellectulis ad hollandiam nauigare decreuit. Dux vero brabantiae precellentes principes inter quos ad auxilium suum invitauerat ut pote colomen. archiepiscopus piam leodie. episcopus ducem lambertum et comitem flandrie quorum auxilio theodrico comiti viam redeundi festinante antea paueat. **T**heodricus ergo comes ex magnanimitate sua cum tubis stidentibus et vexillis rutilantibus in castro siue villa quod dicitur hoesdaen eisdem principibus occurrere presumpsit si deuictis ex templo ciuitatis hollandie idem comes ibidem captus fuit. Interea theodricus episcopus intendens eam hollandiam quam geltriam absque defensore desolatam coadunauit blandimentis et donis electam miliciam cum qua festinante ingressus est hollandiam. Vbi predam copiosam extin-

plo contraxit quam instante nocte
vmbra secum infra muros vrbis
potenter abduxit. Hollan̄ autem
milites cum vulgo pro rapina re
ducenda p̄m̄at̄ insecuti quosdam
equites in itinere retardatos pren
diderunt ac in reuersione plures
villas episcopatus fauillatenus
inflammaverunt. **C**rastina ex
hinc exortu luce cum aurore lu
bar: gratiosam terre superficie
stilladio rosis aspergeret. Idem e
piscopus de procerum suorum consi
lio pagum valuc cum expedita
militia patenter exussit. Zut famam
obsidione cingens cepit et exinde
dauantiam mittens a fautorib⁹
capti comitis gusam maximam
exquisiuit. Eodem anno. Theo
dricus comes hollandie libere lax
atus est a captiuitate ducis bra
bantie nam et idem comes p̄re
to duci duo milia marcarum pro illa
to dampno psoluit cum quibus
ipse dux suum opidum repauit.
Eodem vero tempore theodricus

episcopus traiectens. et theodric⁹
hollandie comes consimili ad vni
onem pacis sunt p̄ducti qui de
inde cunctis diebus vite sue sem
per annis fidelissim⁹ sūt effecti.
Ano dñi. m. lxx. iij.
Theodric⁹ comes apud
doordracum laborans circiter ago
nem sue mortis quam plulmū
querulari cepit abñciam wil
helm⁹ comitis oestfrisie fratris
sui p̄fertim quod de prouisione
cum ipso nichil ante mortem
egiss̄ aut certe quod unicam fi
liam suam adan noie puellam
p̄clarem et miblem tutelae sue
minime commendasset. **C**om
tissa quid̄ aleydis etone p̄eram
intendens proposuit ipam puel
lam ludouico comiti de loen
desponde et sic cum extraneo
p̄ncipe comitatum hollan̄. pro
suo beneplacito gubernare. The
odricus vero comes inter m̄ pri
die pd⁹ nouemb̄is requieuit
in pace creator⁹ reddens animam

Postquam annus .xviii. bellicose
 recessit hollan. Cuius obitu iam cog
 nito ludouicus de loen ab holtena
 dordracum festinante aduenit
 et sedm aleydis comitisse pordma
 tionem adan puellam de reguli
 stripe progenitam in festinogau
 dio sponsam accepit Et erat mi
 serabile spectaculum inueni tam
 cito magnifica comitis disparuis
 se reuerentiam ut aleydis comi
 tissa se poutis funeralibus exequi
 is pro chopudor sponsalem audet
 celebrare leticiam Sed quid plua
 comitis exanime corpus egmon
 de deuectum est quod ibidem ap
 anteriores comites in capella
 sancti prothomeritris honorifice
 tumulatum est.

Interea wilhelmus
 comes orientalis frisie
 pcepta fratris sui morte dolente
 venit ad portum zipe conductum
 ulterius impetrare nequens ut
 ad tumulum fratris sui securus
 accederet et expletis exequijs ad

frisiam sine dilacione descendet
 Cui plerique nobiles hollan. co
 passi sunt et que firmassa cosp
 ratione federati sunt utpote flo
 renas frater suus trauectem. ipo
 sius Otto comes de benchem ipi
 patruus iacobus leyden. castella
 nus philippus de wassenax. Symo
 de haerlem. wilhelmus de teylm
 ghe. Johannes de zyswic walte
 rus de egmonda et albertus ban
 iacet milites de mandantes ipi
 wilhelmo comiti quod sub pacta
 fide searq ad eos transiret et in
 pncipatum hereditatis sue poten
 ter occuparet presertim cum a
 pncipalibus hollan. decretum esset
 quod a nobili muliere tollent re
 gi nec extraneum pncipem sup
 eos aliquatenus dnam wilhelmus
 itaque comes hac clandestina le
 gatione uocatus ducatu philippi
 de wassenax ad portum zeevee
 latenter deuectus. ubi mox a zee
 landie plo gratanter. in comitem
 exaltatus est walteus uero de

egmonda et albericus baniaecū
kmemaris insulam fecerunt
interim in haerlem aduersus lu
douicum comitem de loen ac adel
herdum hollū. viduam ita quod
ambo circa noctis caliginem vna
cum gluselberto de aemstel pro
pere diffugerent et ad ciuitate
traiectē. pro subsidio tendent.
Adam vero iuencula matris des
tituta solacio cum rogero de mer
hem et ostede buten milibus ge
tis que balistarijs ludouici conat
ad p̄sidium leydis anxie confugit
et ibidem impetum aduersarioꝝ
suoꝝ obstare decuit. **S**ed in diuina
plebs kamemarie ducatu walterij
de egmonda quamtocius illic af
fuit nichilominus et plebs rymla
die conductu philippi de wassen
naer ibi defuit. Qui fortiter ip̄m
p̄sidium illic assilentes cum sa
gittis et fundibalis impegerunt
turres et mema cum diuersis in
genijs quoadus p̄fata milites ve
gente penuria victualium in

dedicionem transirent ipsi quoque
p̄sidium kmemarie libere resuma
rent. wilhelmus ergo comes omne
tem gestam festinantez intelligēs
deuenit ad hollandiam et neptem
suam adam cum pedissequis custo
diendam transmisit ad texaliam
qui totum exinde comitatum sue
dicioni subegit et de p̄dys suoꝝ
infidelium prout voluit ordina
ludouic. itaque comes totus ad
vindictam econtrario consurrex
it qui episcopum leodecē. ducem
limburgē. et comitem flandē.
in ip̄ius auxilium pro stipendijs
expecte specialem tamen confi
denciam habens de potestate
theodrici traiectē. episcopi que
pro summa duorum milium ta
lentoꝝ conquisiuit hincinem sam
nstantis p̄clij promittens quod
de manu sua comitatum hollū
reaperet in feodum. Sup quib
frem suum eidem episcopo dedit
obsidem. wilhelmus autem hys
agitis walterium de egmonda et

albertum barnaert kmemarie p̄
faciens philippum de wassenaez
et wilhelmum de terlingenzum
landris p̄ferens ad zeelandiam se
cessit ubi cunctas insulas in ipius
adiutorium invitavit. **R**et mora
quam philippus et wilhelmus antedicti
militibus duas fortes munitiones
cum p̄pugnaculis extruxerunt
quarum unam florencio traicten
pposito sitam in busch reliquam aut
ottoni comiti de bentheim sitam in
suendenbusch ad tuendam fidelissimam
comendaverunt. Walterus quidem
et albertus p̄fati milites kmemaria
p̄ iudicaverunt classam assumere
agrim interumpere et pratium
totius haemstjudie subungere
qui contine totam ditionem gylsel
berti de aemstel usque bronckde tã
aquis quam incendis evertent
et exinde cum ingenti preda mil
timodo facultatis kmemariam re
miserunt. **E**piscopus autem
hanc theodoricus vlcasi volens in
iuriam die. xxij. mensis Junij.

37
p̄pe iudicium p̄sonaliter intravit
hollandiam ubi comitem de ben
them fugavit a prelio et exinde
plures villas hostili cōflagravit
incendio. **H**is itaque p̄spere suc
cedentibus Idem episcopus leue
equum ascendit solus pedestrem
exercitum transpaludes sequi in
sit et plures que villis singillatim
obsides accepit. donec ad municio
nem quam florencius p̄positus
tuebatur laboriose deveniret et
eandem cum expe. bellatoribus
expugnaret. **E**piscopus igitur
hanc munitionem leuiter opti
nuit absque gravi dispendio quod
nam milites de terra traicten
deserentes p̄positum fugerunt
ex eodem p̄sidio asserentes se ne
quaquam episcopo velle resistere
nec aduersus eorum dominium
viam rebellacionem committere Ita
que florencius p̄positus non ha
bens ultra resistendi copiam il
lic apprehensus est qui in horst
diligenti sub custodia reseruat

est. Alterna die cum solare iubar
diphannum illustraret et emispu
Idem episcopus comitante milicia
leydis aduenit. Vbi ludouicus co
mes subiugata zuuichollandia
potenter episcopo se comiuit
plurimum que nobiles hollan.
principales Ibidem ludouico g
tantez occursumt cum quo fe
dus inseparabilis amicitie pax
runt utpote Johannes psm p
sebrandus et gherardus de haer
lem arnoldus et henricus de
ryswic. et walterus de imē
milites quorum securo conductu
comes et episcopus nemie re
bellante deuenērūt in haerlem
villas sibi singulas supprime
et de iocunda prosperitate non
in merito gloriantes. **C**ontra
vero kinemarij aucti belli ne
cessarijs habunde p̄mitti festi
nauerunt antedictis principib.
certatim occurrē et cum eisdem
in campi planicie graue belli
committere Sed p̄narrati mili

tes tumultum tam effrenate
plebis agnoscentes hunc bellū
strepitum prudenter intercepe
runt atque inter utramque p
tem hoc arbitrium p̄uidgarūt
quatenus kinemarij pro forefacto
quod dudum in haemsterlandia
temerarie commiserunt tam ep̄o
quam comiti summam quingē
torum talentorū p̄soluerent et
exinde resumpta classe cum pa
ce recederent. **Q**uibus itaque
gestis et episcopus ac comes iudi
il in fortunam de cetero fortunā
villam sancte aghate cum posses
sionibus albera baniaert militis
omnino succenderent et ex tunc
luna sancti adelberti confessoris
in egmonda p̄gre visitantes
totam hollandiam bipartitam in
se diuisam non obstante quous
aduersario subiugarunt. Ludou
cū itaque comes cernens que mil
lam rebellionem iam haberet
exorauit instanter episcopum ut
ad propria transmigraret. Cum

autem hoc agerentur apud hollan-
 domes namurcens. ex pte comitis
 flandrie cepit expugnare wala-
 riam. Hugo quidem de vorne
 acceptis obsidibus reliquas insu-
 las ludouico suberat et wilhelmū
 comitem a zeelandia profugauit.
 Wilhelmus itaque comes nullibitu-
 tus cum nane piscatoria retibus
 obiectus est et a suis piscatorib⁹
 euentu mirabili latenter elapt⁹
 est. Sed cum hugo de vorne ex
 pte ludouici comitis totius zeelā-
 die prefect⁹ existeret modumq⁹
 sue potestatis arroganter exce-
 deret zeelij. populus denno con-
 spiracione federat⁹ hugonem p-
 bosc depulit. Et wilhelmum vn-
 dique requisitum iterato comite
 statuit. Nec mora quin et idem
 wilhelmus comes p epistolas oc-
 cultas waltero de egmonda al-
 berto baniaer. wilhelmo de tey-
 lingey. et philippo de wassenae
 dnem rem gestam seriatim ex-
 posuit plurimum quam potuit

hūdie peijt quaten⁹ die determi-
 nam cum armatorum copia ley-
 dis deuenirent nec in abñcia sua
 cont⁹ ludouicum comitem bellum
 aliquaten⁹ indorarent. Ludouicus
 intelligens zeelandros sibi rebel-
 lasse kinemaros In armis occur-
 risse dixerit exercitum suum In ley-
 dis ut pmo kinemaros potenter
 occurreret. Et demde contra zeelan-
 dros graue bellum comitteret ki-
 nemari vero contra festinauerūt
 predictum exire presidium auxi-
 lantes inordmate nimis ad plū-
Qua ppter a viris belliger absq⁹
 mora disturbati sunt. Ex quibus
 etiam multi interempti sunt. Ceti
 vero classem intrare nequientes
 scandunt pontis ppugnaculum vt
 ibidem ad nouū bellum recentem
 aggregat⁹ exercitum. Sed ecce pons
 ibidem mole tot armigeroz con-
 fract⁹ corruit et maxima multa-
 tudo kinemarorum In torrente flu-
 minis suffocata pte philippus ac
 de wassenae cum waltero de eg-

monda et alberto bamaert trans
paludes telez dilapsus est fugn
Sed willhelmus de teplingen hos
tibus aliquantulum obstans ibi
dem captus est ludouicus itaqz
comes hac adepta victoria stati
ad memorosa loca versus glorio
sius reuersus est et ibidem in pi
tis vrentibus sua castrametatio
est. Intea willhelmus comes cum
expeditione valida a zeelandia
potenter adueniens tabernacla
sua fixit in tol. ut alterna die co
tra ludouicum indilate confligeret
et eundem ab hereditaria patria
procul expelleret. Ludouicus aute
hanc sinistra famam audiens
transiit ad willhelmum ducem
limburgie quatenus ipse temptaret
de compositioe pacis et concordie s.
Idem dux belliguarum siue pacis ef
fectu rediens visa nichilominus et
audita referens sua precepit eucl
li tentoria et a facie supueinentis
exercitus absque mora declinauit
ab hollandia ludouicus etiam comes

relictis ibidem tabernaculis festi
no diffugio traiectum. adijt et cap
tivos equites episcopo pro stipen
dijs tradidit. **Q**uidem vero militum
papij casu proruentes in lacum
zile suffocati spiritus aquas supposue
runt. Alij quoque vagantes per
deuia diuersis in comodatibus
afflicti lassam animam exalauerunt.
Ceteri quidem fugitiui loricas chora
tes galeros et clipeos abicientes aut
passim occisi sunt. uel ceteruatum
deprehensi sunt. willhelmus utiqz
p fugientem exercitum pmauerit mise
ricors militum numerosum amicum
apprehendit. quoniam papiliones
victualia cum denodis diuersis sup
pellectulis acquisiuit. Itaque ludo
uicus comes de loey nunquam reues
sit. ab hollandia impulsus est. **W**il
helmus comes recollecta militiamu
nacionem saluti et florentij de aspe
rey aduersariorum suorum applica
tis magis destruxit. et contra
gheerardus comes de are frater
theodricus pontasius cum triectensibus

dordracum fauillatenus inflam
 manit. **D**enique theodricus epi
 et willhelmus comes p amica
 biles interuincios hoc modo re
 consiliati sunt vt comes episco
 po pro illato dampno mille ta
 lenta psolueret hac heymicus graus
 p integra sua restitueret. Insuper
 et ministeriales episcopi manen
 tes in comitatu cederent in comi
 tu potestatem et a simili minis
 trantes comitatus morantes in e
 piscopatu cederent in proprietatem
 episcopi. Preterea willhelmus comes
 cum quingentis militibus laucis
 et nudipes apud ecclesiam flectij
 veniam expeteret pro eo quod p
 dem ipm episcopum in monaste
 rio staurien violenta manu teme
 rare ceperat. Theodricus itaque e
 piscopus ex guerra plerumque
 locupletatij inpingnorata predia
 redemit castra sua victualibus
 adimpleuit dita romane curie
 psoluit. Et exinde totum ponti
 ficium glöse rexit willhelmus

etiam comes post obitum ade
 neptis sue comitatum hollan
 de manu theodrici cesaris in feo
 dum accepit quem in tranqui
 lina pace demceps longo tpe
 gubernauit. His temporibus
 obiit heymicus rex scotozum a
 uicid. willhelmus comitis cuius
 regnum quidem scoty accepit
 in feodum de manu regis anglie
Qua ppter willhelmus comes ver
 heres eiusdem regis scoae conse
 derat. Est cum ludouico primo ge
 nto regis francoe qui continuo
 classem aptans mare transiuit
 et ciuitates expugnans honorifi
 ce triūphauit. donec ludouicus
 comes iterato notos et amicos sol
 licitaret ab alūte willhelmo late
 ter hollandie introiret. Qua ppe
 Idem willhelmus ratem ex timplo
 ingressus est et ad patriam suam
 cum victoriali laude reuersus est
 ne comitatum paterne heredi
 tatis incertum et acquirendum
 amitteret. Ac hostes suos ab hol.

simbus victorioso propelleret.
Anno dñi. aj. cc.º nonas decem-
bris theodricus episcopus apud da-
nantiam requieuit in dño post
quam annis. xij. traiecten. pre-
fuisse epopio quide pabus trans-
pelmis traiectum aduocatus est
et in ecclesia maiori penes ante-
riores pontifices honorifice tumu-
latus est.

Defuncto Theodrico ponti-
fice venerando dñs adul-
phus colomensis otto monasterien-
et gerardus ofnaburgen. fr̄es et
pontifices willhelmus holl̄. ac
otto gelrie comites conuenerunt
in traiecto quatenus supplicaret
ecclie pro pastore nouo quorum de-
nique precibus. Otto facta uen. p̄-
positus. xxxiii.º electus est episco-
pus iuuenis ingenio gnarus as-
pectu venustus et egregius fr̄
eiusdem comitis gelrie et sororius
p̄fati comitis hollandie. **H**ic otto
iuuenis xviii. tñ annorū super
mior̄ etatis dispensacione roma-

nam curiam. Anno dñi. aj. cc.º. v.º
visitare p̄posuit. qui statim apud
noerthusen febre pulsatus vii.º ka-
lend. aprilis occubuit. rexit autē
episcopatum in habundancia pa-
cis annis tribus cum dimidio se-
pultus infra traiecten. etiam ho-
nore congruo. fuit enī idem iuue-
nis in causis iudicialibus nullam
discretus et in cunctis negotijs rei
publice valde cautus.

Sepulto iuuenis etatis
ottone pontifice p̄libati
comites Sc̄h. hollan et gelz pre-
sentes in eiusdem exequijs opti-
nuerunt a caplo supplica. ^{ba} assidu-
is. ut otto sc̄dñs natus de lypna ma-
ior p̄positus xxxviii.º eligeretur ep̄s
qui de consensu metropolitani sui
suscepit episcopalem b̄ndictionē
apud frankenordiam ubi simul
a frederico cesare temporalem ac-
ceptauit iusticiam. **H**ic otto dis-
positis episcopatus suis cunctis ^{ba} vii.
cum imperatore cruce signatus
mare transiit totam que trans

suam hermanno fr̄i suo gubernan-
 dam fidelissime cōmendavit. Cir-
 ca hec tempora floruerunt duo mi-
 lites famosi Qui walterus et wa-
 lawinus fuerunt appellati walterus
 quidem ut fertur ortus fuit de bra-
 banna sed walawinus ex hollandia
Contigit autem ut hi dilecti conso-
 dales ad certas ptes misil. irent ut
 de toernamento laud. niams glorie
 reportarent Qui sūmo mane qd̄
 dam intraverunt oratorum ut de-
 vote missam audirent. Ante tyroci-
 num factum est autem ut clerus
 missam sancti spiritus eadem hō
 festue canerent et ea finita missa
 beate marie virginis sine mora sub-
 iūget. Et qm̄ walterus beatam vir-
 ginem amavit. Ideoque missam ip-
 sus ad finem audiuit walawinus
 vero tubis seculari gl̄e militum cu-
 pidus finita prima missa tyrocini-
 um armatum incepit. In quo cū mi-
 litari laude militum laboris exple-
 vit walterus aut̄ accepta benedictō
 ne sedē misse cepit arma festinan-

ter induere et cum sua clientela dēre-
 ter ad campum tendē. Sed ecce q̄
 p̄mum idem walterus intravit
 equitum unusquisque miles lassa-
 tus petebat hospitium walawinus
 autem occurrens walterus gratia
 ter amplexatus est et eisdem talib⁹
 verbis allocutus est. Clarissime mi-
 les benedicaris a dño qui hodierna
 die p̄mum laudis acquisisti ac in-
 numerabiles equites eiciendo cōcul-
 casti. **W**alterus autem humiliato
 capite p̄mo subrexit sciens quod ip̄o
 die toernamenti conflictum nequa-
 quam intravit. Sed postquam idē
 walterus laud. sui nois ab hystom-
 bus indifinenter acclamari p̄ce-
 pit cum admiratione magna wa-
 lawino dixit. Care sodalis scito q̄
 hac die non intravi quoniam te dis-
 cedente missam gloriose matris ad
 finem audiui que iure p̄mum
 laudis obtinuit at que tytulum
 mei nois exaltare voluit. Qua-
 p̄pter amantissime compar. desam⁹
 eius amore secularē gloriam et

et appetamus in finem vitam ce-
liberij nunquam transitarum n-
mora quij et hij milites incunt
Huzomendij. monasterium or-
dinis cisterciij. vbi sub cenobita-
li disciplina sacre religionis sup-
serunt habitum. Walterus aute-
ab inde psalterium ex toto didi-
cit et psalmodias suas pre cete-
ris fratribus indilate recitat
qui cum vna diebus infra mis-
sarium sollempnia deuote assiste-
ret et vtriusq; manus cum deuo-
ta prece desuper expanderet Ecce
auri aurea de celo elapsa cecidi-
dit in ipsius manibus insignum
quod deus annuendo faueret e-
sanctis oracionibus Eandem qu-
pe crucem ad elherdis comitissa
de hinc asportauit ad hollandiam
que longam vitium copiam ipsi
monasterio dedit annuatim in e-
le. Hec autem comitissa vene-
rabilis. Anno dñi. aj. c. xviii.
ij. Idus februarii defuncta est q-
nam in insbruck honorifice tu-

mulata est. **W**ilhelmus autem
comes post hoc aliam uxorem no-
mine mariam superduxit. sed pau-
cis annis in hac vita superstes fu-
Ram et idem comes Anno dñi
aj. c. xxij. ij. nonas februarii c-
atorum reddit animam post quam annis
xxij. bellicose rexisset tam hollan-
quam orientalem fusiis. Hic wil-
helmus ad presatum monasterium
consili. aduectus est qui ibidem
cum exquis congruentibus in-
humatus est.

Dest obitum wilhelmi p-
cipis filius eius florenca-
quartus xij. comes hollandie duc-
in uxorem machildem filiam duc-
brabancie heynrici noie de qua ge-
nuit wilhelmum romanorum re-
gem ad elherdem hanc nome et ma-
thildem heuebergie comitissas
His temporibus otto traiectij
episcopus de iherosolanutana p-
fectione reuersus terram suam
bene pacatum inuenit qui max-
imus discordijs se se involuit.

Otto namque comes gelric plu-
 res quondam vasallos habuit in
 terra hollij. qui p villas episco-
 pi sepe exactionati graviter st-
 dem que in bonis temporalib.
 multum mores effecti sunt q
 ppter dem comes hoies episco-
 patus ad theolomium lobed ar-
 restari fecit. et cum multis mo-
 lis zalle. cont^o dictum jam pon-
 tificem jam conspiravit. **E**pc
 autem auxilio tñi monastericf.
 episcopi ac hermanni fratris sui
 copiosum aggregavit exercitu
 ut vicinas villas comitatus
 gelric potenter incenderet et
 rebelle wlgus de terra zalle
 victorioso compesteret. **E**cont^o
 vero congregatum wlgus ja-
 dictum eodem auxiliante comi-
 te penes arkelo congregatum
 in aggre decrevit omnibus mo-
 dis episcopo resistere. Sed epis-
 copus in frenatu buciarum
 ac in somitu tympanorum ad-
 versus hostes viriliter aggres-

sus quosdam occidit plures cepit
 ac omnes alios cum victoria profuga-
 vit. **R**ec mora qui eodem Epus
 duo fortia castra que vocast dice-
 batur omni destruxit. et tertiū
 quod bochoest appellatur. excepta
 maiori turri faullaten. inflam-
 mauit. qm eorumdem castrorum
 pfecti pmtinam suscitauerunt
 rebellionem et vniuersum zal-
 le plin concitauerunt ad illi-
 tam conspiracionem. Comes q
 dem gelricus. pro victoria pon-
 tificis indignat. **W**altraiennam
 ducem lmburgem. ac hermanni
 comitem zeynem. cum duobus
 milibus militum in ipius auxi-
 lium invitavit. et florencium iuue-
 nem hollij. comitem nepotem su-
 um sibi complitem conquisiuit q
 continuo lakam ascendit cum in-
 finito quasi nauigio et episcopa-
 lem domum cum villa ghepa hos-
 tali conflagrauit incendio. **E**cont^o
 vero dictus episcopus auxilio gerar-
 di bremem. archiepiscopi fratris sui

theodrici monasterien. episcopi p
pini sui ac hermanni de lipna
germanni sui mille milites aggre
gavit et adversus antedictos
principes intrepide bellum in
stituit de cetero. **S**ed ecce dñs
romardus portuën. episcopus et
apostolice sedis legatus exspecto
supervenit ad locum certaminis sus
pendens iam incipientem prelium
et de consensu partis utriusque tale
promittens arbitrium quatenus comes
gelrie. dñacionem suam de tira
zalle. hro marino cōtraderet. et
episcopus eidem allodium elisten.
montis que odilie prepositus va
sallis que exceptis infeodum res
titueret. Comes etiam hollandie.
p ministerialibus suis illic inha
bitantibus octingentas libras ha
beret ac easdem ecclesie traiecti.
mani missione facta libere resig
naret. Anno dñi. m. ij. xxv. gms
sum est amle plium int' egbertum
prefectum groningie et rodulphi
castellanum konordie. **Q**uia pp

dñs episcopus in manu forti gra
vingiamavit et pacificas treugas
sub iudicio mortis ab utraque parte
servare mandavit. **S**ed rodul
phus abscedente pontifice castellanum
egberti penes hominem discurrans
potenter intravit groningiam
et in factis treugis egbertum.
effugavit ad frisiam. **E**t cont'
quidem egbertus de frisiam popu
losum duxit exercitum ac oppidum
groningie gravem vallavit obsidi
one p circumdavit qui tandem p
diversos assultus ipm oppidum in
parte succendit et rodulphum in
periculo mortis vix elapsim ad ko
nordiam profugavit. **R**odulphus
autem illam contumeliam omnibus
modis vltima statuens confestim
aggregavit expeditos ac mige
ros ac ipsum oppidum hostiliter
invenit p insultus ac eberrios.
Sed ecce dñs episcopus necessita
tem oppidi sui relatione festina p
cipiens aggregatis electis bella
toribus proposuit rodulphum

ab obsidione puelle vel castri konor
 die cum tormentis potentes eite
 In cui⁹ adiutorum gerardus co
 mes gelrie cum multis p^luatoei
 bus psonaliter aduenit Cum cui
 consimiliter florenag comes hol
 landie robustam miliciam desti
 nauit **T**heodericus cluicij. et bal
 duin⁹ benthemij. comites sibi p^l
 titerunt manuale subsidij Epi
 colomij. monasterij. transmi
 serunt eidem ad optatum aux
 ilium Ex quibus omnibus p^luic.
 exercitus apud auem aggregat⁹
 est ubi dñs episcopus fixis castris
 p^l durium spaciū cum andis
 p^lncipibus p^lezumque gauis⁹
 est qui dictante s^lia p^lncipium
 a bonis suis s^lidem p^lescipit
 ac omnibus ecclesie sue plūmam
 indulgenciam p^ldicauit **R**odul
 phus vero p^lpendens episcopi
 magnopotenciam dissoluit ob
 sidionem ab opido groningen que
 continuo castra sua fixit prope
 villam konordie p^lmeditans q^l

latissima palus situata foret in
 medium que^l difficilem cunctis
 hostibus exhiberet aditum Alter
 na vero die cum emicantibus
 radis aurore iubar accresceret
 dñs de gore beati mercurij vex
 illifer in clangore tubarū et str
 dore tympanorum cum electis
 antecessit armigeris cui totus
 exercitus subsecutus est cum di
 uersis armaturis bellicis Et ec
 ce pugiles episcopalis exercitus
 p^lnam gubernantes aciem ar
 morum sarcina aggrauati pau
 latim in ipsis paludosis locis p^l
 dolor vni submersi sunt qui no
 solum a trecentibus vni ec⁹ a
 mulieribus misero mortis g^lue
 crudeliter interempti sunt **A**lij
 vero propter estuantem solis ar
 dorem intollerabili siti suffocati
 sunt Ceterique multi sauciati
 per repentinam fugam ab hosti
 bus vix elapsi sunt **R**odulphus
 autem cum quibusdam equitib⁹
 tota nocte fugitinos insequentes

virtutibus magnam apprehendit co-
piam qui cum multis captivus glo-
se reversus est ad konordiam in
quos principis erant gerardus co-
mes gelrie Ghyselbertus domini
haemsterlande et theoderici frater
episcopi ppositus dauantie dñs
Et enim episcopus in palust. loco
captus est qui ibidem p diversa
tormentorum genera dñi mar-
tirizatus est. nam malifici carni-
fices coronam suam cum cruen-
ta carne gladijs acutissimis ab-
raserunt quem demum post
obprobria multa sub ipso die ka-
lendas augusti mensis. in locis i-
nuuidissimis conculcarunt. Ceca-
derunt ergo in ipso conflictu
cum episcopo suffocati nichilo-
minus submersi & occisi plusquã
quadringenti milites & armige-
ri bellatores egregij Inter quos
bernardus de hostmaria miles
valde strenuus & teutonorum
vñ famosissimus sup clipeum
suum aliquandiu sustentatus pa-

ludof. vadis demum in insus est.
Verumptamen antequam inuent
horrendam stragem in aduersos
hostes operatus est Otto quidem
episcopus a locis palustribus clam
abstractus cum ingenti fletu tam
cleri quam ppli tumulatus est. In
ecclia tractet. quam xij. annis e-
gregie vixit. Et contra rapaces
hostes vsque ad mortem strenue
defensavit. Eodem anno moniales
sancti seruaci mutata nigra cu-
culla gascum acceperunt. hñtũ
conter. Inuidis pposse sue volun-
tatem sue vinplatum.

Caiso sicut ante dicitur
ottone pontifice. floren-
cius hollandie comes cum ceteris
principibus ecclie vasallis tra-
iectum aduenit qui pro suo con-
sanguineo dño willibrando pater-
burgen. pontifice filio comitis de
oldenburcy supplicatorias preces
fidit. Cum autem vniuersale ca-
plis sup hys deliberacionem age-
ret. ut deuotas preces et instancas

comitis admitteret. Erat comes gel-
 ric simul et dñs aemsterlandie le-
 taliter vulnerati et p breues indu-
 cias a p̄sione dimissi decubentes
 in culatze dilati sunt in caplin.
 qui plangendo deprecabantur
 ab ecclia sue redempcionis auxi-
 lium. Quibus visis vniuersus
 clerus amare lacrimatus est et dolor
 totius populi de nece pontificis
 non in merito renouatus est. quā
 obrem Idem dñs willebrandus
 paterburzenſis episcopus tamq̄
 ydoneus vindex xxxv postu-
 lat⁹ est episcopus vir constans
 audax et nigenu⁹. Sed qm̄ Idem
 willebrandus fuit illis diebus i
 ytalie ptibus occupatus assidue ne-
 gocijs imperialibus Ideoque disc-
 ti vni⁹ trans alpes festinantes e-
 missi sunt vt eidem episcopo no-
 uo pontificio nouam famam dif-
 ferrent et postulacionem ecclie
 traiectionem in romana curia pre-
 sentarent quod et ita factum ē.

¶ Nam dñs papa gregorius hu⁹

nois decimus de consilio fratru
 suorum notum et dilectum sibi
 willebrandu de paterburzo tra-
 iectum transieat et cum aposto-
 lica benedictione versus patriā
 honeste transmiserit Idem ergo no-
 n⁹ pontifex in traiecto pro tribu-
 nali sedens dictante sūa p̄n^{liuz}
 vasallorum comitem gelric cum
 cetis captiuus a p̄sione castellan⁹
 konorden. ab^{tu} esse indicauit.

¶ Qm̄ Idem castellanus tamquam
 proscriptus grassator et exlex suū
 vni. diuinum indigna morte p̄dem
 occidit. Qui continue tam de p̄tā-
 te propria quam de feisia per in-
 diligencias p̄pales copiosum dur-
 it exercitum quem aduersus ko-
 Norden. et trentones in ser tui-
 mas diuisum ordinauit ad pre-
 lium. E contra vero p̄dicti ppli
 sex tuncos statuerunt in grui
 ad resistendum episcopo ita quod
 terram eorum nullus intrare
 posset absq̄ grani dispendio Sed
 episcopus ut vir in p̄teritus ad

uersus hostes ex om̄ pte circum
uenit plures Sibi resistentes
cōtuit quasdam villas incendit
et usq̄ ad optatam noctis umbrā
diffugientes aduersarios profu
grauit. **M**ane de hinc facto cum
garrulus volatiliū emicass̄
ad esse diluculum konordēy cū
trentombus metuentes episco
pi magnificenciam datis obsidi
bus optulerunt semet ipsos ad
graciam quos idem episcopus
in dedicationem benigne suscepit
et psequentes condicione sūa
maledictionis absoluit viz. ut
Rodulphus castella konordie &
latre sibi libere traderet iurisdic
tionem trentonie beato nitino
pprietarie redderet tria milia
māz pro diuersis dampnis ex
soluit centum armigeros In li
moginam mitteret et monas
terium puellarum ordinis sanc
ti bndicti de xxv. p̄bendis dota
do construeret. **H**is itaque pac
tis episcopale castrium fundit

destruens et castrium konordie
fidei custodia muniens conditatem
beati nitini tractum honorifice
properauit. Sed ecce rodulphus
amare dolens se castrium episcopo
resignasse et a villicacione treuto
mice terre se omnino destitutum esse
corripit vnum decastrensibus pro
quadam summa pecunie quatenus
sibi castrium traderet oportuno tpe
nec mora quū cūctis quasi castren
sibus cum tradicione villam miḡ
dientibus Rodulphus infra subis
bium latens pontem extrinplo p̄
occupauit portam vltiorem in
troyit castrium dolose cepit custo
des nitaneos occidit et exinde to
tam municionem suo satellio
cōmuniuit. **E**piscopus autem ex
amissione castri munitum con
turbatis castellum hardenbge p̄
cepit econtr. fidarij et generale
expedicionem aduersus konordēy
et trentombos proclamari. **I**gitur
Anno dñi. m. cc. xxviii. cum iam
toti palus ex aelido rigore foret

ubique p[ro]p[ri]a d[omi]ni ep[iscopu]s validu[m]
 eduxit exercitum In trentonia
 sperans alterna die turres i me
 mia cast[ri] honorden[si] cum diversis
 ingenis Attere et omnes inimicos
 suos in eo simul apprehende[re] Sed
 spes hec om[ni]no frustrata est qui ea
 dem nocte vento validus cum im
 bre maximo repente cadens In
 tantum attenuavit nuvem et gla
 ciam ut totus exercitus dimissis ibi
 dem ingenis ad p[re]ces ycelmas ne
 cessarie retrocedet et ep[iscopu]s ite
 rum p[re]dicando p[ro]p[ri]as indulgentias
 ad fr[is]iam pro subsidio tenderet
Sup[er]veniente demum estate Ro
 dulphus obtentis saltis xv. diebu[m]
 treugis trium abbatum de fr[is]ia
 servare c[on]promisit arbitrium de
 om[ni] forefacto quod hacten[us] invali
 Inter eum et ep[iscopu]m duranab[ile]
 itaque treugaz iudicis Rodul
 phus castellum herdenberch adiut
De cui[us] adventu d[omi]ni ep[iscopu]s
 plerumque stupens cum amira
 cione cepit inquirere cur inter os

capit[ul]i inimicos suos uno seruo co
 mite solus ausus esset accedere
Et ecce castrenses obstante ponti
 fice willebrando sepe dictum ro
 dulphum tanquam ex legem de
 conclavi violenter abstraxerunt
 que cum heymrico de grauesdorp
 dire rotatum in stipitibus exal
 tauerunt Interea populus mirat[ur]
 iecten[em] tumultuare cepit al[ter]utru[m]
 ut de die in diem patet aut bellum
 vel incendium pro quo dictus ep[iscopu]s
 tranectum hinc excusacionem de ne
 ce rodulphi palam omnibus fecit et
 p[ro] auxilium florenti comitis hol
 landie Inter ministeriales discordes
 pacis amniciam reformavit In
 no d[omi]ni. an. et. xxxi. pphana gens
 trentonia recollectis iterum i ni
 micis bellatoribus obsedit grom
 gram et egbertus econ[tra] p[re]fectus
 pot[er]is arripotent[er] aperiens occi
 dit aduersariorum magnam co
 piam qui curus et victualia cum
 vi. equis ibidem apphendit et al
 ternua die plures villas In trentonia

conflagrauit. spūs autem sup
 hns plex que grauis eduxit
 iam tao gentem maximam cū
 trentoniam potentex mitronut
 et villam konordie cum subuz
 bio cast^o proxfus incendit Inqui
 bus aringera plurimos equos az
 ma vestes et victualia prendide
 rūt qñ pmo puulos et mulieres
 apphensos crudelissime tenadaue
 runt aduespante demque die tot^o
 episcopalis ex^oatus trans paludem
 ad munitionem versus auem re
 uersus est et ibidem in magnaglo
 ria cum obtenta preda iurifice
 iocundatq est. Matutina ex hinc
 ex orta luce pontificalis ex^oatus
 cum tubis frementibus et signis
 ir^o radiantibus paludem tran
 siens pperauit ad obsidionem cast^o
 konordie minime diffidens de t^o
 pheo future victorie Sed ecce tu
 rentonum in numerabi^o copie
 p^oterita nocte clam mtuerunt
 Eiusdem cast^o p^osidium et ab il
 la alia pte fresones monasterien.

dyonit cum trentonias i magna
 progutua pati stabant ad plium
 fresones etiam traiection. dyocesib
 auxiliares episcopi con similitex
 hesternna die deuicti sunt Qua p^o
 trentones a deo v^ouilitex animati
 sunt vt in manu forti konordiam
 audacter accedent et aduersus
 episcopalem ex^oatum sine mora
 confligerent s^o episcopus adome^o
 castellum herdenberge recessit
 stipendiarios suos dissoluit con
 uitoribus suis valedixit et castra
 sua cūctis necessarijs adimpleuit
 Anno. dñj. aj. cc. xxviii. septimo
 kalendas. augusti willebrandus
 episcopus in zwollis adimpleuit
 vite terminum postquam annis
 octo traiection. recessit episcopu^o
 Qui demde translatus in möste
 rio sancti seruacij traiection. hono
 rifice reuiescit Nam ad eiusde
 ecclesie fundamentum primia
 alem lapid. iecit. **Hic** willebrā
 dus cum ad huc paterburmens.
 esset episcopus bis ad terrā scām

profectus est ob Impale negociū
 ubi diebus illis frequenter exptū
 est quoddam speciale prodigiū
 a ciuitate namque tarceñ. ad
 duas dietas prope thylam mons
 quidam amenus situatus est qui
 ab incolis ipsius t. re mons fa
 toz dictus est. **R**am quatinque
 sex septimanis ieiunauerit et exi
 de pure confessus sacramentum
 cōmunionem accepit et sic sobri
 p̄dictum montem ascenderit pro
 culdubio fatum p̄specum inueni
 et et euenditum fortunatum aspi
 cet. **R**elatus autē willebran
 dus episcopus in uerbo ueritatis
 asseruit se uidisse quēdā militem
 apud antiochiam qui p̄dicto mō
 montem illum ascenderat ad iue
 niendam fortunam grām hic v
 tique miles in cauitate montis
 illius quoddam mensale diuersis
 cibarijs adimpletum inuenit qd
 sibi sueque familie siue dminutio
 nem diuinitatem largā victualia
 ministrant.

Dum itaque transectē. ec
 clesia. post obitum willibri
 di presulis pastoralis regine uidua
 ta forz et generale caplin ad electio
 nem noui pontificis cōuocatu ess
 Otto de hollandia nominis hui
 t̄aus p̄ uocacionem sancti spūs
 tricesimus sextus concorditer elcō
 est episcopus vix illustis et de re
 guli stirpe progemitus. Hic otto
 post obitum patris ascriptus fuit ad
 tytulū milicie suscepit que de ma
 no fr̄is sui dominacionem orienta
 lis fr̄is is igit otto milicie cedens
 et pontificum acceptans paupr̄m
 iuuenit episcopatum infimis q̄i
 dū involutum tum p̄pter assidua
 trentone gentis rebellionem tū
 p̄pter fluctuosam agyris r̄cipaoēs
Sed d̄ma disponente n̄a iam
 dictus episcopus patrimonij sui
 possessiones in hollandia vendi
 dita soluit castra repecit totūq̄
 pontificum sicut dix̄ templis. lon
 go tempore gubernaui. Ad c̄
 etiam deuotam supplicationem

florenaus comes hollandie frater
eius fortissimum aggerem ab ame
ronathen vsque scoenhouen simp
tuoſe conſtruxit et ad pphenem
landis ſue memoriam ep̄atui mil
ta cōmota fecit. **H**ic florenaus
comes. Anno dñi. m. cc. xxxiii.
cum henrico duce brabantie et
theodoro comite cluue iuſſu dñi
gregorii pape noui terram ſta
dingie bremensis dyocesis cum
viris milieibus et puulis om̄no
depopulatus eſt pro eo quod ſdem
populus expulſis ſacerdotibus et
clericiſ ad pphanam ſectam p̄do
latrie reuerſus eſt. Eodem anno
florenaus comes princeps imp̄t
ritus multa cyrocina p̄ diuerſas
prouincias frequentauit de qui
bus p̄mum laudis glorioſius ac
quiſiuit. Comitiſſa vero claremon
tē. famoſam p̄bitatem euſdem
p̄ncipis frequentez audiens
iſta ſecreta cordis aſſidue medi
tari cepit. qualiter electum comitē
facilenus aſpiceret de quo tot

militariſ p̄bitatē frequentē audie
rat. Que tandem hoc archieuum
conſilium adiuuente et maxitum
ſuum blandis ſuggeſtionibus in
ſignauit vt ſollemnem curiam
in almania p̄comitari faceret. In
qua et ipſe tūquam veterā mili
cie cederet ſciens pro certo q̄ hol
lān. comes illic venturus eſſet
cum proceribus germanie pro
cōquiranda ſibi laude manus glē
Hic itaq̄ ſdem comes florenaus af
ſociato ſibi comite de cluuo mag
niſias expenſis ibi aſſuit atque
titulum ſui nōis dilatare voluit
qui et magiſter militum ibidem
ab almanis electus eſt et contra
dñs de ingello gallicane milicie
p̄ncipis inſtitutus eſt nec mora
quē ordinatis aciebus ab hystōm
bus electi milites vtriuſque p̄tis
concrepantibus buamis p̄ſtrepē
tibus buamis vexillis choruſcan
tibus ac euitentibus gladijs p̄
miſcue conglobati ſunt cōtenden
tes pro laude militaris glorie

Sed hollandie comes exatatus in
 huiusmodi ludo preteritis excellent
 elaboravit pro palma victorioso tri
 uphantis **R**am et idem plures gal
 licanos milites erit aduersus cohortes
 disuicit ac alemannus hinc inde
 grauatatis oportunitate auxilium as
 portauit **C**omitissa vero claremonten
 probitatem principum florentium co
 mitis ab altitudine turris procul
 intuens et clamore sue laudis ubique
 promissari percipiens ex magno di
 lectio affectu sepius a viro cepit
 expete quatenus hollandie comi
 tem inter equestres cuneos sibi
 vellet ostende **Q**uod tandem ipse
 comes pro ingratis recepit et vultu
 sue nobili torius aspectibus sic res
 pondit **S**ic qd ex habundantia
 cordis os loquitur et hollie comes
 amore tuo fugit **E**cce tuus a
 masius h' princeps est egregius
 vexillum qui sunt vexillum aure
 um leonem habens rubeum que
 argenti desiderio multo^{us} adoptas
 ti vide' vniu sed vnu dñs qm r huc

in vespe videbis extinctum **C**omitas
 sa quidam amabilis mariti sui felici
 tu cognoscens animo satagebat hollie
 comitem p secretum pminare comi
 ti nuntium **S**ed claremonten comes
 quamquam decrepitis artibus proci
 induens gallicanos sibi milites ad
 iuxit et cum dno de nigello floren
 tium comitem fulmineis ictibus ex
 omni pte vallauit **F**lorentius aut
 om horum iustus aduersus galli
 canam multitudinem solus quantum
 potuit egregie resistit et plurimos
 eum hostiliter impugnantem virili
 probitate repulit **D**onet tandem da
 remonten in florentium violent
 irrueret et eundem robrato xiiii
 kalendas augusti crudeliter intineret
Comes vero diuensis et theutoni
 cis pmiter aduolans comitem cla
 remonten in vindictam agnati sui
 sui recenter occidit et donnum de
 nigello confestim ab eodem tyro
 cimo profugauit **E**t ecce iocofu
 tyrocinum conuersum est in ex
 osum prelium **C**omitissa vero

clare mouerē. remittens quonia
florenaus comes innocens oculibus
set. et ipsa quod p[ri]ncipalis cau-
sa sue neas esset p[re]mnia cordis
amaritudine mentis alienacionē
sustinuit. et seipsam de cacumne
tuz p[re]cipitare. Voluit. Que
de hinc mirabilem morbum q[ui]
medici vocant. amoroides maiz
rit. et post modicam interual-
lum temporis ab hoc seculo t[er]m-
migravit. **P**orro corpus elec-
tissimū p[ri]ncipis per alemānie
proceres ad zmesburgen. cen-
burium deuectum est. quod ibidem
lugubris exequijs inhumatum
est. Hic florenaus floride fuit
etatis excellenter graciosus in-
omnes p[ri]uantes alemannie qui
xij. annis stēnua probitate co-
mitatum rexit. hollandis p[ri]-
cuius obitum otto t[er]nietensis.
episcopus suscepit. wilhelmum
domicellum inuacionem confi-
militer et comitatum eiusdem
in gubernacionem. **P**er cuius

potenciam Idem episcopus tren-
tones deuicit kronordens. subegit
et terram eorum nemine resistē-
te quomam voluit introuit. dñs
autem de nigello per quosdam a-
micabiles inter nuncios eidem
episcopo post modum reconfilia-
tus est. ut collegiatam ecclesiam
edificaret eodem campo quo f[er]-
eius dudum interemptus est.
Anno de hinc. dñi. m. cc. vii. n[on].
kalendas. Januarij machtildis
comitissa decessit a peregrina-
cione presentis seculi que turmu-
lata fuit. apud puellas cisterciē-
ses ad scāus laudunē. monas-
terij loesdunen quod ipsa pro re-
medio peccatorum suorum deuo-
te construxit et adiectis predijs
honorifice consummauit.

Criso florenco serenissi-
mo p[ri]ncipe filius eius
wilhelmus huius nominis s[ecundus]
hollij. comes quartus decimus
hereditarie sublimatus est. du-
cens in uxorem elizabeth filiam

ducis de brunsuic preclarum vir-
 gineum de qua genuit florentiu
 succedentem comitem hollandie.
Nic willhelmus a primuuo iuuen-
 tutis sue tempore iugis adama-
 uit rigorem ferri quam intorem
 auri. Eisdem temporibus frederi-
 cus Imperator ab hoꝝ ꝑꝑ. dudum
 excommunicatus ꝑ innocencium
 quartum ab imperiali dignitate
 destitutus est et lantgrauus thu-
 ringie ꝑ officiales imperij roma-
 norum rex electus est. Sed idem
 lantgrauus ad paucos annos su-
 peruixit et romanum regnum
 denuo vacare cepit. Quia propter
 idem apostolicus de generali con-
 silio fratrum suorum dñm petru
 capucium ad velum aureum sci
 gregory dyaconum cardinalem
 delegauit in germaniam monēs
 ut officiales iterum celebrarent
 electionem regiam. Electores ita-
 que conuenientes apud pagum
 moringie eligerunt in regem wil-
 helmum domnicellum hollandie

protestantes ipsum potentorem
 esse principem in regno germa-
 nie. Et ecce quam primum pub-
 licata fuit electio totius militiae
 sollempnis erat exultatio. Nam
 et idem electus vice. ^{III} agens an-
 num adhuc fuit in barbis rubo-
 re decorus cute candidus cernic in-
 gerimus statura pterus ac in
 dispositione totius corporis col-
 laudandus. Sed quoniam idem
 adolescentulus electionis sue te-
 pore fuit aringer. Ideoque cum
 repentina festinatione preparata
 sunt omnia quecumque sibi fue-
 uerant ut secundum ritum xristi-
 ticolarum imperatorum miles fieret
 ante quam aquisgran dyadema
 regni reciperet. Et quia plerique
 milites moderno tempore per se-
 monis intendentes obmissis sup-
 tuosis sollempnitatibus salam ꝑ
 colaphum militarem dignitate
 accipiunt. Ideoque multi ꝑ illi
 ordinis ignorantēs dice militare
 nesciunt. Quamobrem mām aliq

tiſſe prorogare decernimus et p̄
ti cronographic dignum annotac̄
diemus qualiter hic Wilhelmus
ſ^m xpianam iſtituacionem miles
effectus eſt atque regulam milita
ris ordinis cum ſumma feſtuitate
professus eſt ut ex eo diſcant mo
deri milites quale iugum in or
dine ſuo ſuſceperunt aut certe q̄
le votum in professione ſue regu
le promſerunt. Itaque p̄ſens die
poſt euangelium ſollemnis
miſſe p̄ſatus wilhelmus armig^{er}
coram cardinali p̄ductus eſt per
regem bohemie dicentem in huc
modum. v̄re reuerencie p̄r almi
flue p̄ſentamus huc electum
armigerum deuotiſſime ſupplican
tes quatenus v̄ra paternitas vo
tuum eius profeſſionem accipiat
et militari noſtro collegio dignan
ter aſſcribi valeat. Dñs autē car
dinalis in pontificibus aſſiſtens
ornamentis eidem dixit armi
gero ſ^m etymologiam hui^{us} nois
quod eſt miles oportet vniūqueq̄

militare volentem eſſe magnani
mum ingenium in conſanguini
tate largifluum in honeſtate e
gregium in curialitate et ſtēnuū
in virili probitate verumptanē
antequam votum tue p̄feſſionis
facias cum matura deliberacōe
Iugum regule p̄ius audias hec
itaq; regula eſt militaz ordinis
In p̄mis cū deuotione recordacō
nem dñice paſſionis diu-ternā
audire pro fide catholica corpus
audacter exponē ſanctam ecclē
ſiam cum miniſtris eius a quib^{us}
cūque graſſatoribus liberare vi
duas pupillos ac orphanos in
eorum neceſſitate protegere In
iuſta bella vitare iniqua ſtupē
dia ſemine. **P**ro liberacione ci
uiſlibet innocētis duellum in
ire. tyrocinna non niſi cauſa mi
litaz ex̄cūſi frequentare impe
ratoris romanorum eius patri
cio In om̄ibus temporalibus re
uerenter obedire Rem publi
cam iſtibatam in vigore ſuo p̄

nuntē feodalia bona regni vel
 imperij nequaquam alienare
 Ac irreprehensibiliter apud deū
 et homines in hoc mundo vivere
Nec statuta militaris regule fide
 uote custodieris et pro posse sue
 nosce dili. adimpleueris scias
 te mereri temporalem honorem
 in terris et post hanc vitam re
 quem eternam in celis **H**is at
 expleas dñs cardinalis iunctas
 manus eiusdem tyronis clausit
 in missali sup lectum ewange
 lij ita dicens. vis ergo militare
 ordinem in noie dñi suscipere et
 regulam tibi verbote⁹ explica
 tam pro tua poste profite⁹ Res
 pondit armig⁹. volo. dñs autē
 cardinalis subsequenter ex in
 de professionem eidem armige
 ro dedit quam et idem palam
 ram omnibus in hunc modum
 legit. Ego wilhelmus holland.
 militiae princeps sacri que impe
 rij vassalus liber iurando profite
 or regule militaris obseruancia

in pñcia dñi mei pet ad velum
 aureum dyacom cardinalis et
 apostolice sedis legat. **P** hoc sac
 sanctum ewangelium quod ma
 no tango Cui cardinalis. heede
 nota professio peccatorum tuorum
 sit vera remissio. Amen **H**is
 itaque dictis rex bohemie gran
 dem dedit ictum in collo tyronis
 ita dicens Ad honorem omnipo
 tentis dei te militem ordino et
 in nostro collegio te gratanter ac
 cipio et memento quoniam salua
 tor mundi coram anna pontifice
 pro te collophizatus est et illusus
 coram pylato preside flagellis
 cesus et spinis coronatus ē Co
 ram herode rege clamde vesti
 tus et derisus est et coram omni
 populo nudus et vulneratus in
 cruce suspensus est. Cui oppro
 bria memorari te suadeo Cuius
 cruce acceptari consulo Cuius
 etiam mortem vlasci te monco
Quibus ita sollempniter adim
 pletis idem nouus tyro post dcaz

nissam cum stridentibus bucinis
p̄strepentibus tympanis et tinnu-
entibus cimbalis cont̄ filium re-
gis boheme tribus vicibus comi-
sit. Hastiludium et exinde cū gla-
dis euitentibus dimicatio troci-
mum. **C**elebrauit que magnificis
expensis triduanam curiam ac
domus lazaristius cunctis magna-
tibus suam manifestauit hono-
rificentiam. Sed et dñs card-
nalis iuxta om̄ rem gestam
p̄ festinam nūciam latorie scrip-
sit et dñs ip̄ plerumque gmis
ex hac fama dispensationis suc-
tenorem subsequens littere des-
tinavit. Innocentius episcopus
seruus seruorum dei rectori
sancte marie in cosmum salu-
tem et apostolicam benedictio-
nem. Confite nobiscum fili qui
tamquam viuudum corporis
mēbrum sentite nosa cū capite
Robis igitur iocūde tibi scribē-
tibus iocundus agnosce quod
v̄o nonas octobris in trā max-

ima colome sollempniter congrega-
tam carissus in x̄. fi. noster willhelmus
comes hollandie cōi voto principū
qui in electione cesaris ius habere
noscentur. In romanum regem
ceteris principibus applaudentibus
est electus sicut p̄ litteras regis e-
dem et dilecti filij nri pet̄ sancti
gregorij ad velum aureum dyaco-
ni cardinalis nobis constitit mani-
feste. Porro ut sup̄ gaudium qd̄
de p̄spere geste negotio est agen-
dum tibi etiam de p̄. electi noui
gaudium tunculetur. Idem rex si-
cut eodem cardinali referente p̄-
cepimus et publica fama testatur
est fidelis catholicus animo p̄dens
militia strenuus p̄p̄us potens
viribus multorum principum con-
sanguinitate et affinitate cōnex̄
iuuentute floridus experientia mo-
deatus gratus moribus et sp̄e cor-
poris in oculis om̄m graciosus. Qua
p̄pter speramus in dño et ipsius po-
tencia maiestatis quod sub pedib⁹
eiusdem regis p̄secutore calcato ve-

lociter et malignancium capitibus
 equassatis fides catholica pacifice
 tranquillitas orbis ac fidelium sta-
 tus debeat ab omni potente p ipm
 magnifice reparari Nam et in nume-
 rabiles magnates huic electo pro-
 tunc sua capita subdiderunt. Hec g
 dit et manda fidelibus quos nosci-
 de hys riuoribus gnusuros Das
 Anno. 22. **I**nterea cum adhuc elcs
 rex in exultatione residet apud wo-
 rtingiam atque triduanam iam ex-
 pleuisset curiam quartu de hinc
 exorta luce quando pruinale gelu
 geminosse terre superficie In au-
 rora consurgeret tubianatum
 est castra tollere et ciuitatem aque
 sem obsidione cingere Cives autem
 aquiesces econt festinauerunt exi-
 plo portas claudere et valuas obstru-
 ere Nec mora qm et idem electus
 cum inuictis bellatoribus papilio-
 nes in gurgium exerit et cum pma-
 pibus archana consilia tractauit
 qualiter ad machinamentum pos-
 set optineri. Demique p quosdam

ingeniosos opifices decretum est
 ut plare vulgus vallum proce-
 ltitudinis extrueret ac urbem
 in modum aggereis vnicuique cui-
 get Et qm eadem ciuitas in con-
 vallum moncium situata pluxi-
 mis aquis sulphureis est irri-
 gua multas que fontibus limpi-
 diffinis sup habunde feruida
 Idoque semp mundans aquam
 libi defluentem hinc meatum a-
 deo breuiter incepit exuberare ut
 nullus ciuim absque nauigio p-
 prium domicilium comode possi-
 erit. **H**oc ergo graui dispendio
 burgem afflicti promiserunt
 electo regi portas vrbis absque
 rebellionem pateface et eundem
 pro vero dno votue suscipere ut
 arcusptum vallum infra p-
 peret. Ac mundantem aquam
 consueto meatu manent pmitteret
 scatur in facto valle rex vltima
 die mensis octobris urbem in-
 sus est et ab vniuersis ciuibus
 graciosse susceptus est. Postea vo-

die que est om̄iū sanctorū festina
sollemnitatis vniuersa multitu
do platorum et principum dux
it electum regem ad basilicam
perpetue marie vngnis ut sol
lemnem benedictionem accipe
ret secundum ritum antique cō
suetudinis que monastiē. r. nū
dē. episcopi simul ornauerunt
infra sacrum sed eundem leo
diē. et tranctē episcopi vesti
tum ornamentis leuitias imo
dum dyacom̄i producerunt an̄
regale solum Quem ex tunc
coloniē. archiepiscopus cancel
larius ytalie collocauit in sede
maiestatis ita dicens Consecra
re te dignetur deus in regem
romanorum qui dauid p̄ manu
samuelis p̄hete regem inungi
iussit sup̄ populum hebreorum
Archiepiscopus treuerē. cancel
larius gallic manus illi sup̄ im
posuit ita dicens descendit In te
spūs sapiencie et intelligencie
sciencie et pietatis fortitudinis

et consily replearis que spiritu
timoris dñi. marcus quidem barde
burgie regis camerarius anulu
sibi tradidit ita dicens Accipe sig
naculum moꝝche in romannum
regnum vt suo vigore conserues
qd̄ ab inuisione inuicta barba
rorum virtute defendas. Dux
enim saxonie regis iusticiarius
donauit ip̄i gladium ita dicens
Accipe ceptum regum et rebel
les seuerā correctione potenter af
fligas om̄is que benignos in tū
quilla pace gubernes Dux eq̄
dem bavarie comes palacy seu
dapiferarius dedit ip̄i globum
aureum ita dicens Accipe glo
bum sp̄iam et om̄is terre nac
tes romano regno subicias vt
glōsus augustus appellari valeas
Rex de hinc bohemie regis p̄m
ternarius de consensu coloniē.
archiepiscopi coronam argenteā
capite suo sup̄ impressit ita di
cens Accipe dyadema splendū
vt sis in virtuosis actibus a deo

coronatus in terris ut coronam e-
 terne felicitatis habere merca-
 ris in celis. **P**ost hec autem
 circumstantes principes adorantes
 maiestatem regiam acclamaue-
 runt ipsi salutem laudem et glori-
 am adcedentes que singillatim premissas
 ad regale solium prestiterunt ei-
 dem dote fidelitatis homagium. **H**is
 ergo in mira sollempnitate pactis
 idem rex per plenam ebdomadam festiua
 expleuit curiam civitatis que principi-
 bus sue diuinitatis patefecit excellen-
 tiam. **D**emum que octava die come-
 mentes officiales imperii statuerunt
 archiepiscopum colloquium ut de comodi-
 tate regis tractarent speciale consi-
 lium quatenus magnifici viri. **S**alictus
Otto tranectensis episcopus eius patruus
 et henricus brabancie dux ipsius am-
 aldis regis consiliores seu auxiliatores
 foris et iuuenilem animam eius ab illis stre-
 pitu temperaret. **D**ominus vero lubbertus
 regalis abbas egmondensis vir matu-
 rus et egregius constitutus est eius esse
 vicecancellarius. **Q**uibus itaque ges-

tis rex in magna gratitudine civi-
 tatis principibus valedixit et vniu-
 sa castra romani regem studiosius
 plustravit. **O**mnes utique castellanum si-
 bi dicitur exhibuerunt obiam preterquam
 solus castellanus apud imperatoribus
 insulam. **Q**uia propter et ipse rex iam
 dictum castrum cum invictis circum-
 vallavit armigeris et impugnantibus
 idem cum diversis tormentorum
 ingenis nam aliquando creberri-
 mi iactus saxorum quassaverunt
 turres et membra aliquociens etiam
 arces franti frontis impugnat peros
 et muralia. **E**contra vero castellanus
 victualibus et armis habundante pre-
 munitus fuit qui per animam et am-
 plius imperii castrum honorifice defe-
 savit deficientibus demum victuali-
 bus idem castellanus expectavit veniam
 quem et ipse rex optento castro re-
 cepit in gratiam ut sibi de cetero fidelis
 esset nec rebellionem adversus
 eum aliquatenus attemptaret. **D**e-
 mum appropinquante theophama
 domini rex migravit ad colomani ut

ibidem in honore trium magorum
sollemnem immolaret hostia fuit
et enim illis diebus regens et leges
apud colomiam Dñs adelbertus
ratispēn. episcopus de ordine fam
predicatorum magnus ~~in~~
~~maior~~ in phia s; maximus in theo
logia qui regem hūilime depca
batur ut in die sollemni secum
discumbere dignaretur Rex autem
sperans ad prodigale signum vide
noluit eidem reuerendo patre p
ces supplices denegare. Celebrat
ergo ephie sollemnis Idem e
piscopus a studio suo progre
diens regem cum sua familia
grōse suscepit quem extra ce
naculum in quodam viridario
secum adduxit ubi ministeriales
mirre pulchritudinis affuerunt
qui ad cōiuualem leticiam quis
uicia pparauerunt. fuit itaq;
diebus illis hyemps asprima
totiq; supsi. terre coopta nive
maxima Qua ppter vniuersa
multitudo pcerum murmura

re cepit aduersus episcopum
qui in tam horrido frigore cōi
uas suas absque foco pndem ius
sit infra pomerium Sed postq;
dñs episcopus futurorum omni
um conscius vna cum rege resi
deret ad mensam et omis cōiua
scdm statum dignitatis sue lōtus
expectaret escam ecce glaciē r
muis in mensa moles In momē
to disparuit ac estivalis calor e
nunciantibus solis radns feruent
invaluit terra germinem gra
men edidit et flores in mira ve
nustate protulit. vnamqueque
arbor frondes extemplo floruit
et maturos fructus ad vestend.
cūctis exhibuit. vinea florens
odorem suauitatis reddidit et
recentes vias in vbertate mag
na cito prebuit. Gāritus vola
tilium applaudantibus alis illic
intomuit quarum grata modu
lacio cūctis accumbentibus mīg
nam exultacionem intulit Qd
ergo longior algor hyemalis fri

alicuius evanuit et feruor estiuus
 caliditatis in tantum effluit
 ut quid. disambecium ppter nece
 mtemperiem exutis duplicibus
 indumentis semividos se facent
 et pleique sub frondosis arboris
 frondibus hinc inde refrigeriu
 appeterent. amissuales vero de
 tulerunt ubique epularum copio
 sam plenitudinem ita ut superha
 bunde sacraent populosam con
 ualis multitudinem Et letatus e
 rex cum disambentibus in ea
 dem terra tot et tanta cernens
 Inaudita mirabilia Expleto de
 mui conuiuio turba ministerialiu
 quasi fantasma disparuit Gari
 tus auum omno siluit Germen
 arboreum confestim euaniuit flo
 rida tellus marcescens exaruit
 Copia minus iterato redit Et re
 pentinum gelu trualenter iho
 rruit ut omis qui prius exutis ves
 tibus desudauerunt infra conuiu
 ium nuc trepidantes accelleraret
 ad ignem infra cenaculum hys

aut in mira iocunditate pactis
 adelbertis episcopis instanter ex
 orauit regem quatenus fratribus
 suis pdicatoribus claustralem arc
 am in ciuitate traiectem. vellet
 expecte et eisdem pro stabilitate
 regni sui munificas ele^{nas} attri
 bue Rex autem supplicatorias
 ptes eiusdem reuerendi pris de
 menter exaudiens traiectum ex
 inde descendit. que otto pontifex
 eius patruus cum pilatis et aub^g
 glose suscepit. **Qui de fidelium**
 suorum consilio burgenf effecto
 est et ex tuc speciosam campihu
 fra ciuitatem nemie contraria
 te marcatus est. Quam ad struc
 turam claustru donauit antedic
 ti s fratribus in elemosinam In
 sup et auxi filii satis magnam
 copiam Demique ab eo confirma
 tis libertatibus ciuitatibus et
 ecclie Idem rex glose susceptus e
 infra comitatum hollan. qui in
 hagu regale palacium construxit
 ubi de causis arduis regis tribunale

consistorium frequentauit. Ciuitateij. autem et castrum imperiali-
camē reddiderunt eidem beniuo-
le censum regium ita q̄ nisi ^{ante}
thesauro suum exuberaret gazo-
philacium quique pro tractatu ge-
neralis pacis cōuenerunt apud
magūciam destinantes eidem p̄
sollemnis nūcios hanc episto-
lam Glōso dno suo rōnorum re-
gi willielmo consules & iudices
plusquam. lxx. ciuitatem supio
& gremanie dītam reuerentiā
et obsequium phennale Excel-
lencie vestre tenore p̄ncipium de-
claram q̄ nobis apud magūcia-
am existentibus die. xviii. men-
sis Junij ad generale colloquium
me ^{te} nobili viro A. de waldeghe
imperialis aule iusticiario firma
pax et t̄reuge stabiles sup̄ vniū-
sis generis et discordis sunt sta-
tute. **Q**uia p̄pter maiestatem v̄rāz
regiam humiliter exoramus & cō-
sulim⁹ quantum licet. q̄es pacē
terre salubriter inchoatam per

lras magnipotentie v̄re iam dig-
nem confirmare eo quod v̄rū
cōmod. utilitatem salm. importare
dmosciant et honorem. Saentes
q̄ v̄re serenitatis aduentum nob̄
salubrem ad p̄tes nr̄as cum igē-
ti desiderio prestolabamur. Datū
apud magūciam vltima die men-
sis Junij. Rex ergo hac epistola cō-
tūter accepta pacem inchoatā
sub banno capitalis s̄nie firmiter
obseruari p̄cepit. quōrimmo p̄liba-
tos ambaxiatores ditatos regis
muneribus ad patriam honorifi-
ce destinavit. Eisdem diebus dñs
episcopus cum ecclia t̄riacten glō-
so regi gquest⁹ est q̄ idem episcop⁹
a comite de gore tam in possessio-
nibus quam in hōibus iniuriatus
est. Quia p̄pter et ip̄e rex eūdem
comitem citari fecit ad ipsius p̄n-
ciam. Sed et ip̄e comes nequaquam
appare volens absentavit se per
obstinatā contūaciam. Rex autē
coram altari sancti martini arma
inducens indefuenter equitans

p̄dictum comitem capiens & terram
 eius depopulans cum victorialis
 laude traiectum reuenit captum
 comitem episcopo dedit ac eundem
 dignitate sui nois iure dno depuā.
 Anno. dñi. as. c. xlv. venerabilis
 p̄ dñs otto trectij. episcopus. m. no-
 uas aprilis obdormiuit. in dño tu-
 mulatq; apud eccliam maiorem ho-
 nore conuato. Hic. otto. xvi. annis
 egregie rexit episcopatum q̄ introi-
 tu suo paup̄um inuenit s̄ p̄sup̄
 habundācem in multas diuitias suis
 postea deliquit.

Hic obitum reuerendi
 p̄ris ottois Gooswinus
 sancti iohannis in traiecto ip̄osit
xxxvij. electus est episcopus. Hic
 gooswinus de acmstel oriundus
 salte; ad annū vel paulo post re-
 gens episcopatum vix erat sim-
 plicitate dedit et de rebus ec-
 clesie m̄ bene sollicitus. Qua
 p̄pter tot episcopat̄ in breuitē
 pore t̄ndem pene distract̄ fuit
 qui paulo p̄idem p̄ dñm ottonē

glōse sublimat̄ est. p̄uiores autem
 ecclesie totius episcopatus utilitati
 fideliter intendentes codinauerūt
 generale caplin vt de bono statu
 terre tractarent vniuersale collo-
 quium. Conuenerūt autem adhac
 synodum. Willhelmus rex egregius
 romanorū dñs cardinalis petrus ca-
 pucius et com. arduus colomēn ar-
 chepiscopus in quorum presencia
 gooswinus electus astans honori
 cessit et oner̄ ac in manus regis &
 cardinalis renūciauit episcopatu.

Dñs autem cardinalis ad postula-
 tionem archiepiscopi colomēn. ex-
 tūc henricum de uigena cath̄er̄
 iussit. Cui similis et ip̄e rex p̄ pos-
 toralem baculum et anulum t̄pa-
 lem iurisdictionem dedit. fuit ete-
 rim henricus eiusdem archiepiscopi
 cognat̄ vix illustris constans
 magnanimus ac ecclesie colomēn.
 archidiaconus pro quo totus episcopa-
 tus traiect̄ nimirum exultauit
 et cū gratiarum actione deum ce-
 li deuotissime benedixit.

Henricus itaque. xxxvii.
ordinatus episcopus queius ecclē-
siastica ministeria pia sollicitudine
sublimare studuit nichilominus
et temporalia iura strenua pro-
bitate gubernare disposuit. Sed
lucos et indignatio dñorum de
aemstel et de woerden vehemen-
ter inflamare cepit aduersus eu-
dem episcopum pro eo q̄ gooswi-
n^{us} p̄p̄inquis eoz destitutus esset p̄
generale caplin. Qui conspiratioe
comitis geltrie federati totum ep̄a-
tum assiduis pturbauerunt inar-
sionibus quib^{us} henricus episcopus
vniliter se opposuit cum quibusdā
suis ministerialibus. **D**emque p̄
multas incursiones diffiniturē
vt v̄c̄que p̄s in plamie pratorū
v̄renciū ad bellum campeste cō-
uenirent et ibidem sub die deter-
minata pro corona victorie decer-
tarent. Quā siquidem de aemstel
et de woerden conūctis vnderūq̄
multis preliatoribus in magna
supbia deuenerūt ad locum cer-

taminis vt totis viribus disturba-
rent exatium henrici pontificis.
Econt̄ vero iam dictus episcopus
vasallos suos cum burgensibus
suis fedeliter ammonuit et arro-
ganciam dñorum illorum pote-
ter edomare disposuit. Cum itaq̄
p̄landi dies iam iustaret vt idem
episcopus cum exercitu suo locū cer-
taminis adiret colomeij. archie-
piscopus diebus illis existens in
traiecto p̄asum anulum dedit hen-
rico episcopo pontifia dicens hec
verba coram in innumerabili turba
circūstantis populi fili p̄cordialis
esto securus qm̄ hodie tua die p̄ inter-
cessionem beati martini confessoris
almiflui atque p̄ virtutem presen-
tis anuli oēm rebellionem aduer-
satorum tuorum exregie coarcebi-
et victoriam laud. de cūctis iū-
as tuis sine dubio reportabis Ego
namque ciuitatem hanc cū ma-
ris et canonicis fidelissime tibi
custodiam et sollempnem orōem
Intm̄ dñs deo exercitū pro labore tuo

deuote faciam. Henricus autem
 episcopus hinc auditis in domino confortatus
 est cum sonitu tubarum concu-
 panantem et exercitu bellatorum di-
 centium urbem egrediens capiti
 belli decenter adiuuaret et acies
 suas ad plianandum sagaciter ordi-
 nauit. Interea cum hec agerentur
 apud traiectum Wilhelmus roma-
 norum rex festino referente mi-
 nio precepit episcopium et prefatos
 dominos contraxisse populosum exer-
 citum ut in pacis uicibus comit-
 terent exosum plium. quia propter
 et ipse rex festinanter adiuuauit
 expeditos equites et eligantes
 pedites viam celezem versus tra-
 iectum instituens ut huius belli tu-
 mulum interciperet et pacis a-
 micitiam utrobique faceret. Et ec-
 ce regalis exercitus per borealem por-
 tam in urbem intrauerat cum
 episcopalis exercitus per occidentalem
 portam ciuitatem iam exierat.
 Archiepiscopus coloniensis cum ma-
 gistris et canonicis circa curiam

agens et angulos ciuitatis in gize
 viciis plustrans clauicularis
 indixit valuas urbis firmiter
 obserari et sibi clauas portarum
 absque dilacione deferri ignorans
 quod regalis exercitus urbem recen-
 ter esset ingressus ac infra mu-
 ros sub arcta custodia vel clau-
 sura caesepos. Rex autem festi-
 nanter volens episcopalem in-
 sequi exercitum nullibi patente
 adiuuauit exercitum. Et cum idem
 rex aliquantulum moram tulle-
 ret sibi nemoque valuas urbis
 cito patefaceret ex animi sui ve-
 hementia cepit ex templo feras
 portarum euellere et vectes fer-
 reos attere ut incessanter epis-
 copalem insequi possit exercitum
 et iam inchoatum sequestrare
 prelium. Archiepiscopus vero
 coloniensis hec intelligens ve-
 hementer auxeratus est credens
 ciuitatem a rege fore captam
 et exercitum per clauicorum igna-
 uiam intermissum. Quamobrem

et ipse cum matris et canoni-
cis vrbis exalibus obseruans
regis p̄uiciam confestim aggres-
sus est ac eidem facto silencio ta-
litez allocut⁹ est. **D**ne m̄ rex au-
diat vr̄a magnificencia queda
sermonis mei breuiloquia Re-
gie maiestati inter est subiectū
sibi ppl̄m̄ m̄ tr̄a quilla pace re-
gere equitatem iudi^{m̄} et iustit^{as}
m̄ terra face. Nunc ergo salua
vr̄a reuerencia si fas est dice
vereor e contra q̄ hac de causa
cum armatis bellatoribus ci-
uitatem occupastis seras que
portarum m̄ fugi p̄cepistis ut
burgenses a p̄p̄a ciuitate posse-
tis excludē ac eandem m̄t̄ n̄
sis nouis inquilinis potestati
vr̄e subice. Si autem hoc quod
absit cont̄ iusticiam attemp-
tare p̄sumpseritis me vestram
cancellarium confunditis et
honorem vr̄e magnificencie
plerūque diminuatis qua p̄p̄t̄
vestram benignitatem elemē

ter amoneo quaten⁹ hanc vr̄e
bem michi dignentur restitue
et conuocet a violenta molesta-
tione dimittē. Rex aut̄ expletis
sermombus eiusdem episcopi
tale responsum edidit. In audi-
encia circūstantis ppl̄i. **V**enerā
de pastor et episcopo sicut tua
noscat. Industria decet et regem
ubique illa bella sup̄p̄mē et gras-
satores austeria correctione potē-
ter affligē discretas ergo quom-
am nobis dedecus esset et opprobi-
um si m̄ ḡsimo maiestatis nos-
populare ḡmittētur hoc bellū
Ideoque milibus nobis aduic-
tis et armigeris ciuitatem hāc
pacenter intronum⁹ et episco-
pum cum ministerialibus suis
reconsiliari decreum⁹ post quā
autem episcopum intellexim⁹
fors esse cū ciuibus ad ḡmitten-
dum campestre bellum matura-
um⁹ iter insequi festmantē
eius exercitū igitur nobis aliq̄
tisq̄ expectantibus nemo cōpa-

tunc qui iurantibus verbis. saluz
 patefecit exitum et sic hactenus
 nrm bone voluntatis cassatum
 ems esse ppositum unde securab⁹
 et malleis vectes et valuas insugi
 pcepimus Et vestigia pcedentis
 ppli insequi mandauim⁹ quaten⁹
 indictum bellum intercepimus
 aut⁹ regna et utraque ps sine
 confluxu cum pace redieret ad
 ppa Non enim estimare debes
 qd aduersus henricum pontifi
 cem aliquomō fellitum grām⁹
 nrm q̄ paulo pdem ex bono fauo
 re te rogitante postulauim⁹ in pon
 tificem. qm̄mo ciuitatem hanc
 sub nrā ptectione benigne susce
 pim⁹ qm̄ iam dudum pmissa fi
 delitate burgenf effecti fuimus
 Ut autem agnouis qm̄ in dolo tibi
 non loquamur et episcopo sine au
 tati non pascimus ecce iam verbē
 quam inopinate cepim⁹ et exclu
 sis ciuibus posside possim⁹ tibi be
 nigne restituim⁹ et p̄comis voce
 tubicuarū p̄cipim⁹ quatenus nr̄i

comilitones ad hospicia tendant
 arma deponant et residuū diem
 in leticia sup̄ ducant Intea dñs ep̄c
 aduersus inimicos suos crudele bel
 lum agens plerosque fugauit ml
 tos occidit et dñs de acmstel et de
 woerden captiuos apphendit quos
 ex m̄plo fimbis alligari p̄cepit
 atque circa dextrum suum trota
 tem infra traiectum deduxit Et
 ecce q̄ p̄nuim vesperum cepiss⁹
 intonare cymbalum Idem ep̄sco
 p̄ victoriosus urbem ingressus est
 gloriose ad quorum deuotam sup
 plicationem Idem ep̄sopus pre
 liabatos captiuos suscepit ad ve
 nam quibus etiam relaxata pre
 sione magnam abinde fecit grāz
Altina vō die cum aurore subaru
 tilantes incepsiss⁹ exaltare radios
 rex ep̄sco valedixit et pro quib⁹
 dam regni causis expediendis ad
 hollandiam p̄perauit Et quia co
 mes gelrie iam pdem cum p̄fat⁹
 dñs de acmstel et de woerden ad
 uersus henricum pontificem fe

duis cōsumptionis paufferat totam
que terram traiecit. assiduis per
turbationibus infestauit. Ideoque
dñs episcopus cum copiosa turba
plebis et milicie potenter introi
uit veluā cōematis que villis pli
nus predam contraxit. abinde max
imam anilites autem et incole de
tra gelrie constanter. In unum cō
globati festinauerunt. ecōn raptā
pdam violenter excutit et adusus
episcopalem exercitum crudele bel
lum agit. Sed dñs episcopus ut
viri impetit. cum tubis stridentib⁹
et vexillis fulgentibus aduersus
cohortas horribiliter aggressus ē
et profugatis hostibus cum capti
uis et spolijs traiecitum gloriose
reuersus est. Ex quibus idem ep̄c
adeo ditari cepit ut castrum for
tissim⁹ vredelant aduersus incur
sionem dñi de aenstel expensis
magnificas edificaret. cum quo
circūmanentes rusticos ā consue
ta rebellione consimiliter absterneret.
Anno dñi. m. cc. lvi. Theobald.⁹

de ghisen et walfridus de bar
ro comites cum ghyato et iohē
de dampet filijs margarete co
mitisse flandren. collegerunt
in nūmerabilem exercitum ex fla
ndra franciā picardia et pictunā
magnam expeditionem facientes
pro sub iuganda Walacria. Wil
helmus autem rex eorū floren
cium frēm suum cum exercitu va
lido destinauit ad zeelandiam ut
margarete comitisse cōtumelio
sam edomaret. arroganciam. dux
vero brabantie regis auxilius
cōuersam reconsultari disponens
diem instituit ad interloquendū
de concordia quaten⁹ vtriusque p
tis exercitus siue conflictu rediret
ad ppa. Cum apud antwerpiam
triduanum tractaretur interloq
um margareta comitissa pperam
intendens occulta legacione mā
dauit sui exercitus capitaneis ut
extemplo Walacriam intrarent
et in abūcia regis cum florenco
pside bellum anticiparent ac illi

mandatis conuasse festinanter
obtempantes cum gl'ioso armata
transfretauerunt ad walaciam
nimis diffidentes cont' florentiu
optine victoriam. Et contra vero
florentius p'ses cum tribus stendo
lis et coribus horrifomis in west
capell. aduersus hostes viriliter
aggressus est de quibus inopinatū
trophium die quarta mensis Iu
lij potenter adeptus. fuit etenim
in eodem bello tam cruenta stra
ges et horrendum exadium ut
holth. et zeelij. ppli p maximam
multitudinem ppli fland' et fran
cor' interiment. et vsq ad talum i
ocisozū cruore pugnando subsiste
rent. Antea rex oem rem gestam
p festini nūcium intel^{ns} et mar
garete comitisse dolosam traditō
nem intuens deseruit antwerpi
am et repentino renigio p'fec
tus est in walaciam. Et ecce fugi
tiu flandren. et franca depositis
armis hūilima prece regis adie
re pñciam quos et ipē rex inia

motus suscepit ad grām. In eodem
vero bello de pte fland' et franco
rū. 1. sunt occisa. 1. submersa et
1. captiuata. Rex ergo comites
de ghisen et de barro duos q' filios
margarete comitisse captiuos desti
nauit ad hollandiam qui et volga
rem ppliū omo denudatum remisit
ad flandriam. Ita qd' unusquisq' fla
migus p'is virentibus perizoma
ta circumplectens et exinde bra
chas suis lumbis adaptans ad flam
d' modus reuersus est. Et tertū
phalem laud. ab hostibus suis ino
pinate potit' est. Margareta q'dam
comitissa ruinarum sue gentis ama
re deflens sollicitauit karolum
andegannē. comitem frēi sancti
ludouici cōfessor et regis blandis
suggestombus et largis stipendijs
ut idem exercitus cum exercitu copio
so demum ad hannomiam veniret
demandans regi qd' ipsum ad cōmit
tendum plium in deserto planicie
de ascha potenter expectaret. Nec
moza quin et ipē rex cum electis

bellatoribus in ascham venit & ka-
rolum comitem ad tres dies ult-
pseum terminum expectant.
Demque rex auulsis castro & ci-
tium suum direxit ad hanomiam
disponens circūvallare karolum
comitem infra valisamiam. **S**
karolus magnanimitatem regis
intuens secessit ad franciam et
ex tūc opidam dno regi portus
apientes recepta sunt ad gram
Dem p amicitables interuicias
margareta comitissa flandren-
annuciam regis adeptu est et os
conuersie discordia in hunc mod-
pessus terminata est quatenus
Iohannes de auēnis primogenit-
eiusdem margarete sororius re-
gis comitatum hanomien. & tram-
alostey. in hereditatem acciperet
et guido qui minor natus fuerat
comitatum flandren. possidet
Anno dñi. 1157. cc. lxxij. dñs papa
plexumque gauisus de prosperita-
te regis cardinalem legauit ad
hollandiam qui dno regi subse-

quentem destinavit eplam Innoce-
tius episcopus seruis seruorum
dei excellentissimo filio Wilhelmo
maiorum regi salutem et aposto-
licam benedictionem postquam
diuina potentia suam ecclesiam
pacificare disponens celsitudinis tue
manifesta bonitatis signa ptendat
de via p quam pspice procedas et
regnes ita q conrado quondam
frederici olim impatoro sublato de
medio Alius iam supstes non sit
qui dō t. pncio tuus valeat p gres-
sibus aduersari Rogamus exoro
et requirim. magnitudinem tuā
p̄mis motis suadentes dilecti
fily nri p̄c. sancti georgij ad veli-
aureum dyaconi cardinalis et
apostolice sedis legati gicato consi-
lio a cetis difficul. explicans ad
ve. in ptaliam apparatu regio suc-
curre et festinate ad aplōz limi-
na deo duce transferre Ibidem cir-
ca festum natiuitatis dñice p̄xime
uenturū recepturū sollempniter
de manibus nostris Inp̄ij dyade

ma datum. **R**ex ergo cum. **xij** An-
nigeris ut pegrinus alpes ascendit
statim ytalie sagaciter exploravit et
ad pñciam dñi ipse demum in ciuita-
te Jamiën clam accessit. Dñs autem
aplicus eundem regem suscepit cum
sollemni gratitudine quem etiam in
festino cōtuberino secum detinuit ali-
quanto tpe. Ad cui⁹ supplicationem
idem papa contulit abbatibus eg-
mondē. monasterij quos ornamē-
ta pontificalia Insup et alia mul-
ta gratiosa pñilegia. Demque
pñibatus ex dño ipse valedicens lon-
goberdis ignorantibus exiit yta-
liam et cum inestimabili glā re-
ceptus est in vltiorem almānam
vbi quantū honore sibi quisque pñ-
ceps impendit pñs hec lralis epla
luadissime manifestat. **W**ilhelm⁹
dei grā romanorum rex semper
august⁹ abbatē egmondē. vicecā-
cellatus grām suam et oēm boni
ut intellā continentia status vñi
In exultatione tuus respiret an-
m⁹ suscipiat que mām grandiorū

Rouis qd̄ dum nō ptes superiorp
almāne adiremus oīm nata in am-
anplectione nostri dñm sic defira-
invenimus ut cūcti tāquam nū fr̄
vnicō filio de mortuis suscitato vide-
rentur nostris aspectibus in gratū
lari nostris pñsien. parendo bene-
placitis et mandatis Insup accedat
tibi ad cumulū grandiorū quod
castūm dñesueli in insignia im-
pialia dyadema videlicet cum mul-
tis sanctuaris in virtū effabili lan-
team etiam et rōnam In nro dño
possidemus habemus et pacifice
datum sp̄re. **C**um itaque rex
apud vltiorem almānam negō-
regni pñse dispensaret ut ad ex-
hortationem dñi ipse pro cesarea
benedictione versus ytaliam iret
Ecce fresones scdm̄ consuetam re-
bellionem tumultuare ceperunt
in eius abñcia contrahentes cō-
die depdaciones ab hollī. Rex ex-
go nolens aliquam oburgacionis
mām emulis integritate sua re-
lmque pposuit debellantē fr̄isiam

p^o sibi subiecte et hac subiecta pro im-
piali bñdictione versus ytaliam te-
de Qui confestim in manu robur
ta trectum descendit et platos ea-
simul in aco sancte marie congre-
gauit ut ibidem locū aptum erig-
ret vbi capellam in honore sancti
georgij miris deuote construeret
Quam ipse rex cum platos residet
in locūdo gubmo et de curialibus
caus. adoptato fructu. alloquo Et
ce quid cur bator sancte panas ac-
tentor nouelias a remotis vola-
tile saxum proiecit secte et regis
honorandum caput fere genuerat
qua ppter curā sedentes platos miris
scandalizati sūt quūmo de tanta
psup^{oe} plerūqz stupe facti sunt
Rex vō eūdem lapidem cur sinando
suscepit in manib⁹ huusmodi v-
ba pmens coram astantibus. Re-
uerendi ptes attendite qualem
talōnem nobis trectū. impendit
qui factu tam grandi silic nos absi-
demias necedare querūt quorum
fidelis cōbrigen. hatten⁹ su⁹z quoz

forenses hostes sub expensis pprijs
laboriose subegimus Sz vult dñs
et martur georgius quū hoc fore
fcm nequaquam tñsibit i vltim
si vitam nos in columien conser-
uare queat ad ānūm **R**ec mo-
ra qu et ipse rex cur fatilem equū
ascendens ciues diffidari iussit
et ad expugnandam ciuitatem
mois omibus se paut trectū.
autem pro casu talis infortūm
plium disturbati destinauerūt
magist⁹ sciuum ad hollandiam
temperantes cum eodem tyran-
no reformare pacis amicitiam
Sz quid plura Rex immobilem
sinam edidit quatenus ciuitas
grassatorem sibi tradet. Alhoqui
ipsam urbem humotenus euer-
teret Itaqz trectens. obtenta pa-
ce modici temporis redierunt
ad iudiciale capitoliū statuen⁹
pro male fctore minus archamū
scruuuum ut ipsius regis in-
dignacionē aliquomō placaret
et burgenes iudicium innocui

tanta secler in pace quietissima per-
 manent. Anno dñi. m. cc. lv. Rex
 ipam frisiā inuēit rebellantes
 sibi fresones egregie viat et cas-
 trum torenburch ad eorum sem-
 piternum offendiculum fabricauit
Demum cum itaque tota terra
 glaciata esset puia Rex itū. v.
 kalen. february cum duobus exa-
 tibus arripotenter ingressus est
 frisiā sperans ipō die sicut p̄us
 optine victoriam Sed non eodem
 cursu r̄ident vltima p̄mis Nam
 Willhelm^{us} de brederoden miles ca-
 pitaneus vnus exercitus ordinatus
 est qui cont̄ drechtereuses frisiones
 trophæum laudis adeptus est Rex
 aut̄ in dextrio residens scdm̄ gu-
 bernauit exercitum qui ad villam
 houtwout cōcremandam t̄splau-
 des secuz exquisiuit aditum Et
 cum idem rex pedestrem exercitū
 solus in magna distancia p̄cessis-
 set viamq̄ meabilem ad expugnari-
 dos aduersarios explorasset ecce dex-
 trarius eius in paludoso vado cir-

cū fracta glacie paulatim immisus
 est qui ibidem abs̄ iuniatine cuiusq̄
 familia se suffocatus est fresones
 vō de latibulis insidiarum ex arū-
 ditiens vtrōbique confixentes
 prochdolor ipm̄ regem antequam
 exat^{us} eius appropinquare poterat
 occiderunt quem p̄pter pulcritudinē
 atq̄ mox timore siquimentis exat^{us}
 ad proximam villam festinans
 asportauerunt ajorabantur autem
 illis diebus quidam fugitiui p̄ diuer-
 sas villas in frisia qui paulo p̄dem
 p̄pter eorum fore sc̄a prosp̄ta fuerunt
 ab hollj. In reatis arma cognoscen-
 s ex auro fulno splendida in quibus
 aut̄ coloz choruscabat aquila dixe-
 runt occulte fresombus q̄ eoz v̄m
 dñm̄ regem et comitem occidissent
 ip̄is ignorantibus Qua p̄pter qua-
 tuor totius frisie p̄cipales seu capi-
 tanei timentes lese maiestatis in-
 iuriam sepelierunt occulte regū
 corpus in domo cuiusdam frisonis
 vt p̄ succedencia t̄pa deperet tam
 v̄ndcū quam memoria sui nom̄is

sup. v. 1000
 1000

Cesius est autem hic willhelmus
romanoꝝ rex illustꝝ postquam
hollij. xxi. annis rexiss̄ et roma
ni. regnum annis. vii. cum pote
na gubernass̄ impleta q̄ est p
phetia sibille exictie que vidico
f̄mone longe p̄dixit quod idem
willhelmus romanoꝝ rex a fie
sombus occidendus ess̄. Eodem
anno donatella richardus ad re
medium aie f̄is sui sepe d̄a re
gis monasterium puellaz ordi
nis p̄monstraten. In allodio sui
p̄rimoni qd̄. campus regal̄is
d̄. edificare cepit qd̄. etiam ad fe
licem recordacionis sue memori
am deuotissime cōsummavit. An
no de hinc donij. al. a. lxxvi. obiit
venerabilis mat̄na elizabeth ro
manoꝝ regina In niddelbur
gen. monasterio tumultata.

Caso gloſo rege willhelmo
florenas h̄ nois q̄ntus an
ni didij tener infantulus q̄ntus
deca comes hollij. successit que
florenas p̄ses patꝝ eius in tu

telam accipiens comitatum ad
tres annos in pace rexit qui de
inde lesus in tyrocimo defunctus
est in antwopia s̄ ab inde t̄islat̄
requeſat in walac̄a. Dux vero
mbrabanc̄a curam de hinc euſde
infantis accipiens hollij. ad tem
pus regē cepit qui pro forefacto
ſuozum ministerialium dedignā
ter expulſus fuit. **D**em̄de p̄ma
tes hollij. cōstant̄ eligerunt in tu
torem euſdem pueri comitē geltrie
et etōn p̄ores hollij. zedij. constitu
erunt tutem ipſius infantis aley
dem comitassan̄ h̄anome de qua
comiſia dem̄i voruot se magnum ex
creuit plium vbi plium ex veras
pte pemptis magne depopulacio
nis inualeſbat hominadum s̄ hollij.
popul̄ victorioſe p̄ualut̄. z comes
geltrie p̄fecturam terre potent̄
optinuit. Eodem t̄pa discordia mig
na ſuborta est inter archiep̄ſcopū
colomienſem et comitem Juliacen̄.
Heymericus traiccten̄. ep̄ſcopus
aggregauit. ex t̄mplo tam ex hol

landia quam ex pte ppa roboratum
 exatum ut metropolitano suo ma-
 nuale conferret auxi. **C**um aut
 utraque ps in loco campestr hinc
 inde residet in altera die crudele
 bellum intrent heymric⁹ episcop⁹
 circa caliginosam noctis umbram
 amotis tabernaculis simulant effu-
 ge et cum exercitu suo festinanter
 ad ppa tendit Sed ecce quam p^m
 aurore subar nocturnam incepit ef-
 fugate caliginem Idem episcopus
 comitatum Juliacen. audacter ingre-
 diens plures villas incendit pdam
 magnam contraxit et captivos q^t
 q^t voluit apprehendit Custodes aute
 Juliacen. exercitus nocturnas obser-
 vantes excubias cum clamore va-
 lido totum ex truerunt exercitu amici-
 antes p universam suam patria
 flagrare iam incendium Nemo
 ra qui et omis pro rebus pps auxi-
 ati pdiderunt ammosam audacia
 delictis qz papilionibus festinauerit
 ad tram ppa Quibus heymric⁹
 episcopus aut p^m in signis rutila

tib⁹ et tubis stridentibus instanter
 occurrerit qui captis et occisis plimis
 Juliacen. pplm cum victoria superavit
 Itaque coloniem. archiepiscopus pso-
 lam industriam heymric⁹ episcopi
 ab inveniendi bello liberatus e Et hey-
 ricus episcopus ditatus in nius fa-
 cultatibus ad tram ppa gloriose
 reuersus est **A**nno dñi aj. cc. lxxj.
 pdie nonas Junij. heymric⁹ episcop⁹
 requieuit in dno postquam Idem
 ams. xxv. victorioso p^m epopo
 hic reuerend⁹ p^m collegi⁹ xxij cano-
 nicor⁹ in steemvye p^mitus insti-
 tuit et ad fundamentum noue fa-
 brice traiectione ecclie lapid⁹ p^miti-
 nu⁹ mposuit qui ad eandem eccliam
 tam a deo quam a p^mlo deuertus
 i. penes anteriores pontifices ho-
 norifice tumulatus est

Postquam mortu⁹ et sepul-
 tus heymric⁹ ess⁹ episcop⁹
 traiectione. ecclia johannem de
 nassouvenem elegit antistitem vi-
 rum quasi secularem et simpli-
 cem. hic johannes ep⁹alia castra

plene referta cunctis necessarijs
adiuement que prudentia pdecessor
sui cont circumstantes hostes
sagatissime pminuit. Citate
hec tpa visum est quoddam pro
digale signum in are pugiles e
nim apparuerunt dimicantes
alterutrum vt bellatores in acie
qd pdigium subsecuta fuit imē
sa calamitas. Nam aduersus no
biles surrexit vbiq; seuera gētas
Cum enim florentia hollj. domi
cellus iuuenilis ess etatis. vlg?
kmemarie contra nobiles pmo
tumultuare cepit. et plima casti
dnorum ausu temerario deuas
tauit. Ita quod os feze nobiles
ad pfidium in haeclem anrie cō
fugerent vt ibidem tumultuā
vlgō seare resisterent. **D**ecre
uerant enī kmemari cūctos no
biles procul expelle castra sub
uertere munitiones destruerē
et totam traectj. diocf. in vl
garem cōtatem redigē. Quib?
extemplo vicini fationes fortis

sima conspiratione federati st
mchilonn⁹ et waterland⁹ cū
plerisque nationibus coadiucti
sunt itaque kmemarij phatorz
innumerabilem aggrcgantes co
piam occupauerunt. pmo hacm
sterlandiam. Ghyselbertus qdem
terre hui⁹ domucell⁹ attendens
vires suas cont⁹ tū exercitum ne
quaquam posse suffere caute
consultus pacem exquisiuit fide
litatem iuravit et in insulse ple
bi suis cum armigeris se cōiūit.
qui tanta multitudinis capitane⁹
decreuit omīs inimicos suos ab e
piscopatu puelle et pmo castrum
vredelant assultuose destruerē. Sz
cum idem ghyselbertus in expug
nacione cast⁹ nichil proficeret
ac in donuta gens hominibus
sue dicionis alimēta violēter
abstraheret. Idem ghyselbertus ar
chano consilio kmemarios amonu
it. circa noctis vmbra culum cast⁹
tolle⁹ repentinum iter arripere
et ciuitatem aī solis traectens.

oculte cape Nec mora qm kmema
 ri ghselberto consiliante deue
 nerunt clam ad ciuitatem ante
 solis ortum quam ex tuc cum in
 muis bellatoribus vallauerunt
 mgnrum Excubitores vo noctur
 nis deputati vigilis shipefacti
 de tanta multi^{ne} plebis inopina
 te supuectis exatutis cito ci
 uibus nuclanctunt tartaros su
 puenisse totamque ciuitatem cu
 mfirmis armigeris occupasse Ci
 ues autem apphensis armis ad de
 fensionem vrbis accelerantes as
 cenderunt turres et mema statu
 erunt que de cacamine muros m
 pmo quedam interloquia Econ
 quidam vnus de kmemaz elo
 quenter in v. prupit qui facto
 silencio ciuibus in huic modii ait
Salutate vos amicos libagenski
 nemarie constantex exposhilans
 quatenus omis nobiles comitate
 agrauantes ab vrbe vira proscru
 batis et eorum facultates egens
 seu paupibus erogetis Et ecce

vir hic mterpres sua verba fine
 rat cum mterburgem magnis
 tumultus exortus fuerat vulga
 res itaque ciues de verbis kmec
 maz magnanimes effecti copre
 hensis armis statim eiecerunt
 tbumacie dignitatis illustres vi
 ros et nobiles statuerunt que de
 semozibus cuiuslibet officij scabmos
 et consules qui iudicium siue iusti
 ciam in urbem facerent et ad co
 munionem vtilitatem ciuilia iu
 ra disponent Igitur expulsis a ci
 uitate cuctis nobilibus vulgus no
 ue ciuitatis percussit cum kmemaz
 fedus insepabilis amicie quibus ex
 templo conucti sunt armessorden
 cum inquilinis aemsterlandie
Johannes quidem episcopus h
 intelligens cum comite gelne deue
 nit in zeyst vt expulsos infra ci
 uitatem reduceret et tumultum
 insamentis vulgi seué corrigeret
 Econ vero kmemazi suas acies
 ordinauerunt ad pliu vt in virtu
 te magna disturbarent epalem.

ameum Sed comes gelric vir
belli guarus attendens effrenatū
plūm in mirabilis esse multitudinis
recusavit cum paucis militibus
discrimen inire certans Qua
propter et ipse sine mora cum epō
retrocessit ad veluam ut ad trūc
tum bellum sufficientem arumge
roz possit aggregare copiam.

Ghyselbertus itaque de aemstel ca
pitaneus cum in domite plebis ter
rens sibi cūcta pspai castella Sa
licet ghyselberti de abcoude Willhel
mi de reynsburch et thuberti de
viamen aduersariorum suorum
destruxit et exinde kmemaros
p quendam astuciam a bellu tu
multu tpanis in hūc modum lo
qui cepit. bellatores acerri mi
ac amica carissimi videtis qm to
tum episcopatum hoc anno sube
gimus et ppulsis nobilibus forcia
castra potenter euisim? Anno.
vero sequenti comitem gelric q
se nobis exposuit expugnare
ppomim? totam dicionem suam

hostili bello depopulare derzeum?
Nunc ergo quia vnde nunc tpe
instat oportet ut os tendamus
ad ppa et ad sustentacionem pui
lorum mōrum colligimus quis
vite necessaria Igitur kmema
ri suadente ghyselberti coadu
nauerūt exercitum et exemplo
redeuntes ad kmemariam val
lauerunt opidum heulemē. per
circautum Idem sine remissione
diuis impegerūt assultibus ut
quam plures intus allident fū
dis et missilibus Etōt vero bur
gen cum nobilibus circūvallatū
opidum egregie defensarunt et
forenses hostes a munitione pre
sidij sagittis et lapidibus abige
runt Johannes vō psm miles i
clitus opidum Intēa clam exiens
velhuda kmemaroz cibariis d
nusta cōphendit. et exinde quam
plūmas villas hostium captali
um inflāmauit. kmemari vō
post tergum aspicientes incen
dium relicta iam obsidione festi

nauerunt ad ipsa deserentes in pa-
 piliombus diuerse facultatis sup-
 pellectilia. **N**ec mora quoniam et opida-
 m de munitione sua cateruatum
 eripientes fugitiuos hostes p[er]uat
 infecuti sunt et occisis milites cu[m]
 captiuos et spolijs in haerlem glo-
 se reuersi sunt. Episcopus itaque
 triecten[si] et comes gelre gauusi de
 confusione kmemaz[is] roboratum
 Attraxerunt exercitum et ciuitate[m]
 triecten[si] die .xxv. mesis augusti
 Vallauerunt p[er] circuitum die vero
 quarta p[re]fati p[ri]ncipes attenden[tes]
 urbem non posse capi sine mag-
 nis expensis et ingenijs p[ro]p[ri]e
 tes que cotidianum dolorem de
 suis wlneratis armigeris auulsi
 illic tabernaculis obsederunt a
 mezfordie opidanos p[er] eos q[ui] paulo
 p[re]dem ip[s]um opidum p[er] quibusdam
 pepigissent cum kmemaz[is] fedus
 amuacae quos tandem comes gel-
 re dedicionem accepit qui p[re]dem
 ip[s]um opidum p[er] quibusdam urbis
 cotuacibus o[mn]ino destruxit. H[ic] i

taque g[er]lis comes valedicens e-
 piscopo secessit ad tram p[ro]p[ri]am et
 episcopus trans ycelam tendens
 deuenit in dauantriam demum
 transacto biennio zuederus de bo-
 siuchem miles imperitus cum o[mn]i-
 bus dudum expulsis die decimo
 mensis septembris in aurora p[er]
 scalas mema scandens urbe[m] da-
 ingressus est et occisis ex utraque
 p[ar]te plurimis idem zuederus t[ri]ph[us]
 adeptus est qui wlgares viros co[n]-
 festum ab urbe prosp[er]it et antiq[ui]s
 scabmos cum magistratio potesta-
 ti pristina restaurauit processu-
 vo t[em]p[or]is econ[tra] quidam prosp[er]o-
 urbem tacite subicurrunt totu[m]q[ue]
 p[ro]p[ri]um intestino bello crudelissime vex-
 auerunt. **Quo** utru[m]que discordan-
 tibus nicholans de catse miles flo-
 rency iuuens holl[an]d[ic]i domcelli tu-
 telam ad hec h[ab]ens cum quingentis
 saltim armigeris triectum iuit
 bip[er]ibus securibus valuas por-
 rum infegit. In medio ciuitatis
 pro throno sedit. anille et quadem

gentas psonas ab urbe pspicit & ge
ta ciuilia iura potenter ad vo^l sue
b^uplacitum ordinauit. Anno. dñi.
aj. cc. lxxij. florencius domicell⁹
holl^h. validam expeditionem in
duxit aduersus fassian⁹ vt ossa pa
tris sui deportaret ad hollandia^m.
Sz friones eorū cū n^ocieb⁹ for
tissim⁹ occurrerunt et quingentos
pugtes bellatores centissime ne
cauerūt. In quo cōflictu h^{ij} cor
ruerunt milites et approbate lau
dis egregij pugiles utpote wen
boldus ex haga et albertus filius
eius et walterus de egmonda et
wilhelm⁹ fr⁹ eius Theodricus de
riaphorst et gherardus fr⁹ eius
jacobus ex wassen. bernardus
ex henghen. Gherardus de her
malen et walterus friso baliu⁹
kinemare. Occisus que tot elc⁹
bellatoribus holl^h. exātus usq^z
plamiciem agrorum. In heylo dif
fugium arripuit. Vbi secūdato
p^{re}centes armigeros crudele
bellum inhorruit. In quo pemp

ti sunt plusquam octingenti fric
sones ita qd eodem die sus. vlti
sunt p^{re}dicti milites. Anno dñi.
aj. cc. lxxvij. florencius comes
edificato quodam castro qd dia^m
widensse frisingen. exātum
in houtwout audacter aggres
sus est. Occisus que. 5. 00. friso
nibus inopinatam victoriam
ibidem adeptus est. In eodem
nāque bello quidam vetulus
ad vitam reseruatus sepulcrum
regis p^{re}dit et florencius comes
cū p^{re}mis ossibus traiecit ad
vbi celebratis regalibus exeq^z
ad walaciam in expensis magn^{is}
descendit et regale corpus in n^o
delburgen. monasteio tinnilaud⁹.
honorifice collocauit. Anno. dñi.
aj. cc. lxxvij. die. xij. mensis
decembris ex magna ventoz⁹ in
temp^{te} factum est. vndosum dilu
uium q^z submersus inuentis et
honūbus lacmosum fecit exadiū
Theodric⁹ ergo de bredero den su
bente florencio comite classam ap

taus remigavit ad frisiam et ac-
 ceptis singillatim obsidib⁹ totā illā
 sine bello subegit. priam Comes
 ergo refluentibus aquis quatuor
 forcia castra Scilz. meydeblie.
 emgeburt myddelburch et mywe-
 burch edificari fecit. cum quib⁹ ef-
 frenate plebis inuicem rebello-
 nem edomare possit. Cūq; florenca⁹
 comes p̄tātue possidet frisiam.

Guido flandren. comes transse-
 tauit ad subiugandam walacriā
 Et cōm vō florencas comes cū clais
 armigeris festinat. guidoni potē-
 ter occurrē et cum eo bellum na-
 uale cōmittē Sed iohannes bra-
 bancae dux hęc intelligens zeclāy.
 cito venit bellum suspendit et in
 hunc modum firmam amicitia
 In utraq; ptem laboriose rese-
 cit quaten⁹ ip̄e florencas beat⁹
 ten⁹ fi.⁹ guidonis in uxorem du-
 ceret et sic utiq; pas exatus sine
 cōflictu certaminis ad p̄a tendēt

Ex qua quid. bette florencas ge-
 nuit theodericam florencam wil-

helmum ottonem wilhelmum flo-
 rencaū et iohannem hollij. comitē
 bettem mathildem elizabeth et
 tūgaretam anglie reginā flore-
 cas itaque comes exaltari vehe-
 menter incipiens transsecauit
 ad eduardum regem anglie tēp-
 tans si aliquomō deuenire posset
 in possessionem regni scocie quod
 hēditatio iure florencas comitis fuit
 quāq; obstantib⁹ quibusd. scotis op-
 tinerē nequit. vbi nam elizabeth
 eiusdem eduardi regis fi.⁹ copula-
 ta est. iohān filij florencas comitis
 in uxorem ut rex et comes firma-
 rent aliterum p̄tue fidelitatis
 amorem Intēa guido comes flau-
 dren. invidens amicitie regis et
 comitis collegit apud catsant ex-
 templo nauigium et ad subiugā-
 dam vualaca iam sedō dixerit
 exatum Et cōm vō florencas comes
 ab anglia festinanter adue.⁹ clas-
 sem suam in vlyssinghen applicat
 vbi pplm suum in vly aggretam
 voluit Denique cum guido comes

in tūffretando moram traheret
Iohannes de renes ex pte floren-
ci comitis opidum cluse potenter
incendit. Et theodricus de bzeoede
totum cūtsant fauillateng inflā
mauit flandren. quod ad tā milia
pites congregati festinauerunt. e-
contra zeelandros in vniū collige
et eorum classem in ponto submige
Secte Iohēs de renes miles semp
nupritus cum trecentis zeelandz tā
milia flandroz audacter aggressus
est et occisis. ccc. flandris ad flo-
renciū comitem cum milibus capti-
uis glōse reuersus est. Hys diebus
quod. magromanticus in inuicia apput
qui se fredericū impatorem fuis-
se constanter asseruit. qui plerisque
mistiabilib⁹ quod. frederici cesaris mil-
ta patefeat archana ut quā plures
regni pncipes p̄ vana seduceret in-
ter signa. fresones aut accedentes
ad pnciam eiusdem frederici cōques-
ti sūt de violencia et molestacione
comitis florenci. Et ecce seductor
i. pro tribunali sedens in ornamē

tis Imperialibus comitem hollandie
p̄ episcopum t̄mecten. citari pre-
cepit. Cui p̄ quosdam legatos hu-
iusmodi citatoriu destinauit. **F**
redericus dei grā romanorum
impator semp augustus venera-
bili viro episcopo t̄mecten. suam
grām et oñe bonū cum impatorie
maiestati interisit cedare discordi-
am et punire violenciaꝝ fide-
tatem tuam hys p̄sentibus amo-
nem⁹ quaten⁹ hollandie comitē
corū vasallis impetij constanter
āmoneras ut a violenta molesta-
cione fresonice gentis se contine-
at et desistat. Alioqn aduersus ip-
sum p̄cedemus ut dictauerunt ju-
ra legum si vō dictus comes sibi
q̄ quā iuris cōpetē dixerit ex p̄-
uilegijs impatoris seu regum in
fresonibus libertatis mandam⁹
t̄ quaten⁹ ex tūc eundem comi-
tem citēs infra spatium sex eb-
dōdarum cum eisdem p̄uilegijs no-
bis ostendendis ad nostrum impa-
le consistorium in inuicia. Datum

ibidem. re. floren. itaque comes
eidem migromantico respicit hos
vscidos. Non ignorans qd frederi-
c^{us} impator pridem suffocatus esset
p suos domesticos. Non es magni-
ficus quodam cesar fredericus. non
es moucha s; es micia patriarcha
hic infellus demum ab archie-
piscopo colomens. captus oem
nequitiam migromantice falsi-
tatis in aplo confessus est. Ac in
villa wittefloer palam omibus
non in meito concinatus est.

His itaque gestis. floren-
ti^{us} comes votus ad consi-
lium capli traiectey. cum ceteris
nobilibus ciuitatem adijt qui io-
hannes electus s; nondum confir-
matus ab episcopatu deponendus
extitit. nam et idem iohes dno de
aemstel castrum vredelandie et
dno de wouder castrum mont-
fordie p quadam summa pecunie
dedit in vadinonum. Ex quo to-
tius non in meito queculai cepit
episcopium. Igitur Anno dñi. an.

cc. lxxxviii. postqua idem iohes
electus tanqua laicus xxvii. annis
traiectey. pontificio psumpt ac in mag-
nis dñi diuisis feneratoribus obliga-
tus esset to siml. etia impalem sta-
tum terre traiectey dno ipse scripsit
et pro quodam iohanne nato de zurc.
supplicationem deuote fecit. **Q**uem
auctoi. sedis aplice iohes de nassou-
wen a pontificio destitutus est. et Jo-
hannes de zurc. xl. traiectey episcopus
cathedratus est. Cum itaque iohes
h^{is} nois 2. traiectey effratus esset ep^{iscopus}
ghyselbert^{us} de aemstel hnis castru
vredeland^{ie} in vadinonum ince-
pit p quoddam nouu theolomii
agrazuac^{em} pplin. Qua ppter ep^{iscopus}
de consilio ciuitatis et ecclesie gh-
selberto pecuniam exhibens castre
expectat. S; ghyselbertus diuisas
condiciones in coite in allegans
pecuniam accipe rennuuit. Quam
obrem episcopus congregatis ex-
peditis ac migeris decreuit dñi
um haemsterlandie inuade ter-
ram ipius incendere. Ac ipm castre

a ghysselberto nimis et territorib⁹
extorque. Eoñ vō ghysselberty her-
mano de woerden auxiliante
contraxit a hollij. roboratum
exercitum deuitque in zoerimghē
phaturus aduersus epim. Et ecce
cōcurrentibus invicem utiqz
pabris cum tubis stridentibus et
verillis irradiantibus episcopa-
lis exercitus pmo pualuit et ghy-
selbertum cum omnibus villanis
sue diocesis egregie repulit.

R. mora quā et herman⁹ hollij.
eduxit exercitum totis que virib⁹
intebatur episcopalem disturba-
re pplij. hic g^o herman⁹ in p^a
cōgressione letaliter vulnerat⁹
in agone certans ita strenue
mansit ut tandem episcopalem
exercitum infra munitionem a
mexfordie profugaret. Cecide-
runt autem in eodem cōflictu
quidam bellatores egregij. vid-
licet. stephan⁹ et frederic⁹ de zule
viri pugtes et strenui. Igitur
florenti⁹ comes requisit⁹ ab ec-

clesia pissa circumvallavit castri
vredelut. cum quibusdam armi-
geris de hollij. applicando minge-
uellas ad quassandiam turres et
membra. aliquāto de hinc elapso tpe
comes obsidionem casti. renouā-
re desiderans renouavit recen-
tes armigeros ex zelandi⁹. ipsum
castrum obsidione vallare stric-
tissima ghysselbertus hinc agri-
tis stipendiarios occulte colleg⁹
ac in prouis. zelandis cit⁹ leu-
tem potenter occit. Eoñ vero
costm⁹ de rinesen capitaneus
zeclandrop cum cornibus horri-
soms et vexillis fulgidis aduersus
multitudinem audacter aggres-
sus est de quibus rebellanti ma-
nu triumphalem laudis adept⁹ est.
Continuit equidem in ipso cōflic-
tu dñs de berro miles inclitus
cum quibusdam alijs bellatorib⁹
et ghysselbert⁹ de acmstel. Ibidem
captiuat⁹ est. cū plis de suis gmi-
litoribus. Arnoldus aut⁹ ipsius
s⁹ magnificenciam tenuit ex

pauescens castrum ex tunc sua
 sponte resignavit qd et Idem co
 mes cum suis balistarijs fidelissi
 me communiuit Sz qm hermanus
 de wou den ghuselberta omo com
 plex fuit aptam rebellionem ad
 uersus epm in zozernge dudum
 egit Ideo que comes inuiziosam
 contumeliam episcopo pdem illata
 emedicare volens expeditum ite
 rato collegit exercitum totam que
 tram hermanum p hostile depopu
 lari de iur incendio hermanus
 vo cont magmpotentem exercitu
 non huius resistendi copiam castru
 montfordie suis satellitibus comu
 niuit et ad exteras ptes a facie
 conuatis quasi profugus declina
Sz ecce comes non desistens ab i
 dhoato pposito dictum castrum cir
 citer anm obsidione cingens co
 tidians impugnauit assidatibus
 aptatis ad hoc multis comes in
 genis cum diuisis tormetorum
 gubus. Demqz comes pseuerant
 in obsidione manes castz rebellanti

manu violenter optinuit ac os
 castrenses exceptis duobus decol
 lari voluit Hic ergo comes adeptum
 castrum ppris adimpleuit
 aringezis et adusus in censionem
 hermanum cotidians in vigilanti
 excubijs **P**roressu vero tps v. pa
 cis inter eosdem principes in huc
 modum ordinatum est quatenus
 ghuselbertus de aemstel et herma
 nus de wou den sub omni bonorum
 suoz stipulata caucione fideliter
 hoc pmitterent qd adusus episco
 pum triecten. et comitem hollan.
 nuqua rebellionem attemptare
 psumerent Comes autem p sup
 tuos laboribus ab eisdem gphicib
 fidelitatis acceptaret honingia et
 ex tunc epc sua castra rehabet utpo
 te sua ppa ratificatum est itaque
 patentibus instrumentis ab omni
 pte pfatum arbitrium est int eosde
 magnates hostile litigium Comes
 equidem ex mera nobilitate proz
 sus oem anm rancorem ex corde
 rennuuit Nam et ghuselbertum

et hermannum consilij sui p̄a-
prios secretarios ordinauit
Sed hermannus p̄dnefas n̄vi-
die zelum obliuiscit nesciens cir-
cūuenit ghesbertum unum
simplex quem secum attraxit
in inspiratione aduersus comitē
Cuius et instructu gerardus de
Velsen m̄t̄n̄cius collegit Inca-
māto duramēn. ep̄m̄ ex p̄te re-
gis anglie. d̄m̄ de knye ex p̄-
te ducis brabancie et duos con-
siliarios comitis flandrie ubi
diffinito consilio decretum est
quatenus florentis comes un-
debeat apprehendi et ad perpetuam
custodiam regis anglie trans-
mitti et Johannes fr̄ eius generi
regis in holl̄. d̄n̄az Inca flore-
cia illust̄ comes hanc traditio-
nē iust̄ paulo p̄dem excellenti
edificij ciuiles mansiones seu
p̄dara construxerat in boghe-
lesant et in haga ubi cum pro-
teribus et puellis infra siluaz
frondosa latibula uel cōt̄am ve-

nacōi dedit opam ut aut̄ i ar-
mis militarem exercebat iudis-
ticiam Igitur anno d̄m̄. m̄. cc̄.
xcvij. florentis comes t̄iectum
tendens ad sedandam discordi-
am inter milites de zulen et p̄-
dictos suos consules m̄t̄iuit et
clesiam assumens secum quosdā
milites Et ecce quedam mulier
culla d̄m̄tis inspirā. sibi cartam
occulte porrexit quā et idem co-
mes p̄ secretarium suum in huc
modum legi fecit Regia proles
inclite p̄nceps aiādūtē quia p̄s-
phetauit homo pacis mee in q̄-
spabam magnificauit sup̄ me
supplantacionem **F**lorentis
vō comes ex magnanimitate
sua p̄uipendens hūc versiculū
celebrauit cum p̄latis et ciuibus
sollemne prandium qui circa
midionalem horam decreuit
aliquātiſq̄ dormire et residuū
diem in iocūdo contubernio cō-
sūmare. quem soporantem ghu-
selbertus de aemstel a sompno ā-

monuit ut cum falconibus urbem
 exiret quoniam in audita copia volati-
 lium in campis residet. Comes autem
 aucupialis ludi plinque
 cupidus pulcherrimum visum ad
 manum sumens cum paucis fa-
 miliaribus urbem egressus est et
 per latentes insidias ad distantiam
 medii miliarum fere productus est. Et
 ecce hermannus de worden cum
 infinitis armatis de latibulis in-
 sidiarum erupens comitem ab omni
 parte vallare studuit et gerardus
 de velsen hautpiger primus in comi-
 tem irruit. Et contra vero comes ut
 vir imperitus eiccto in se gladium
 educens semetipsum nitentur de-
 fendere malens autem mori quam tantis
 traditoribus se captum tradere. Sed
 hoc minime profecit quoniam per dā grassa-
 tores proclivior ad hunc eiusdem
 comitis vestigiis annicti ac eodem
 die suis alimentis depastiti tunc prin-
 cipem traditorie captivaverunt
 quem ad muidense presidium ipsa
 nocte secretissime deduxerunt.

Interea rumor tam odiose fame plu-
 rimorum corda pertrivit et vulgus kme-
 marie waterlandie simul et vesie
 pro liberando comite per plaudes et de-
 uia et eorum ciues nardem comitem
 liberae meditantur. occursum in nig-
 na copia. Igitur huius fugitivum minime
 anxii sunt tunc ex populosa multi-
 tudine kmemarorum subsequencium
 tunc ex foemidola folli. Willanorum
 occurrencium. Comitibus autem equis
 eorum fossarum latitudines transilire
 nequens. In vado cecidit quem ge-
 rardus de velsen timore superuenie-
 tis exatus exire non potuit. Quam-
 obrem idem gerardus fellitū huius
 animi eundem comitem cum muic-
 ne suo xxi. vlnetibus occidit et ad
 castre cronēburch in equo curfacili-
 citissime retrocessit. hermannus vero
 de worden ad extas partes declinans
 exquisiuit hinc inde refugium qui
 de ditione sua impulsus perpetue deso-
 lationis intulit exilium. Sed gylsel-
 bertus vir simplex et grandens ab eo-
 dem hermanno de worden omnino

seductus est qui ab eodem extius ami-
cis ad vite sue consummatione satis
dite sustentatus est. Itēa kmemari
seminuū comitem inuenientes
ad hec respirantem et ut quid tra-
dūt pauca loquentem apprehendit
quosdam p̄dictorū latinū clientia
quos in gspai moribundi comitis
diuersis interfecit cruaatibus. Sz
ip̄e comes erectis in celum oculis
quinto kalē. July requieuit in dno
hic florenca comes āms fere xliij.
honeste regens hollij. princeps erat
valde glōsus statua p̄ceri virtute
robustus aspai decoris sermone
fecundus corde magnanimus agilitate
strenuus in dando largifluus
poptim⁹ musicus et equestris iusti-
tius Cui⁹ exanimē corpus ad ri-
nesburgē. monasteriū deuectum ē
qd̄ ibidem penes beatricem contho-
lem suam luctuosis exequijs hono-
rifice tumulatum est. Hec etenim
comitissa venerabilis eodem āno
febricitari cepit quo .x. kalē au-
gusti mensis in dno cōsili. obdormi-

uit. Hys itaque flēbiliter actis co-
mes cluēn. consanguineus floren-
cij comitis iam sepulta validam ex-
pedicionem eduxit ad hollij. cui
uallauit que castellum coneburdi
obsidione ḡuissima qd̄. iam idem
comes cum tormentis indefinēt
ipegit q̄adus Gerardus cum suis
gplacibus vigente penuria victua-
lium se captiuū dedit. qui tradic-
nem comitis ut p̄scabitur seriatim
in ap̄to confessus anquam idem
inter acerba supplicia dure rotat⁹
est. Volens ergo hollij. iam dictum
castrum ex magna p̄te destruxit
et ad gburandum castellum mudēn.
validissime p̄pauit. Sz ecce castellū
disfugientibus armigeris absq̄
defensore repletum est qd̄. ex tūc
theo. de haerlem ad tuendum
districte gmissum est. Comes vō
cluēn. recepit. ex tūc in tutelā
totam noorchollij habitans in
hagu et econē Guido de hanno-
ma thesaurifarij leodiēn. ven-
dicauit. sibi p̄fecturam totius

zimuthollan. manens in bezatha de
qua conuersa cotidiana tumultus
excit. et hollan. ppls biptate diuis
si ve dno vicillaut

Eodem ano. Johannes episcopus
aplica tuisatus aucto.
tullen. episcopus effatus est. Et
Wilhelmus de machlma natus
auditor causaz in curia romana
qdgessing pmi tranecten. episco
pus ordinatus est. Hic Wilhelmus
tictu adueniens totum episco
patum diuisis involuati guerris
reppit quem ad bonum reparare
statum in caute studuit. Nam et
idem episcopus in pimis castz
muden cum electis obsedit. arm
geris quod ad coquassant cum
diuersis tormentoz ingenis ut
theodricus de haerlem impetrata
dedaone demu in capti. tran
siret. et salua vita castellum ipi
libe resignaret. Et hac ergo ppa
tate Wilhelmus episcopus magna
in effatus secessit ad Westerfisia
et ibidem aduersus hollan. plin

episcopalem pdicauit indulgentia
m. frisones vo sedm consuetu
morem ad rebellionem pmi sua
dente Wilhelmo pontifice valla
uerut castrum Widenesse p cur
cutum infestantes aciter ibide
p assultum creberimui. Ita quod
balduin de naelwinc tand. ex
haustis necis idem castellum fee
sonibus ac condicione traderet
ut ipse saluis rebus ad hollij. in
fina pace discenderet. **R**ec mora
qu frisones hoc castro destructo
eynighenburc confingent. ne
denbhet obsidione cingent. ac ip
sum opidum fauillaten. Incen
dent. florenca aut de egmonda
ceterique castren. cum frisonibus
sepe strenue confligentes ad q
uiter obsessi sunt. ut consumptis
victualibus equas carnes demu
manducare coacti sunt. Johannes
quid. hannome comes hec audies
cum expeditione magna remi
gnuit ad fesiann ocasis q. xxx
quz saltz qz frisonibus apporta

obfess. castrisibus magnam a
borum opulenciam. **D**ñi vō de
arkel et de putte comburentes
eughasem predam maximam
prendiderunt qui salua classe
pprijs lictoribus laudabiliter applica
runt. **H**is itaque gestis dñs flo
renas abbas regalis monastē
egmondē. Theodricus de brederoe
de henricus castellanus levdis ac
willhelmus de egmonda milites
pfundum pelagi transsetam.
exoraueūt regem anglie quats
ānueret ut cum eis transiret. Jo
hannes domcellus hollā. Edmūdar
dus ergo rex eosdem legatos gra
tiose suscipiens nauim inestima
bilis ornamenti coaptari fecit
cum qua iohannem domcellum
insup et filiam suam eius vxore
ad hollā destinauit. **S**z hic dom
cellus vento carens p̄spe zechē.
fimbis applicauit quem ex tūc
wolfardus de v̄c destitutus cūctis
hollandz in tutelam optinuit.
Ano dñi. m. cc. xvij. idē hollā.

domicellus volens sibi rebellante
subiugare frisiam deuenit arm
potenter in almariam. **E**cont vō
frisones in manu forti viriliter
occurserūt qui robur totius fri
sie pro cōmittē. graui p̄lio con
traxerūt. **E**t ecce cōcurrentibus
in vicem vtriusq̄ p̄tibus cū corūb
horisomis et vexillis fulgidis sic
ingens clangor armorū z magnus
stridor occisorū. **R**am hollā. et zee
lā. ppli b̄p̄tatis inimicōr acies
disiunctim impugnant. frisiorū
occidit. m. quīmus maximam
multitudinem diffugiencium ad
interiora terre latibula pfugarūt.
Ex pte quid. hollā. exatus iohēs
dñs de arkel miles egregius et
iohēs de doethoge armiger inclit
cum duobus alijs occisi sūt qui p̄
virili probitate p̄ et̄na t̄pa col
laudandi sūt. **C**ontigit autem h̄
ezuenta strages. vj. kalendas
Aprilis. in spaciōso agro ville vro
nē. Willhelmus aut episcopus at
tendens succubuisse westfrisios

tūffretant ad orientalem feisiam
 et ibidem aduersus hollin. pplm ja
 sed pplem pdicare cepit indulgē
 aam. feisones aut epō manuale
 pmitte. auri. denentur. imom
 kendam p festinum zennigum o
 pidum quid hylemen. am Water
 landis eodj. copiosum exatum
 eduxerūt q cum signis fulgurā
 tib. et cum tubis ptrepentibus
 amiose feisingen. sūt aggressi
 pplm Sz ecce feisie wlguis cōfesti
 a bello declinans festinauit mēi
 re nauigium et repentino ritoz
 m pulsu maturare diffugium qō
 exemplo waterlandi vlt. inse
 cū sunt et occisis infinitis feiso
 mbus trophium laudis potent
 adepti sunt Wilhelms episcopus
 hoc amisso jam p̄lo modicam
 scapham introuit et ad ptes yce
 lmas festino zennigio declinavit
Johannes vō domnicella hollandie
 pendens quia wilhelms episcopus
 duabus vicibus dura p̄lia susci
 tass et adhuc ad ptes ycelmas no

no pro subsidio tūssuiss mandāt
 ghysselberto de yselsteme quaten
 ad tempus castro suo cederet et ad
 t̄pugnandum ep̄m hollin. ar ninge
 ros intramitteret Ghysselbertus h.
 ōmo face recusavit p̄sertim cū et
 ip̄e iusticiarius m̄ra traiectē
 cōstituit. ess. quāobrem hollin. do
 micell. ghysselbertū ap̄hendi fecit
 a suis hostibus es est castrum im
 pugnavi iussit cotidianis assulab
Ecōū. vō domnicella btraidis ipsū
 castrum circiter am̄i ex̄gie defen
 sauit quo aduſ. deficientibus n̄cijs
 sub hac forma condicionis in dedi
 cione tūssuut vt ip̄a p casum sor
 tis me. castrensum salua vitu
 retinet et domnicell. hollin. de resi
 dua pte vō. sue desiderium ordi
 naret domnicell. aut hollin. jam a
 deptum castrum cum tō dicatione
 de worden dedit wolfdo de vere.
 de hinc in homagium vt in cōtue
 liam ep̄i traiectē. dissiparet ep̄s
 copium Sz idem wolfidus tōm
 hollin. p nouā monctam aggruas

ab hinc in delfo occisus est. Post
tunc necem vulgariis populi tumultu
tunc ingens exortus est. Anno. dñi
m. cc. xcv. Johannes domnicellus
apud haerlem requieuit in dño
postquam hollia. rexissit amicitibus
cum dñio. hic solus solus
inter omnes hollia. principes sine li
beris et absque militari no. defunctus
est qui in r. mesburgen. monas
terium ap. pre. honorifice tu
mulatus est. Domnicella quedam
elizabeth p. mortem conjugis sue
transiit ad regnum anglie qua
exinde duxit in uxorem comes
arfordie. post eiusdem domnicelli
mortem gyselbertus de aemstel
opidum suum ligneis pontibus
et turris pugnaculis vnderis
munivit. Et vulgus waterlandie
cum opidano de haerlem profuga
to gyselberto pontes et munitio
nes faullaten inflamauit.

Defuncto Johanne domnicello
Johannes comes hanomen
filius alexidis sororis wilhelmi re

gis hollia comes effectus est qui sta
tim dñia de aemstel et de wort
den guidoni fei suo lazarit. et hinc
in uxorem philippam filiam comi
tis lucemburgie de qua genuit Jo
hannem primogenitum in bello
tracensi a flannigis occisus est et
wilhelmum succedentem hollia.
comitem Johannem de belli mote
henricum caniam. caniam.
domicellum wakaniem Johannem
abbissam foucalatem. margareta
comitissam attrebatem. adelliepe
comitissam claromontem. avariam
comitissam de barboneis. Et mach
tildam dñam de uere. hic Johannes
p. dñacionis sue tpe cum expedi
ne valida renouavit ad zecladia
ubi cont. rebellionem Johans de
renes dñum optinuit in magna
laude victoriam. Johannes itaque
de renes deuictus transfugit ad alb
tium romanorum regem pro subsi
dio asserens q. comitatus. hollia. p.
obitum domnicelli Johans roma
no vacaret. m. no. Albertus ergo

rex occidit descendens ad hollandiam
 disseminavit huiusmodi per universam
 provinciam Rouerunt vniuersi quod
 albertus rex inuictus vacantem hol-
 landiam principatum romano potent
 Inimicos pabuit in proprio. que karolus
 rex theodrico comiti donauit in feo-
 do Igitur albertus rex. Anno. dñi.
 m. cc. descendit usque nauimagium
 ad subiugandum comitatum hol-
 landiam. Adducens secum magistrum
 treuerensem et coloniensem archiepisco-
 pos cum plerisque principibus regio-
 nis alemanie Et cum vero Johannes
 comes arripotentis venit in hos-
 waert ubi metatus castrum super alienam
 vallis assidue cepit inuestigare quomodo
 ad expugnandum regis exercitum
 magis quomodo possit proficere Et ec-
 ce rex multitudinem vexillorum
 pulchritudine castrorum et fortitudine
 armigerorum hollie exercitus a cacumine
 turris procul intuens et se delu-
 sum a zeelandis estimans retro-
 cessit ad craneburgiam ut altera
 die reparetur in amselam. Archiepiscopus

copus vero coloniensem pro regis honore
 conservando pacem ex tunc elaborare
 studuit qui tandem sub hac forma pro-
 positionis arbitrium suum ededit qualiter
 ipse comes domino regi prestaret fidelita-
 tis homagium quo facto principes
 exemplo reuersi sunt ad propria zee-
 landiam vero regi tarde veniens in aux-
 ilium relicta classe prope hoosden tunc
 fugerunt pedes ad flandriam de-
 predantes assidue viciniam zeelandiam.
Sed Johannes comes hos fugitivos ordo in
 secutus discretas vias adiuuavit
 Johannem de reuesse prospexit cuius
 facultates suis adiutoribus subditi-
 sit. Eodem anno. Wilhelmus Trectus
 episcopus aduersantibus sibi swedero de
 montforte huberto de vianen et Jo-
 hane de linstoten militibus. a iacobo
 de lichtenburck magistro ciuium apprehen-
 sus est de infra ciuitatem propriam
 carcerem annis in ciuitate propria detin-
 tus est. Denique idem episcopus a presio-
 ne laicato sedem adiuit apostolicam
 ut trectum pontificium domino ipse
 resignaret. Et exinde cunctis sopitis

aduersitatibus in tranquilla pace
manere. **S**z ecce dñs apostolicus ep̄a
tum acceptare nolens mandauit
ep̄o monasterien. quatenus ip̄e wil
helmo cōf̄ri suo cont̄. quoscūque q̄f̄
satores manuale ferret et auxilium
qui mtebant̄. īpugnare traiectē
pontificium. Hic wilhelmus rep̄ia
disponens xv. die mensis augusti
quoddam prodigiale signum apud
agnanā vidit q̄ mortis sue iam in
stāter̄ iudicium p̄nosticale fuit.
intuebatur enī solem esse bicornū
ad modum lune medie de quo ful
guram. r̄adij choruscabant ad in
star lucis sanguine. qui mox de p̄
tibus t̄isycelmus elegit ex̄itum
temptans si ciuitat̄ sue patentē
inveniret. m̄itum. Sz idem ep̄c
urbem intrare nequens declina
uit ad loca campestria et ibidē
cā repausacionis sua decreuit ex
altare tentoria. Cum aut̄ hec age
rent̄ quidam utpote theo. de
wassenaer. hermyc̄ castellan⁹
lerden. philippus de diuevorde

Symon de benthem et iacobus de
woude milites cum multis armige
ris odientes ep̄m p̄pter antiquam
discordiam et diligentes iacobum
de lichtenburc p̄pter cōfinem ami
ciam cōphens. armis deuenēr̄
in cāpesti. plamae q̄ d̄. hogewort
cum tubis t̄mullis et signis fulgi
dis ut ep̄m a ciuitate propeller̄
et p̄fatum iacobum ab imminenti
p̄iculo potenter eriperent. Et cōi
vō dñs ep̄s c̄. ex̄cit⁹ in diploma
ior erat acies suas ad bellum ordi
nare tetendit. qui cum tubis fee
mentibus et vexillis irradiantib⁹
aduersis hostibus audacter occur
rit. ita quod in p̄. cōgregacione q̄f̄
d̄ villanos ab ex̄itu segregatos ex
peller̄. et holl̄. p̄plo cum virtute
magna resisteret. Int̄ea sweder⁹
de montforde cum indefessis armi
geris aduenit q̄ grande iuuamen
holl̄. p̄lis appozuit. Et ecce bellum
crudelē cepit. in greue p̄liantes se
mutuo sternē et p̄ cōna victorie
senē cōtendē. Ep̄c vō lenitā dext̄erij

sui semel & itum hollij. trisulavit
exatium que cunctis ppls p^o trucidac
ptinuit taquam spualem prem
et dnm Sz idem antistes hostiles
turmas iam 3° transilire psumes
ab equo prostrat⁹ est et ibidem.

Anno dñi .m. cc. .p. .viii. nonas
Julij que est translatio sancti mar-
tini prochdolor a pphamis filijs oc-
cusus est. Corruerunt aut ab utraz
pte multi valentes armigeri ma-
ior vò ps a pte epi morientis Cui⁹
examine corpus ab hospitalans
dilatatum est ac eciam sancte ka-
terine don⁹ exequijs congruentibus
in ecclia cathedrali tradetur ecclasti-
ce sepulture. Hic wilhelmus ad qnz
salt⁹ anos. epatum rexit qui cunctis
diebus psecuciones g⁹ues ut p^o dicit⁹
passus fuit

Dost occasum wilhelmus po-
tiffis Iohes comes a zeclij
cito veniens supplicavit ecclie t⁹
recten. pro gudone fr⁹ suo thesau-
ra⁹ leodiens. ecclie. Canonicoz ergo
quid. elegerunt gudonem eudem

thesaurum. quid vò rodulphum de
waldich maioris ecclie ppositum.

Porro quam pmo guido gubna-
cionem episcopatus accepit Ro-
dulphus ad ptes pcelmas absces-
sit. fuerunt etenim eiusdem guido-
nis fr⁹s carnales. bozardus ep⁹
meten. Iohes ep⁹ camaten. Iohes
comes hollij. et florenca⁹ pnceps
morianen. quoz auxiliante pote-
ria dict⁹ guido pontifex aduersari⁹
hostes subegit totum pontificium
in tranquilla quietitudine gubna-
tis. Hys diebus contigit in hollij. quod-
dam speciale prodigium quod ve-
ture calamitatis fuit singulare p^o
sagium. Quid. em equ⁹ appuit a-
mones vniuersam plebem arma
tollere et pro repellendis hostibus
latus maz festiuantez ascendere. Igit⁹
oms popls ad mare tendens pro de-
bellandis hostibus aspexit equoz n⁹
ad impletum infinitis quasi manib⁹
Sz ipa classis in momento dispruit
et p^ohibatus equis q⁹ fantasma co-
festum euaniuit. Anno. vo dñi .m.

ccc. ij. Guido flamīgus congre-
gauit elcām miliciam et vicinā
arripotent expugnaret wala-
cām Cui wilhelmus maior natu
lohānis hollī. comitis elegant
occurrit qui occis in cadant plis
que flamīgus honorifice tūpha
Rec mora qñ guido flamīgus itera-
to cōgregaret elegentes armige-
ros vt iam scdō debellaret zedñ
poplos Cui wilhelmus iuuenis se-
cū dario se opposuit qui tñ ex mētia
ēdione tam in veris quam i arne
muda vno die bis victus succubū
Wilhelmus itaque declmans a plio
declmauit ad opidum de zierizec
p recenti subsidio Quē guido fla-
mīgus absq̄ mora secut⁹ fuit ac-
ipm opidum ad sex septimanas
sagittis et fūdibalis laceffuit De-
mū wilhelm⁹ vna diezū portas
vrbis latenter apicis forensē
disturbauit exātum qui tam occi-
dendo quam submīgendo q̄. v. flā-
dros dedit in iteicū q̄ dem p̄fatum
opidum diligenti custodia manci-

pauc et ad hollī secessit et auri
patru sui dn̄i guidonis episcopi
copiosum eduxit exātum et i vir-
tute magna cū obfessum liberaret
opidum Cum ergo glōsus exātus
tam pontificis quam comitis ap-
ppinquaret diuelandie quid te-
merariū iuuenes E nauibus exi-
lientes cōsagittare ceperunt cōi-
p̄scptos zeclij. Et ecce t̄iectē. et
hollā. ppli fatis anchorz ascende-
rūt in aggem vt ibidem castra lo-
carent p̄pter instantem noctis ca-
lignem. fisiones vō dormire
recusantes incendērūt hinc inde
fugitiuoz h̄itacida reuertentes
ad stacionem nauū suaz cū p̄da
copiosissima R̄ mora qñ habita-
tores diuelandie cōfestim arnia
cipientes et p̄ notis semitas
fisiones mdilate sectantes sup
exātum ad huc sopozantem irru-
erūt quem in clamoribus zictibz
validissimis exatauerūt hollī. qd̄
et t̄iectē. armigerz de quieto sop-
mo t̄ribiliter exatati cōm̄phens.

armis festinauerunt inimicis obsistere
 ac eosdem pugnaculis castrorum
 periculis expellere. Sed hoc minime profuit
 quoniam umbrosa caligo maledictae noctis
 tantum inhorruit ut amicos amicum
 non agnosceret. quoniam cognatus
 agnatum altera cede periment. Cor
 ruerunt autem in ipso conflictu Wil
 helmus de horn propositus traiecit.
Nicolaus presbiter Theodericus de haer
 lem. Theodericus de zulen Et zve
 derus de beuerwerde bellicosi milites
 cum plerisque burgensibus et villanis
 Exceptis alijs multis in armis fluc
 tibus suffocatis. Guido quidam episcopus
 cum copiosa turba plebis et milicie
 captiuatus est. Qui sub arca custo
 versus flandriam ab ipso transmissus
 est. Wilhelmus autem ex templo nauis
 ascendit et ad presidium zierzee cum
 frido vix enasit. Hinc itaque gestis
 Guido flamigus de victoria zelan
 dinorum valde gauisus cum in magna
 classe totius noozehollis. vsq; haeclem
 per Johannem de renes dicionis sue
 subegit. **D**ux vero brabantiae totam

zuuthollis. propter dordracum patriam suam
 vendicauit. Quia propter Guido flamig
 us frictum adijt et ab ecclesia dili
 genter expectat quatenus Guido captus
 pontificio periret. Et Wilhelmus Ju
 liacen. in episcopum. eligit qui per suos in
 ter nuncios ibidem forsitan impetisset
 Si Witto de haemsteden bastardus
 florencij quodam comitis de zierzee
 per turbulentum equor ad zantfordiam
 non venisset. **S**ed postquam hic miles il
 lustris cum paucis armigeris sub
 intrasset heelemen. presidium kmema
 et cum fratribus occurrerunt in ipso
 auxilium cum quibus idem Witto nauis
 eduxit. obsides resumpsit et flandros
 hinc inde reptos sine numero trucidauit.
Nicolaus vero de putte prefectus
 walace cum cum dordracen. duce
 brabantiae fugans omnes pagos usq;
 buschum incendit et ad montem sc
 gheertrudis cum preda maxima re
 uersus fuit. Guido quidam flamigus
 hinc agnitus confusus a fricto decli
 nans opidum zierzee sanctio
 cruxit obsidione gravissima quod

maugemis ap's cact' et cetis inge
nis laceffuit in fultacione cre
berinna. Willhelmus approbat⁹
adolescens itez ad holl' p pulz
eduxit exercitum vt ab in festacio
ne terribili suum liberaret. opi
dum Cui philippus rex francoz
transmisit a kelesio t'centas et
quingenta ceteras cum quinqz
galileis in quas adiutorium
amiraldus regis cum vexill'
aurifffis et edoctis tubicinarijs
duxit ad pliu. Eodem ergo ilmo
die .x. mensis augusti que est
festiuitas sancti laurencij in
tatis p'ciosi couenit naualis
exercitus tam regis quam comit'
vt flandros ab obsidione ppelle
rent et eoz classem in p'fundo
maris emergerent. flandren
autem econtr' coaptauerunt
nauum mire magnitudinis
qua accenderunt fomiteo lig
ni lardi salispetri picis et sul
phure quatenus hanc Ratem i
extinguibiliter accensam p ven

tum prosper' dirigent sup hol
lan. exercitum vt exustis vicinis
nauibus disturbarent. adiu sum
philip⁹ **S**ic ete nauis hec flama
uoma refluentibus aquis r'fla
tibz ventis ad flandros viceu
sa rediit. Cuius etiam ductores
miserabiliter adustos vorago
pelagi viuos absorbiuit. Ex h'
euentu miraculi tam holl' q
francie proces plandi suscepe
runt am qui cum tubis stride
tibus et vexillis choruscantibus
flandren inceperunt expugnare
exercitum Econtr' vo flamigi per
diem et noctem integram sese
strenue defensarunt et auersis
hostibus cum telis r'fundibalis
laudabiliter obstiterunt. In hoc
vitz nauali bello fragor hastaz
~~strepitus saxoz~~ somitus gladioz
clangor galeaz strepitus saxoz
stridor balistarum et frenitus
platoz tm in valuisse iratur
vt tumultu abim grandisonus
ad ta miliaria patenter audiet^r

Demum flandra lassitudine fatigati
 defecerunt a p̄ho quos hollandez.
 certatim occidendo miserunt in pro
 fluvio Guido quid. flam̄gus t̄m
 nato bello p̄ am̄aldam regis fran
 cie captus est. pro quo venerabilis
 p̄r guido t̄iecten. ep̄c a p̄sione lax
 at. Coeruerunt autem in ip̄o oflic
 tu de pte flandroz. 1000. et t̄nsierunt
 in captivitatem wilhelmi juvenis
 in nūata centenaria cum milleis
 et centum naubus et nōgentis
 p̄ciosis papilionib. **R**equaquam
 etiam silencio p̄t̄ire voluit qd.
 signum sc̄e cruc̄ mire magnitudi
 nis et purpurei coloris apud eg
 mondiam i. are visibiliter apparuit
 q̄n̄ cōscriptum p̄lum inter magna
 tes eosdem invaluit. Quod quia
 signum est t̄riphalis leticie p̄mofci
 catum fuit hollandez. pro patria
 iuste pugna. portende laud. victo
 rialis glorie. Hollandem quid. ad
 sua reuersi festinauerunt. Johannē
 de r̄messen a t̄rincto p̄pellē uel ip
 sam ciuitatem cotidanis incursio

nibus affligē cōmantes quasdam
 cortes cum molendinis an̄ subierbi
 um et p̄supponentes quod idem Jo
 hānes foris veniret ad vlc̄sclendi
 hoc incendium. Et idem miles tradi
 tionem metuens cum suis cōphab
 a ciuitate clam̄ abcessit et vt lakā
 tiōz p̄sequencium in nicoz scaphā
 modicam inuenit. Et ecce p̄bati mili
 tes armorz sarcina p̄guati mox in
 pfundo submersi sunt qui de hinc ab
 annas et notis sagenis in ḡui dolo
 re repta sunt. Eodem ec̄ anno Johan
 nes holl̄i comes grauisus de sua t̄i
 phali victoria p̄die v̄dus septemb̄e
 requeuit. In d̄no sepultus in vrbe
 valissenaz honore congruo hic Jo
 hānes p̄us ex̄is comes hānomie q̄m
 salt̄ ānis comitatum rexit holl̄i.
 Cui vxor philippa. v̄m̄^o v̄dus ap̄l.
 defūta est. que penes eundem v̄z
 suum in hānomia tumulata est.

Wilhelmus itaqz post obitu
 pris sui deci. octa. holl̄i
 comes effectus est. Qui ḡnt̄ apud
 om̄is p̄ncipes terraz adō magni

ficat. fuit ut ubiqz dicitur esse magna
militiam et perfectam principum Duce
m uxorem Johānam de valesio so
rorem regis francie de qua genuit
Johānam nigaretam romanorum
imperatorem Johānam Juliam phil
lipam anglie reginam. Willhel
mum succedentem hollis. comite
ludouicum infantem et elizabet
donnicellam. Hic willhelmus primo
donacionis sue tpe fecit in haerle
gloriam acclamari curiam quam
decem comites centum barones
et mille milites cum infinitis p
ceribus sollempnitate p totam
ebdon. **H**is comes inclit. p offi
ciales in p vicarius regni depu
tata in diebus suis multam glo
sus fuit qui duo famosa castra
videlicet bruyt et volmestern in e
piscopatu coloniens. potenter expug
nauit. Iste princeps egregius divi
nois cultum ampliare volens co
adunavit in middelburgh nouam
canonicorum ecclesiam. quam an
no dñi. aj. cc. vij. satis largiflue

ditavit ad plene laudis sue me
moriam. Eodem anno guido pon
tifer nouum castre edificare volens
Incrutorio de scellincwerf. solidum
fundum p edoctos exquisiuit ar
tífices ut ex eo rebellantes posset
expugnare feisiones. Sed qm idem
episcopus ad generale consilium vocatus
eo tpe in curiam fuit. Ideoque struc
turam eiusdem castri. diebus illis
natio pretermisit. dñs aut aplicus
clemens quinqz curiam or veniens. **G**ui
donem suscepit episcopus cui media
te rege francorum cardinalatum ex
hibuit p rubicum pillerum. Guido
quid episcopus dño ipse condignas gra
tes agens oblatum. honorem
tante dignitatis abnuuit. qui pri
mo triecten episcopus ad vite sue t
pmanere voluit. **P**hilippus ergo
tanti prei humilitatem intu
ens dedit eidem reuerendo ponti
fici quingentas libras annuatim de sen
su regalis camere ut sibi de cetis fo
ret. asseruitqz in vinculo pennis
annuacae. demqz triato solempni con

filio. Guido pontifex cum eodem re-
 ge secessit ad pontozui ubi nam
 et rex int' comites hollij. et flam-
 dz. de p̄fata guarin suum p̄mul-
 gare decreuit arbitrium. **C**ū autē
 hec agerent apud franciam mox
 ep̄i guidonis divulgata fuit ap̄.
 fassiam qua p̄t colui de scelluc
 werf multiplicatum educens
 exatium impegerunt castz ful-
 lenhoo p̄ assulam acerrimum
 pro eo q̄ idem ep̄o dudum in fi-
 mbus eoz edificare castz attēp-
 tass̄ p̄ q̄ tumultuantes fisiones
 a consueta rebellione torcere
 potuiss̄. **C**astren. autē econ quib⁹
 aiqz nacijs habunde p̄muniti fi-
 sombg assultibus laudabilz. obsti-
 terūt quos balistz et fundibalis
 viriliter a suburbio profugarūt
 qua p̄pter et idem fisiones super
 edificauerūt procc̄ celsitudinis
 excellentem machinam cū tribus
 cenaculis quā ex oī pte valentib⁹
 impleuerūt armigeris quaten⁹
 de supioz cenaculo decertarent

iocūditatis lapidibus de medio
 p̄tucis missilibus et de submissi-
 mo biennicis securibus hanc v-
 tique machinam sup̄ extractam
 lignifaber cūuestruit taurinis
 pellibus ad sufferendum ignis
 adustionem quā etiam cūsepi-
 ttinacis muribus ad referendū
 arcis impulsionem fisiones autē
 horrendam machinam ad distā-
 ciam quoz pedum a castro vni-
 lit impellē. mitabantur totis
 viribus ut p̄ncipalem arcem di-
 lapidarent. balistados a muris
 absternerent et ex tūc abz dispen-
 dio castri p̄pugnaculum introi-
 rent. **G**herardus autē danantien.
 ecclesie p̄posit⁹ attendens oportu-
 m̄ herman fies sui naci. **R**e-
 pentina p̄fectione tetendit ad
 franciam et ep̄o guidoni castren.
 obsessoz in fillenhoo p̄iculosam
 intimauit angustiam. **R**e. moā
 qu et idem ep̄o magnifico regi
 valedicens hollij. festinanter ad-
 uenit. expeditionem induxit

exercitum elegit classem adiunxit
et ad frisiā festinauit. Castella
tū vō tenent a cauaie turpū mūe
classi appropinquare nauigium
intellerunt q̄ dñs ep̄c ip̄s ab
hollī. desideratum apportaret
auri^m quā obrem Idem illustri
armigeri q̄festum adimpleuerūt
quellaz fomento laardi stuppe salis
petre p̄s ac sulphur quā ex om̄ p̄
te cūstipauerūt ferratū vnicū
Hanc ḡ tōnellam inextinguū
accensam castreū. audaciter eie
cerūt. supra tectū vicine machi
ne que tenacibus vn̄q̄ affixa p̄
tūq̄ adhesit. post lignee Et ecce
leuis aura flāmigēz rogiū
paulatue suscitans cūasp̄sit in
sup̄noxi ceneulo Ex quibus pos
tes trābes et trates cū quāq̄m
ta frisonibus inextinguibili cōc
mate s̄ incendio Porro cetū friso
nes stridorem tam estuātū flam
menequaquam tollerare valen.
corruerūt. ex templo de ruitura
sāy machina qui q̄fractū curib⁹

et lactū vir erepti sūt a morte
tā a cūā. Hermānū autē castella
nis hant pig⁹ valuas cast⁹ pa
tent⁹ ex tūc ap̄iens cū corribus
horrisomis ac ammosis v̄nacu
lis disturbatos frisiones modulate
subsecut⁹ est. qui occis q̄. v. fu
gentibus ad p̄sidium castri vic
toriose reuē⁹ est. Hys itaque pac
tis hollī. aduenit exercit⁹ Hicq̄
ep̄alis adiūct⁹ est. p̄l̄s. Dñs at
florenca⁹ traiectē. p̄posit⁹ z Jo
hēs dñs de arkel miles inclitus
cōsiliariū p̄dicti pontificis Theodi
c⁹ de brederode z nicola⁹ de putte
milites q̄siliariū p̄dicti comitis
locat⁹ cast⁹ durinatū archamū
tractauerūt interloquiū quali
adūsus frisiones tutum possent
inchoare p̄lū. quoz demque
decreto consilio p̄comis vocē tubi
cinatum ē alēna die citatim ar
ma tollē et frisiā tendē ac vi
cinas villas adire. Sz ecce spes
hec om̄o cassata ē qm̄ inopiata
caliginose noctis v̄mbra m̄sa

tempestas inualuit in audita plu-
 uia repente cecidit et ventosus
 turbo violenter inhorruit ad q
 papilionibus hinc inde disrupti sunt
 Ac animosi pugiles apte solare iubar
 matutinum illustraret emissum
 p[ri]uati principes attendentes sup[er]fici-
 em t[er]re non esse meabilem apte
 inuadentem pluuiam in sup[er] ripas
 fessam inaccessibilem apte in stan-
 tem iam h[er]em[us] p[re]cepit ex templo
 castra tollere classem resumere et ad
 p[ro]p[ri]a tendere Et ecce naualis exercitus
 solutus iam anchora a litore ma[ri]s
 vix abcesserat cu[m] vniuersis q[ui] fessie
 p[ro]p[ri]is pacem exquirens ac emendat
 p[ro]mittens cum obsidionibus illis
 aduenat Et q[ui] plura soluti sunt
 obsides tam inopinata p[ro]sp[er]itate
 gaudent et reuersi sunt fessiones
 ad sua diem festum in leticia ce-
 lebrant **Quid** quid ep[iscopu]s expens
 maximis p[ro]uatis secessit ad fra[n]-
 ciam vt ibidem et alios annos
 in p[er]sinomali scriptu staret q[ui] ad
 usq[ue] pecuniam obligatam co[m]pete[n]-

co[m]petent[er] exsolue possi formidme-
 ti absentis ep[iscopu]i n[on] p[re]do fuit aus[us]
 ep[iscopu]m m[er]e aut indigenis violen-
 tiam aliquaten[us] irrogare Anno
 d[omi]ni .m. cc. xv. Ludovic[us] rex francie
 cum exercitu copioso flandriam inq[ui]-
 sus[us] apte curiam sup[er] flum[en] h[er]ij
 sua p[re]cepit extendi tabernacula
Cui Wilhelmu[us] holl[er]ij comes cum po-
 pulosa turba naualis exercitus in aux-
 ilium veniens apte calo sup[er] alienam
 scelt sua iussit exaltari tentoria Et
 ecce p[re]satis rex p[er] assiduam in[ter]p[re]m
 pluuialis a[n]te co[m]p[ul]sus est ad fra[n]-
 ciam retrocedere et fland[er]ia p[ro]p[ri]a ab-
 infesta molestacione dimittere Wil-
 helmu[us] g[er] comes auditis de ab[se]ntia
 regis viridice rumoribus omnes
 villas circa ripam p[re]dicti fluminis
 hostilit[er] incendit saluis que suis bel-
 latoribus ad holl[er]ij remiguit Anno
 d[omi]ni .m. cc. xvj. Radiosa cometes
 appuit mortifera pestis inhorruit
 et valida fames inualuit Ad q[ui] p[ro]p[ri]i
 que paupes si fas est cadaua pecu-
 dum sicuci carnes crude corrodent

*maxima videtur
 scripta a franco
 quia per fessie
 sed ad Antoino
 et paulo am[er]ico
 lumbardis descripti
 sunt*

et nichilomin⁹ gratia p^ocoru^m fuit
boves inde recte comedere: fuit
etenim hec fames seu pestilencia
tam aspa q^u mendicantes absq^{ue}
n^o morerent^r in campis siluis
seu nemoribus et eoz^u corpa sine
catholicis exequijs sepulture tra-
dent^r in locis agrestib⁹ Quia p^ot^{est}
hec miseranda calamitas at^que
iheremie p^{ro}phete saltem in hoc dis-
cipare videt^r q^u hic man⁹ mulier^u
p^{ro}pos^{it} fi^os non decorerant, et eoz^u
carnes urgente fame manduca-
uerant. **P**ost biennium diuina
m^{isericordia} copaciens huane miserie lar-
gitate^m munificencie sue clemē-
ter o^{mn}idit et in e^{ius} metra fugiam⁹ ubi
q^u t^{er}razum in tantum ad auxit ut
modius saliginis p^{ro} q^uz grossis turon-
emēt^r q^u paulo p^o p^{ro} solidis q^uz turon^u e-
meba^{nt}. Anno do^{mi}ni m^occ^o lxxviii. Guido p^{ro}vis^o
r^o ad ficiato^m ep^{iscop}atū cep^{it} iⁿ t^{er}ra q^ulla pa-
ce dispone^{re} g^otos grassatores v^{er}o
seuera corruge^{re} fuit etenim illis die-
bus g^othselbertus de goy. iunior⁹ e-
tatis adolescentul⁹ sub tutela Joh^{annis}

de cudenburch et nycolai de curse
constituta quibus idem episcopus
ex p^{ar}te iam dicti p^{ri}nc^{is} de reseptis sa-
nam exegit^r cōputacionem vel tu-
tele resignacionem Joh^{ann}em autē
et nycolaus p^{ro}pendentes man-
datum reuerendi pontificis re-
casauerūt de receptis rōne redde-
n^o tutelam p^{re}nominati iuueis
aliquomō cede. quam obrem s^{an}c-
t^{us} ep^{iscop} tam ex holl^{and} quam p^{ar}te p^{ro}-
pa p^{ro}p^{ri}et^{ate} eduxit exercitum et cas-
trum goy. vallauit obsidione p^{er}-
circutum ut mangerus turres
impetuose quassaret et cast^{rum} ad sa-
tisfactionem d^{omi}ni coarceret. Cas-
trum autē mag^{is} intuey⁹ obsidio-
nem q^u causa multitudinis populo
se fecunday⁹ ip^{si} cast^{rum} salua-
vita cum bonus lib^{er} resignarunt
qu^o iⁿno^{centio} gl^{orio}so pontifici d^{omi}nam sa-
tisfactionem de p^{re}terita cōtuelia p^{ro}-
miserūt. Guido quidem ep^{iscop} adeptū
iam cast^{rum} cōmissit arnoldo de
y^{er}sesteme ac wilhelm⁹ basterdo
florentij cōm^{itis} holl^{and} quatenus

ipi p̄sident in eo sub munimento
 fidelis custodie Sz ecce Guido p̄da
 eius antistes eadem nocte que ē
 iij. kalen. Junij mensis egritudine
 subitanea debilitari cepit et astā
 tibus quibusdam de suis familia
 ribus vice sp̄m exalavit. **N**ec
 mora q̄n castrē. dudum erecti
 circa noctis umbram p̄ notas
 semitas scalas mur̄ applicarūt
 ac om̄s aringeros ep̄alis curie
 soporantes ad huc in stratu cum
 vrbis inuictoribz eiecerūt. Corp̄
 aut̄ reuerendi pontificis ofestm̄
 infra ciuitatem triectē. deuectū
 est. qd̄. Ibidem apud maiorem ec
 clesiam lacrimosis exequijs hono
 rifice tumula cū est. Hic el̄s
 p̄r. xvi. ānis adigne regens ep̄a
 tum sancto intmo tria castra. s.
 gore. dullenburch et stontēburch
 ad phennē suelandis honorem
 optidit. pro d̄is antecessoz sui
 rōne aut̄. aj. v. libras exsoluit
 totam ep̄atum sine d̄is successo
 z suo d̄misit. quē co viuente

circa curiam auerentes p̄ncipes po
 tent̄ et pacifice gubernauit. fuit
 etem̄ idem ep̄iscopus asp̄cū d̄corus
 statura venustus sermone faciū
 ingenio clarus consilio cautus
 ac in multis graciosis virtutibz
 extollendus. **W**ilhelm̄ aut̄. holl̄ij
 comes defūcto patre suo d̄na de
 aenstet et de wou. den d̄ciom̄ sue
 subegit. In quibz ex pte sua baluū
 siue villiam deputauit. Asserens
 q̄ eadem d̄na sepe dicto pontifici
 p̄ pat̄imonio fuit assignata que
 p̄pter t̄isgressionem arbitarij foret
 ad comitatum holl̄ij. deuoluta
Ep̄ulto guido pontifice
Fred̄ica huius nōis sedūs
 natus de zurd̄. sancti pet̄. triectē.
 p̄p̄it̄ ad instanciam willhelm̄ co
 mitis xliij. el̄s est ep̄c̄. Hic frede
 ric̄ in romana curia consecra
 t̄. ex p̄p̄is debitis plimū obliga
 ty quāquā ep̄atum satis d̄item ut
 p̄dicat̄ adinuenit. Ideoque sub bre
 ui tpe nullam mop̄ effect̄ est.
 et tam a suis quā aliens modice

16
iputa. hinc est Castrum nunc de Lynde
homo episcopatus fecit ex actione.
p magna parte castrum dulléburdy iten
derunt qd aqciēs rem gūte tūssze
tan. carredas deferen. epō nātia
captiuarūt sup qb molestijs idē epō
oportu. iploza. auci. Reynoldi cōitf
gelrie qif iure dite fide. sibi sbueūz
i vīdictā tūis i iure Sz ecce Reynol
d illust. comes paulo p a ppo filio
captiuatye z epō a dīdeto iuuamie
destituty ē. quāobzē z ipē pōtifer
hollj. adyt fide et cōsanguinitatem
willhelmj cōitf amoni. z ab eo dite
sbuectōis iuuamie expect. n. mora
qū z id. comes expeditū fec. aggrū
exatū de q. Johes dīm de arkel vrp
eggrū p fēc. capitaneū Et sū dicty
Johes hollādroz educēs lienden cas
tz z bomelē cū villul. adiacētib. oīo
suacēdit ac oīs adūsan. hostes ita sctē
mie sbūngū. ut ipi p fāto pōti. nō so.
de qctf offendicūl. dīcā satisfac. ex h
benē. vez ecf qfctū castz dulléburdy
sū expēf. pīs z parēt. Anno dīm. m.
cc. xxi. w. kal. Julij disrupti sūt ag

ges ex p fluuio zem sup solitū in
vnda. ita qd. itra tictēy. z i balli.
nati zynland. p diluuiū fluuial.
aq sata putfaceūt et pta vilesce
rent. q pte willhelmj hollj. comes
ectiaz claustrales cītatēy. z nobiles
p vaziā altēa. astine. qf sb stipu
la. signati crogphi cīf nāios ag
ges ita f marēt q hollj. pli de ta
li p fluuio dāpmū āqmō nō habe
rēt. Eod. āno. xiii. kal. augusti fec
deic. epō arzetico morbo mltū attē
nat. ap. horst. mng. a sclo p q. v.
salf. āms p fūss. epōno. C. coz p.
if cītatē allatū ē q ibid. i ecclia ca
thēdū qū exeqns opetē. i huatū ē.
Hefūcto f dēico pon. Willhel.
comes. itēto tictēy ad
ue. z p Jacobo zudēy. pon. suppli
cū fec. Sz ecce caplm i elcōe bryti
te diuisū ē. a maior em ps caplāzū
eleg. Jacobū de outhozij dcanū
tictēy. mōz at ps postulaūt
am dcm Jacobum epm zudēy. de
qua quezsa tūmle. qdā mfra
cītatēy exort. est. z Willhelmj co

mes p strepitū aplāris wlgū sbita
 nec cōtēctis āqlr amariatē ē Quā ob
 rem r ipē comes i mīgnā fmes nra
 gdiā iuss. p daz hūadim florencij
 pōiti tictij. i doene gburū r ibidē
 oīa sua p chuefas ānullai. zuden at
 ep̄c attēdes qm ipē gctf pene platis
 exos. essz r q adis. iacobū elāū āq.
 iure pualē nō possz elctiom siue pos
 tula. redens a desideio suo fraudat.
 ē Et iacob de houtheon p ofina.
 herunia colomēy. arēpi. xliii. ef
 frās ē ep̄c hys ita pactis zuden e
 piscop. ut qd. ē dūt. ad tictēy pōtifi
 cū idēfruct. aspirās r iacobū ofu
 matū iaurā. morbo debilitū cūens
 pāi. ex tiple p. tictij. sedis vacā
 nē canē dō. ipē r fuai spans adhuc
 ex pmo. qz dā dūoz tpalū p mōue
 r iacob. at elcūs r ofinat vū ho
 noste gdiāo. r amator ecclesiastice
 religiois cod. āno. xij. kal. octobz ob
 demuit i x. tumulat. ap. maiore
 ecclesiam in t. aucto.

Post obitū vō dō. iacobiqca
 plāris elcōem denno celebū

tes elegerūt vnanimū voto iohēs de
 brouchoest pōitū scī saluatorz tictij.
 q gtmuo to. ep̄atū gubnare disposu.
Sz mopmā. qriate fortuna p modici
 tpe ep̄atū p̄fuit vasalli nāz pncipa
 les ecclie tictij. utpote iohēs dūbra
 bācie wilhelm. comes hollij. r reynol.
 d. comes gelrie destinauerūt. ābasia
 toēs ad rōnā curiā deuotissime sup
 plican. p iohāne pōito camēcēy. qf
 sibi puidē. de vacāte pontificio tictij.
 Dūis at aplie iohēs xxij. ad ptes an
 dōz pncipi puid. ex tūc eidem ipō.
 de vacāte pon. q tūc vō qd. affūt. mig
 d. r seruatiū fuit. ab eod. ap. Itēaque
 iohēs de diest. i cuiā gscēt. ad ptes accē
 lerās plimā miliciā cōthens citatem
 qz decent iug diens more solito catijā
 t. ē Et iohēs de brouchoest vū amand.
 āq dūi possessō pō. desitūt. est. dmo
 d. ay. at. xxvj. qd. iudeus ap. hāno
 mā cathecumēnū se fieri postulauit.
 q wilhelm. comes cū f. i adopaoms
 de sac. fonte suscep. hic ā. gū. Duoc.
 silāns cui d. monastēy sol. subitūt.
 eccliam. vbi glōse r gme ce. vāis ma.

ne plerūq; dīctā aspex^t ymaginē
q̄ idem malific^{us} in roseis gemis acūe
lancee sue defixit et latē ab in dis
cedens ad q̄suetā negotia p̄parauit
Et ecce riu^s sāguis q̄festi emanāce
pit a cicūte recentis volneis p̄ quē
plūū debiles salu^s fci st de diuisis
morib^{us} agnūat^{us} egritudis. Hys itaq;
clam a f^o xpiano pact^{us} v^o sup mu
lies os bñdca cuid^{us} fabro p noctūā
visionē appuit et ut de p̄dca gūcha
p̄fidū xpianū ad duellū p̄uoret i
stant^{er} amonuit q̄ et ita fci ē idem
nāz faber it ueniente mīre mīe ducl
li cāpū adept^{us} ē et miscellus hebre^{us}
reacū suū apte p̄uicē a p̄fco suspē
sus est. Anno d^o m^o cc^o xxvii^o. ludouic^{us}
e^{us} rex alpes tūsite disponēs et ad im
p̄nalem coronam aspirās aurū wil
helmi comit^{is} expetiū ac eidem teno
rēsb̄seq̄t^{us} eplē destinā ludouic^{us} dei
grā rōnoz rex sp̄ augusty spectā^{us}
vno wilhelmo comitū hollān^{is} soc
ri suo dilcō grāz suā et oē bō^{is} Cū ex
dina largitatis munificē^{us} longe
plēs citates et cast^{ra} nob^{is} q̄ diue

memorie quōd^{us} herurico p̄deces
sori nro fidelitat^{is} homagna p̄sti
tuerit ita q̄ ipiali cōna^{is} nll^{is} nob^{is}
poss^{it} difficultates aq̄. mō paracē
societatē seu fidelitatē tuā q̄ nob^{is}
et ipio tenez Cui^{us} mēbz p̄n^{is} te gg
nou^{us} p̄n^{is}. Hys attestam^{us} q̄s lom
bōnā indilate aduenias cū potē^{us}
militā^{us} r̄ceptur^{us} nob^{is} cū palmam t^{us}
ūpl^{is} impial^{is} quā siue te cape quo
mōlz nos tēdet^{us} lgi. hē eplā. ḡose
suscepta wilhelm^{us} comes associat^{us}
sibi comitib^{us} gēd^{is} re cluue juliacēy
et mōtēy. cū oct^{is} gūnt^{is} eq̄tib^{us} accēdē^{us}.
alpiū aspa iuga tūscēdē^{us} et ludouico
regi g^o gwelfoz iūltū az impōtē^{us}
assistē^{us} Cūh^{is} itaq; disponebant^{ur} wil
helmus comes q̄z d^o abutiue fēg
q̄silio dē iut^{us} p̄ p̄ r̄gilia^{is} et q̄ r̄pē
rōnā visitaē curiā anq̄ in appatu
pulcē milicie p̄p̄aret ad ytaliam
Dns at^{us} aplic^{us} festino r̄fente nūcio
famam hanc audiens impa^{us} ex
timplo pontē r̄fringi tūstodam^{us}
q̄s idem comes co^{us} diffiale^{us} illic
hēct^{us} adiciū demandans p̄ smāy

et tunc maldicōis ut rediret ad tūam
 ppriam et in auri^m ludouici regis ne
 q̄quā ueret ad ytalīā Itaz Willhelm⁹
 comes ab mchoata via r̄cedens
 ap̄ villā p̄ysēn āq̄t̄ diebus m cō
 silio regis francōz detē^t ē Cui cont̄
 vlgus flandrie de nouo r̄bellāt̄
 fidelissime coactict̄ ē hec s̄t do
 nationes q̄ fecē s̄t fūit ludouico ba
 uaro impatori ap̄ mediolanum
 tpe sue cōnacionis codē āno In p̄¹⁶
 kamis de barne optulit cingulū
 30000. florenoz. Item cōnā 11000.
 florenoz Item 11. dextrios Item
 septem palefredos Item ^{tem} aur̄
 sarios cooptos armis r̄galib⁹. Dñs
 galeard⁹ optulit expensas tūm
 diez cōnacionis et dedit. 50000.
 florenoz Dñs passarius demā
 tua dedit 24 scutellas et sex platel
 las magni pottum et pūū de au
 ro purissimo et 20000. florenoz
 Ciuitas p̄gamū ded^t 1200 scutul
 las argenteas et cū ded^t. 30000. flo
 renoz Ciuitas cūmēf. ded^t 20000.
 florenoz. Et nō. q̄ h̄z p̄dōrum

suma paucorū q̄ largicione r̄pūta
 extollendo eromias miserat̄ ipsa tñ
 veracit̄ minor t̄die vbi r̄liquorū
 nūis plūimoz q̄ collēs nūo p̄ntā.
 Anno. dñi. m. cc. xxviii. Willhelm⁹
 coēs p̄ r̄cupaciōē dñi sui fr̄siam
 orientalem debellare dispo¹⁶. depū^t
 in mari piratas crudeles q̄ rapinā
 ab agz velle marden fecer̄t abduy
 erāt et in caute nauigantes fr̄so
 nes in ponto sepe submiserāt De
 mum p̄ quosdam venerabiles abbes
 et ciues staurien. tumult⁹ belli re
 miss⁹ ē r̄ dies ad interloquendum
 de quēciōē pacis in haclem assigna
 t⁹ est vbi tand⁹ de terminato placido
 sub hac forma ḡpōis Inē vtramq̄
 ptem fedus amicitie r̄formatū fuit
 q̄t̄ ḡcti fr̄siones cū reuelum lance
 gmanen⁹ debeant Intra biennium
 more vasalloz bō sua feodalea de
 manu p̄dā comit̄ suscipe iusticiari
 os suos abs̄ cont̄dōē q̄nis admittē.
 et villas suas tributa iusta reddere
 Itaz pace reformata fr̄siones p̄ oñ
 sioēz cuiusd⁹ antiq̄. r̄gist⁹ docuerūt

ex tunc Willhelmū comitem qua sollemp-
nitate princeps hollā. tenent orientem
talem fūsiā mēre et ex arduis
causis ibidem iudicium et iustitiam ex-
ce Anno. dō. aj. cc. xxx. ludouicus
rex in urbe rōna cesario dyademate
cōnat citate absq̄ quibus obstaculo po-
tent inuē. q̄ p̄t ip̄ate hac eplāz ad
hollā. destina. margarēta di. grā rō-
noz impatē sū augusta nobili mat-
ne pelē gēiti sue grāz et oē bo. Cū
autē ip̄. laudis bonoz om̄i conditor
de diuidēs simul p̄ ut vlt. statu n̄m
gūdemū ad culmē grē singlāis p̄ro-
gnatue dignat. fuit. sblmare v̄is af-
fectib. matris deuotissie dclām. q̄ i
urbe die xvii. m̄s. Januay mltas dig-
nitatib. ep̄udis cerimonis et q̄ plu-
b. oētib. ad h. d̄it. et q̄suet. in ecclā
bā petri sui. impali dyademate cō-
nate Datum rome zc. Anno d̄m. aj.
cc. xxxi. Henric. castellan. in ha-
ghenstern alij. lecke t̄siuit aluē
nō desistens ep̄alē crudelit. exaccio-
nare ip̄h. solēs ac ep̄c sup hys inu-
riosis molestis plerūq̄ ḡturbatus

postulā. auxi. Willhelmū comitē hollā.
q̄t sibi iure fidelitatis astaret. In vi-
dām cal. Inuazie Et ecce Jam d̄us
comes p̄ Willhelmū cūser baluū ex
incol. t̄m. watlandie q̄ aemstlāy.
p̄pulchz destinauit. ex̄citūm Cūq̄
quibus Idem ep̄c adiuct. sibi militi-
bus et donncellis burgensibus et
villanis t̄siuit. lecke riuulū q̄ ge-
toz adisancū hitaclā ḡbzens suf-
ficientem v̄laoz accepit. z ex inde
salus suis ḡmlitomb. ad t̄ram
pp̄am honorifice remeant. Anno
d̄m. aj. cc. xxxii. Olyselbertus
quid. iudex ex p̄te Willhelmū de du-
uenordie in nurwaert. occisus ē.
Nam et idem Willhelmus illatā
cōtumeliā v̄ndicare volens vil-
lam ḡhern incendit. et eā. ḡcas ē
iectē. vicium nurwaert. exussit.
Demū idem Willhelmus. multiplica-
tum cōḡrauit. ex̄citūm de comita-
tib. ḡetrie diuue z hollāy. leckam
ascendens usq̄ zenem in manu. ing-
nipotentie v̄bidemum ordmatis a-
cieb. montem harmonis t̄scēdit.

et villam horst p pte suatendit
 Willhelm⁹ vō boestel castellan⁹ adu-
 sus hostes p telozū iaculacionem
 a vallo cast⁹ potent⁹ abstruit ac
 vltiorem pgressum inuicē i exhi-
 buit. **D**emqz Willhelm⁹ de diuicu
 non de p assultu cast⁹ nō hñs i ge-
 mia reu⁹ est in tullis p festina
 remigra vbi nā zeelāy. z faysie
 copiosus expectabatur exatus
 Insuper brabancie et flandrie que
 etiam ppls Econ⁹ Johānes ep⁹
 cum traiectēy. et plez qz nobili-
 bus citatem arripotent⁹ egredi-
 ens in tubis tenuis z vexillis
 fulgidis festinauit. Willhelmum
 a finibus suis expelle uel cū eo-
 dem in cruenta strage bellum cō-
 mite. Cum aut⁹ h⁹ agentur in t⁹
 tra traiectēy Willhelm⁹ hollāy.
 comes ab hānonia dēdracum fes-
 tinauit adue⁹ demandauit. cū
 dō Willhelmo sub optentu gratie
 sue qz indilate totam exatū il-
 lesum z educēt. neqz bellum adu-
 sus ep⁹ aliq⁹ten⁹ attemptire pre-

sinnet qm z idem comes eo tpe q
 duce brabancie discordare cepit
 et cum xiiij. principibus ad noua p-
 lia se pauit. **R** moza qn ad dēy
 comit⁹ precourzatum ē extimplo
 papiliones auellē classē r sumere
 et ad ppa tendē qz et ita factum ē
 qm et oēs auxiliatores willhelm⁹
 de diuennon de qplices ad sua reuē-
 st⁹ et triectēy. cum ep⁹ Johanne su-
 gfluctu certam⁹ infra ciuitatem
 p⁹am glōse reuersi sūt. Anno dñi m⁹
cc. xxxvii. pluada quedam come-
 tes appiut. Et eodem āno Willhelm⁹
 hollij. comes artico morbo debilita-
 t⁹ **A**mo Idus Junij feliciter occubuit.
Hic Willhelm⁹ ānis xxxiiij. hono-
 rifice regens hollandiam pnceps
 erat valde victoriosus in p⁹his appro-
 bat⁹ in tyrocinijs illustris in hasti-
 ludijs et valde socialis in gub⁹nijs
 Qui penes opidum valissenaz re-
 quieuit in dño sepulc⁹ ibidem hōre
 ggruo Johanna vō sua gchoralis ex
 inde regnum mūdi et oem ornatū
 scli gtempuens In monasterio fon-

talanen. q̄ficien. ordms cū acall.
x. sc̄i momal. effecta est. Que de h̄ic
āno dñi. a. c. c. moziens ibidem ho
norifice tumulata est.

Post obitum gl̄osi p̄ncipis Wil
helmi si ei rix comes hol
laū. effecty h̄is in vxore Johanna si
duq̄ brabancie. h̄ic Wilhelms semp
ad arma p̄mptus fuit et p̄ d̄oacionis
sue tpe totulm̄ sui nois dilata. Anno
dñi a. c. xxxviii. Rex anglie rege
francie debellare dispones ep̄m lin
colien. ad alemānam t̄msit. Et
ludouicum q̄ ipator d̄. cū milas p̄nci
pibus p̄ stipenda solidos in ip̄ius adiu
torū subarrauit. H̄ic ḡ ludouic mo
nens ōs citates in ē adiuutorū desti
nauit huiuscemōi l̄as p̄ impium
ludouic dei gr̄a rōnoz ipator semp
augustus prudentib. vix magis sca
bins et consulib. h̄lemey. opidi gr̄as
suā rōc̄ b̄. Postq̄ maiestatis l̄is sp̄
tabilem holl̄y. cōit̄. wil. r̄q̄siu. ex af
f̄cū vt ad xp̄andū Imperij iura nob̄
cū cōn̄ philippū q̄ se p̄ rege fr̄acie agit
cū armator̄ decuti potē. iam finali

se disponat vt ir̄as fidei. nob̄ r̄ ip̄o
dicam̄ sinez affectibus n̄c r̄q̄ri. i. ho.
m̄. q̄f. cū armat̄ eē ar̄ct̄. s̄a immuta
q̄ vos cū d̄o Wilhelmo s̄b̄ exat̄ sui so
dali vide valeat. S̄c̄a f̄mit̄ q̄ vram
Ip̄romissis. p̄mociōe p̄re ocul̄ h̄ic
volim̄. p̄ tio n̄re vite. datū francken
de h̄ic. āno dñi a. c. xl. Wilhelms
comes cum cetis p̄nci. coadiuct̄ r̄gi
āgle ḡmisit magnū exercitū r̄ n̄c
dū i r̄ano francie Ram̄ r̄ idē coēs
camatū acriter ifestā. tornatū dire
laccessiuit. amandiatū exussit. Abba
tomā destrux̄. Eisdem t̄pibus cont̄
git in opido delfi condignū r̄laciō
miraculū nā mat̄na q̄dā ad̄o feruēt
estruabat. ad d̄m̄ce passiois intuitū
vt stigma tales cicat̄ces i late m̄ib̄
r̄ pedib̄ suis visi. Appareht̄ r̄ vniūsi
fideles in hoc p̄digio c̄asixū dñi
nō im̄ito collaudarent. Eodem āno
kalen. Junij sol̄es ep̄c viam̄ vniūse
carms maḡs est. q̄ ap̄. ec̄n̄as t̄iect̄y.
exq̄is q̄p̄. m̄huat̄. H̄ic sol̄es
annis xviii. debili. regens ep̄atiam
cast̄z v̄redelant. cum adiacentibus

77
vill. hollij. cōta dudū ī vadio. dō
castellū ī fullēho cū tēra tūspēclia
gelrie cōta p̄d. īpignora. pauca
rela. digna gess. nisi q̄ canoni
cales p̄bendas amerfordie fec̄
ī cōtātū cū cast. dyepēhē p̄ auxi.
ecclie q̄pauit.

Sepulto Johāne pon. q̄d ca
noicōz postulauerūt. Jo
hannem de arkel canoicū t̄iectē
ad istāciā wilhelmi cōit̄ hānoie
Ceti vō caplāres elegūt. Johāne
bronchorst īpōitū scī salaluatorz
ad mortū cōit̄ gelrie. Dñs autem
īpa bñdēs xij. amotis hys duob
donā īp̄m pontificū ciud. audito
ri cūz nobili zōno mycolao de ca
puao Szidem mycola. cod. āno re
nūciā. ep̄atū patēt. ī p̄ib. cōsisto
rio. Dñs vō clemēs vi. ex hinc de
nouo īpa cū. gūl. ab hinc disc̄to
et nobili viro Johām de arkel p̄
dō vacātem ep̄atū t̄iectē. q̄ ibid.
gsect. fuit. p̄ dñm granclmū car
dinalem et ep̄m albanē.

Situr Jo. de arkel ep̄c ad ptes ac

celeris. viij. die mēf may t̄iectē. vi
bem decēt. iāss. ē vbi f. ritū atq̄
gsuetudis glōse cūcliat. Hic itaq̄ Jo.
hānes iuuenil. etat̄ flore vñas to.
ep̄atū dñsis penurizis iuolutū rep
p̄t. s̄ gct̄ debitorib. satisfacc̄ ariose
studuit. Nam z id ep̄c Reynoldo do
micello gelrie ad ple. p̄soluit. z t̄ra
tūspēcliaz ab āncēssōe dudū īpignora
tū s̄ p̄tate. p̄ia z accēp. Anno dō. q̄ ar.
xliij. die f. mēf Januāz t̄remot̄ f̄s
ē ī hollāz. q̄d paucos ānos subseq̄
tes p̄nosticat. horrenda flagra. Rā
et. wilhelmi. comes. Anno dō. ar. xlv.
cū q̄dr̄ingēt̄ eq̄tib. a p̄ruia iā t̄io
zediens coadunā. expeditā miliciā
q̄t̄ occidentalem possi ep̄ugnare fu
siam. Idem itaq̄ comes īpat̄. s̄ oibus
eidem expeditōi q̄zūc. urbem t̄
iectū. p̄t̄. q̄dā vailoqa p̄. cū obsed̄.
papilionēs ī gr̄z. exē. z c̄ḡnā cū
tē ad sex eb̄dōdas cū xij. māgēis istā
tissie laceffi. Etōi vō t̄iectū. horren
da coaptan. ī gemā forēf. hostes
absteruerūt. a port̄z z memb. q̄z plēs
īcūtos armigeros cōsuerūt. tel. et.

missib. Demqz comes at qdd. nocte
vmbclm p. r. m. o. t. e. n. a. c. c. e. s. s. i. t. a. d. v. r. b. e.
v. t. p. f. i. d. i. c. a. t. e. f. o. s. s. a. t. e. d. a. e. x. q. u. e. t. a. n. q. u. e.
m. u. n. i. t. a. c. i. t. a. t. e. m. a. s. s. i. l. i. e. p. s. u. m. e. t. e. t.
e. c. c. e. q. d. b. a. l. i. s. t. a. i. a. c. a. c. a. u. e. m. u. r. i. t. e. l. u.
e. i. c. a. t. e. t. g. e. s. t. i. m. e. i. u. s. d. c. o. m. i. t. i. s. t. u. l. u.
t. i. s. s. i. t. C. o. e. s. g. s. a. n. c. a. a. d. t. e. t. o. r. i. u. s. u. u.
e. x. t. i. p. l. o. r. d. u. c. t. u. s. e. v. b. i. p. a. l. i. q. u. i. t. u. l. u. t. i. p. i. s.
p. s. t. i. n. e. s. a. n. i. t. a. t. i. r. e. s. t. i. t. u. t. e. s. t. I. n. t. e. a. s. o. l. y. s.
e. p. i. s. c. o. p. a. g. e. n. a. p. l. i. s. r. e. s. i. s. t. e. s. e. t. o. b. s. i. d. i. o. e. z.
c. i. t. a. t. i. s. s. u. e. p. r. a. p. i. e. s. f. e. s. t. i. n. a. t. a. d. p. t. e. s.
v. e. i. t. e. t. p. a. i. c. a. m. e. t. l. o. c. a. t. i. o. n. e. s. c. o. r. o. z.
d. i. a. i. n. h. u. i. c. m. o. d. c. l. a. b. o. q. u. e. s. q. u. i. g. e. t. i.
c. a. u. e. s. h. u. i. l. i. t. v. r. b. e. m. e. x. i. r. e. n. t. a. c. i. n.
t. e. n. t. o. p. i. l. b. a. t. c. o. i. t. v. e. m. a. f. l. e. x. i. s. g. e. i.
b. e. x. o. r. a. z. e. n. t. H. y. s. i. t. a. z. g. e. s. t. i. d. e. c. o. e. s.
n. o. d. i. s. s. t. e. s. a. b. i. c. h. o. a. t. o. p. p. o. i. t. o. c. o. l. l. e. g. t.
i. t. a. t. o. r. e. c. e. t. e. m. i. l. i. c. i. a. v. t. i. n. s. t. a. t. e. x. p. u. g.
n. a. z. e. t. o. r. i. e. t. u. l. e. f. r. u. s. i. a. S. z. p. e. c. h. d. o. l. o. z.
g. l. o. s. p. e. r. a. t. e. i. u. s. d. c. o. i. t. a. d. t. r. a. i. c. o. g. n. i.
t. a. i. o. r. d. i. n. a. t. e. t. i. s. s. e. c. t. a. q. u. i. p. p. t. v. m. i. s. s.
p. p. l. i. s. m. i. g. n. u. i. i. f. o. r. t. u. n. u. i. i. o. p. i. n. a. t. e. i. a.
i. c. t. J. o. h. a. n. e. s. q. d. d. h. a. n. o. m. i. a. c. u. m. i. l. i. t. i.
R. a. t. e. s. u. a. a. p. p. l. i. c. u. t. a. d. a. u. s. t. r. i. e. p. l. a. g. u.
m. o. s. t. e. r. i. u. m. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. i. s. g. e. s. s. o. z. l. o. c. a. n. d. o.
t. e. t. o. r. i. a. s. u. a. s. u. p. r. i. p. a. v. i. c. i. n. i. m. a. i. s.

Et ex templo et c. hollad. no. exp. tatis posterioribus ad usus hostes ad v. u. l. i. r. a. g. g. r. e. s. s. i. s. t. u. t. e. o. s. d. e. a. u. t. i. f. c. i. t. a. t. e. m. s. t. a. u. r. i. e. u. e. l. e. m. u. n. t. e. c. i. n. e. p. f. u. g. a. z. e. t. z. p. s. i. d. u. i. c. i. m. i. t. e. r. i. u. m. c. u. a. r. m. a. t. i. s. b. e. l. l. a. t. o. r. i. b. a. s. s. i. l. i. z. e. t. i. t. a. q. d. h. o. l. l. a. n. d. z. m. i. l. l. u. o. b. s. t. a. b. t. i. f. o. r. t. u. n. u. q. a. d. u. s. c. e. p. e. r. t. i. p. u. g. n. a. r. e. m. o. s. t. e. r. i. u. m. q. p. o. t. i. v. i. t. u. t. e. d. i. n. a. q. u. i. h. u. a. n. a. a. p. d. o. c. a. n. t. e. i. o. p. a. u. l. a. t. i. u. e. r. p. u. l. s. i. s. t. q. s. e. x. t. u. c. f. e. s. o. n. e. s. p. a. s. s. i. m. o. c. i. d. u. n. t. e. s. p. m. a. t. i. s. e. c. u. t. i. s. t. C. o. e. s. a. t. u. t. p. r. i. n. c. e. p. s. i. p. t. r. i. t. h. i. f. o. r. t. u. n. u. i. t. o. l. e. r. J. u. s. t. i. c. l. a. s. s. e. m. s. u. a. v. s. b. o. r. e. a. l. e. m. p. t. e. m. p. d. a. m. o. s. t. e. r. i. u. m. d. i. r. e. x. i. t. e. t. q. i. a. u. m. i. n. g. e. n. t. i. s. b. e. l. l. a. t. o. r. i. b. i. t. r. a. a. s. c. e. n. d. i. t. v. i. a. m. o. r. e. d. o. m. u. e. x. u. s. s. i. t. J. u. s. i. m. i. s. h. o. s. t. i. b. a. u. d. a. c. t. e. z. o. c. e. r. i. t. l. l. o. b. i. l. e. f. e. i. s. o. n. e. p. s. o. n. a. l. i. m. i. t. e. r. e. t. u. s. a. d. m. o. r. t. e. m. i. l. i. t. u. h. o. n. o. i. f. i. c. e. s. e. d. e. f. e. n. d. i. t. E. t. o. i. n. v. o. f. e. s. o. n. e. s. c. u. i. i. n. s. i. m. i. s. a. r. m. i. g. e. r. i. s. p. u. s. i. l. l. u. m. g. r. a. t. e. h. o. l. l. a. d. e. o. z. a. b. i. e. n. i. p. i. n. c. o. m. i. t. e. c. u. m. m. i. l. i. t. i. s. a. l. i. s. i. p. i. s. i. g. n. o. r. a. t. i. b. o. c. i. d. e. r. u. t. q. u. e. e. c. i. a. m. m. o. r. t. u. u. i. n. v. i. n. d. e. a. z. n. o. b. i. l. i. s. f. e. i. s. o. n. i. s. s. i. m. p. h. a. t. d. e. c. o. l. l. a. u. e. r. u. t. A. c. t. a. f. u. i. t. h. i. c. e. n. t. a. s. t. r. a. g. e. s. v. i. k. a. l. e. n. o. c. t. o. b. z. e. o. d. e.

78
loco q̄. comites hollī. p̄dē p̄t̄bima
li sedē ḡsueuerāt. q̄n̄ cōtatū orien
lis f̄sue potestatiue quib̄ nauerant
Et ecce q̄m̄ audit̄ ī hūanis d̄ma po
tētia rebus Rynold̄ em̄ gelrie co
mes hūc Willhelmū a f̄somb̄ oca
di p̄d̄r̄ cū eūdem de baptistio sacri
fontis suscepit. Corruerūt at̄ ī h̄c
expediāone cū ip̄o comite q̄ngenti
val̄ āpli. q̄ puḡtes armigeri de
q̄b̄. h̄m̄ fuerūt p̄ncipales z p̄cipui
ut pote d̄ns de hozy D̄ns de auton
gē. d̄ns de haemsteden Et d̄ns de
merweden barones Gerard̄. barba
t̄. Willhelm̄. de naeltwyc Symon
et theodric̄ de teylinghen Ḡno de
asperen Johānes reuez̄ Theodric̄
et h̄mān̄ de zwicten. flozēa. de
marweden Et Willhelm̄ de mont
forde Theodric̄ de zanthoest. Oae
rus de spange Gerard̄ de ueri Alfi
d̄ de hoest Nicolaus oem. Willhel.
de donghen Theodric̄ walcorz.
Gherard̄. de froml. bōuic houuers
milites cū mlt̄ al̄ns electis burgē
sib̄. z p̄ceib̄. q̄p̄t̄. Decima z h̄nc

ex octa luce Willhelm̄. comes p̄ d̄m̄
martinū quēdatorem h̄lemēn̄ mē
occisor̄ cadauā put̄. asserūt. p̄ inter
signa c̄ta x̄p̄. est q̄ ad monasteriū
floradi campi cum eisdem a f̄aso
m̄b̄. adduct̄ est. D̄ns at̄. Johēs ep̄s
elapsis treugaz̄. Indicijs om̄s adhe
ren̄. p̄faco comiti dudum in obsi
dione citat̄ ab ep̄iscopatu proscri
bit̄. castellū voluē p̄ assultum acer
z m̄m̄ dext̄. illam villam oesthol
len cōbussit. D̄m̄m̄ de yselsteme
pro magna pte succendit. domniū
de ab coude in dediaonem suscepit.
et exactionat̄ alijs rebellibus suf
ficientē vlcionem de suis aduersa
rijs acceptauit.

Letern̄ ludouic̄ Imp̄ator
audita iam nece comitis wil
helm̄ pro t̄bunali sedens in hoena
ment̄ imp̄ialibus exq̄sūt̄. eque rec
tam iusticiam a plis q̄ romani r̄ḡ
in p̄nci. quoz dictante sententia
dectam est q̄t̄ hollandie p̄ncipat̄
romano vacet̄. imp̄io p̄ eo q̄ Wil
helm̄ comes abs̄ lib̄eris discesat̄.

a sclo. que ex tunc principatum idem
cesar dona^t Impatru maragarete sue
gugui q^uam germana fuit eidem
wilhelmo comiti Hinc itaq^{ue} gestis
eadem impatru appatu pulcherrio
mox ab hollu. descendit fedelitate
getis nicolis iura homagiu cunctis
vasallis suis accepit libertates et g^{ra}
cias dibus exhibuit beniuolastren
gas cu^m triectensib^{us} fecit et banaziam
exinde rediens comitatu hollu. gub^{er}
nand^o. wilhelmo duci sue palatio
suo fi^o g^{ra}menda^t. Hic wilhelm^{us} amica
cias plu^m mox dno^r hollu. ac zeellu.
sibi acquisiuit q^uo^o adiutorio n^{ost}re sua
postea p^{ro} p^{ro} t^{er}ra iniuriose p^{ro}ua^t. hoc
tameⁿ sine g^{ra}u^o bellicoso noⁿ fecit
na^m ip^{sa} n^{ost}re est p^{ro} d^{omi}ni copiosum ex^{er}tu
armato^ru^m forciu^m ex h^{an}oma hollu.
zeellu. educens nauigio meⁿ nonthol
hollu. et t^{er}ram de vorey sup^{er} mas^{am}
venit vbi bellu^m nauale g^{ra} est et
suos adiutores sibi oct^o habuit
In quo bello ab v^{est}re p^{ar}te acriter pug
natu^m fu^{it}. finaliter t^{er}ra fi^o fortuna si
bi fauente ibidem t^{ri}umphauit. et sic

comitatu hollu. simili^{ter} et h^{an}ome
vsurpa^t. In isto g^{ra}u^o milia probi
milites et alij ex hollan^{ia}. et zeellu.
perieru^{nt}. Comissum fuit h^{ic} plu^m
Anno d^{omi}ni an^o ar^o li^o quo facto
Wilhelm^{us} comes p^{ro}dict^{us} o^{mn}es miles
nobiles n^{ost}re sue adherentes a t^{er}
ra sua prosp^{er}it ac o^{mn}es eor^u masio
nes et villas in q^uo d^{omi}ni habebat
Incendit iste wilhelm^{us} cepit iⁿ vx
orem fi^o duc^{em} linceske pulchram
domina^m ac bona valde de q^uo fi^o
et fi^o. h^{ic} mortu^{us} fu^{it} in fantuli
etate. Anno d^{omi}ni an^o ccc^o xlvij.
fuit t^{er}ra inter co^{mn}ite^m et ep^{iscopu}m illu^m
de c^{ir}cate triecten^{is}. quoz^u d^{omi}ni consilio
circa festum laurencij exieru^{nt} et
hollandens^{is} sibi vicinoses hostile^m
iⁿ vaserunt vbi qua^m plu^mimos occi
deru^{nt} et incendu^m const^{er}u^{er}u^{nt}. quasda^m
villas g^{ra}usseru^{nt}. Quod p^{ro}cipiens
comes acquisi^{it} sibi hollandensibus
et zeellu. ac alijs electis armat^{is} pli
b^{us} t^{er}ra ep^{iscopu}m iⁿ t^{er}ra a et sup^{er}iori i
cipiens iⁿ opidum a cast^{ro} de via
ne eam deuastare incepit simili^{ter}

et sagittarum cum quibusdam hollan. citra
citatem discurrebant ac pluvina
dampna in i. confinio habitantibus
faciebant. Episcopus autem in citate existens
ac desolatus sue terre inspicuens dolo
re cepit et quod sibi ac suo populo possit sub
uenire meditari est tandem salvo con
ductu prius accepto ad eorum pro
perea ubi interloquentes pro pace
amicitiam et gratiam committis asseu
tus fuit. Hic postea factus episcopus leo
diensis

Hisumpto ergo Johanne episcopo
et in leodio cathedra episcopi
monasterium effectus est episcopus trientis.
Circa idem tempus Wilhelmus comes
profectus est in angliam ubi honori
fice a rege et a baronibus suscep
tus est sed ipso redeunte in amerciam
recidit. In qua usque in hodiernum
diem permansit uxor eius ut dicitur pro
pterea veneno fuit in toxicata de
c. morte improuisa doluit tota
patria Wilhelmo 9. comite sic a
mente factus et apud kemoet in stric
tissimum vinculum ligatus Adelbertus

79
fuit eius germanus totam terram suam
in tutelam suscepit quam potens
per longa tempora gubernauit. Hic
Wilhelmus Adelbertus dux in bava
ria uxorem de genere imperiali ha
bituit ex qua tres filios et quatuor
filias habuit. de filiis autem Wilhelmus
primogenitus fuit Adelbertus 2. ge
nitus Iohannes tertius genitus de filiabus
Katherina primogenita Johanna
2. genita ambe ante Wilhelmum
et Adelbertum primogenite aza
gazeta 3. genita ante Iohannem pro
creata Johanna 4. genita una ista
et edita fuit regi bohemie qui postea
fuit imperator Altera duci gelric
tertia filius ducis burgundie copulata
fuit et sororem Wilhelmus filius
Adelberti eodem tempore in uxorem
accepit. Hic Adelbertus dux nobi
lem baronem dominum de augia decol
lari fecit qui cognatus comitis fuit
flandrie pro quo valida guerra
inter ipsum et comitem flandrie pre
dictum fuerat nam et hannonia
in multis locis a flamugis igne et

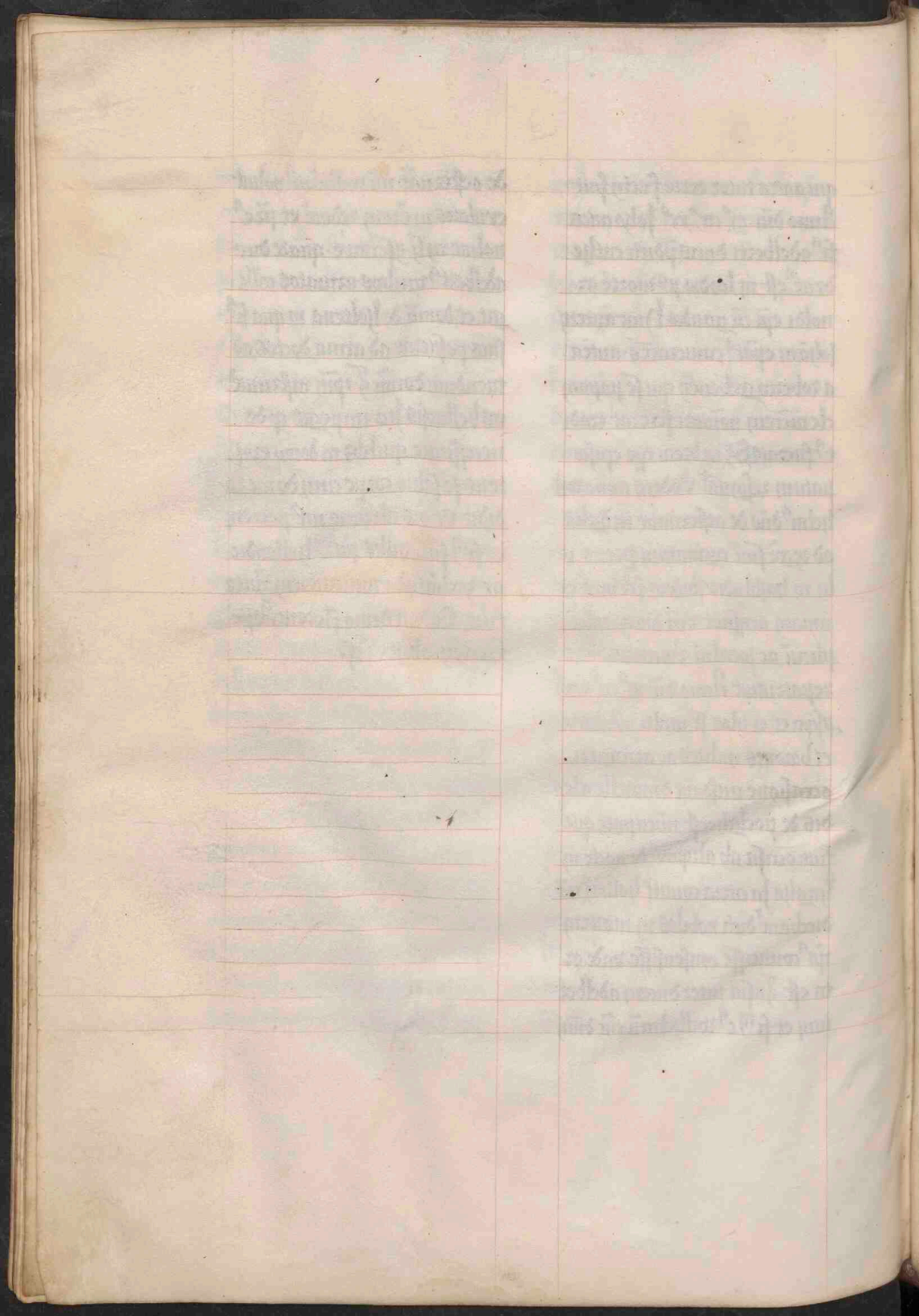
cede ppter hoc vastata fuit. Sz hac
guerram rex francie gpesavit &
sedavit. Adalbertus etiam dux o-
pidum de delf expugnavit & vi-
cit muros portas ac munitiones
e' destruxit. Inten Johannes triecten
epc dicit vniuse carnis exsol.
Cui arnoldus de horn tuc existens
in curia rona i epatu successit.

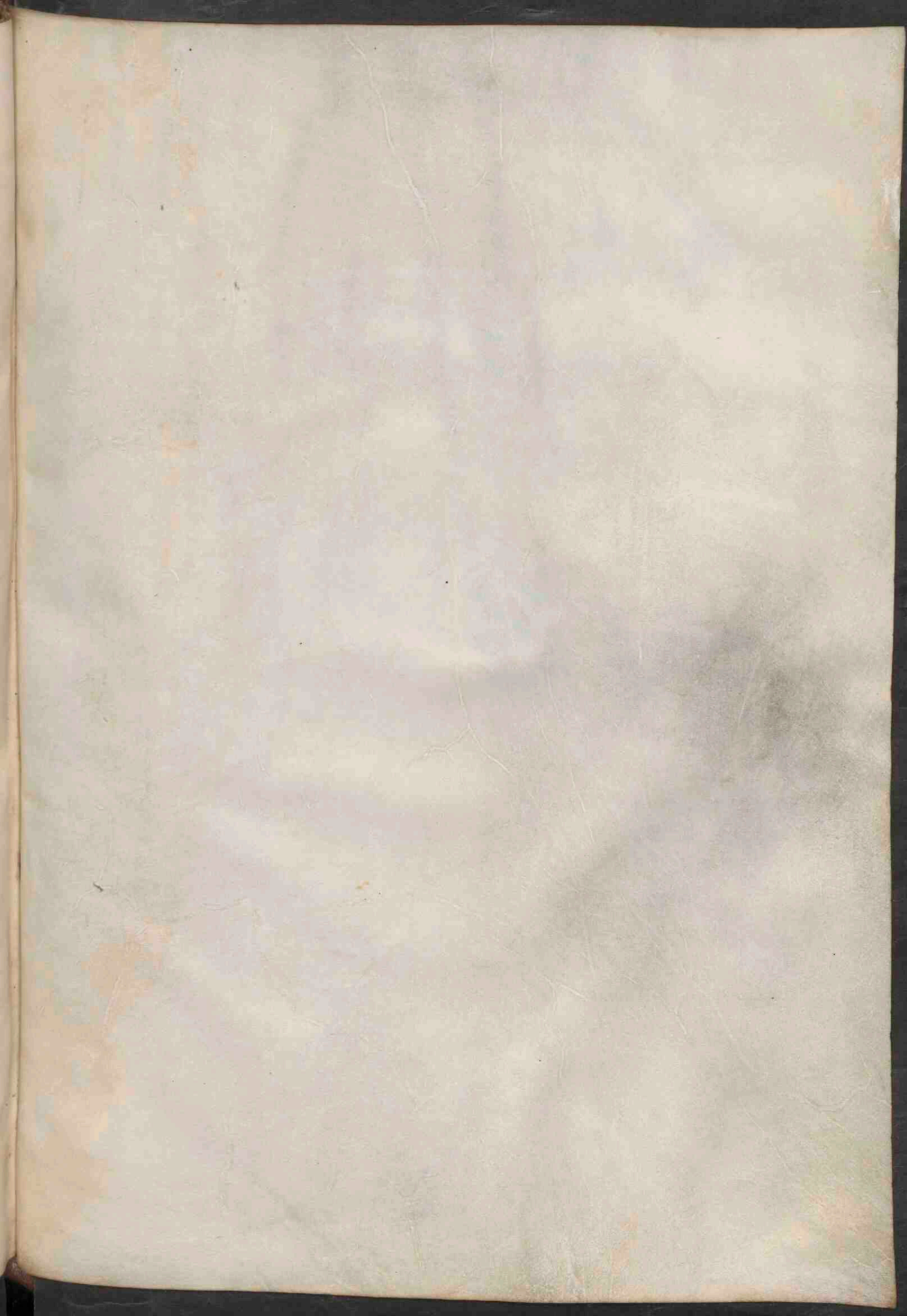
Arnoldus ergo epc ad ter-
ram rediens triecten
honorifice cum multis nobilib'
ingressus est vbi a deo ac a toto
plo cum dita susceptus est venci-
tione. Hic arnoldus epc erat vir
bellicosus & sp magis armis q'
libris siue sac' scripture intentus
ac sollicitus. Huius tpe triecten cas-
trum de ghildenburgh ppe coru
ciuitatem sup remu construxit
vbi ab hollanden. et alijs
ibi p remu p dcm tuisentibus the-
olonia seu vectigalia extorserit.
Qd audiens adalbertus dux tutor
hollj. cum infimis armigeris vez-
sus trialectum p'ce. & obsedit et

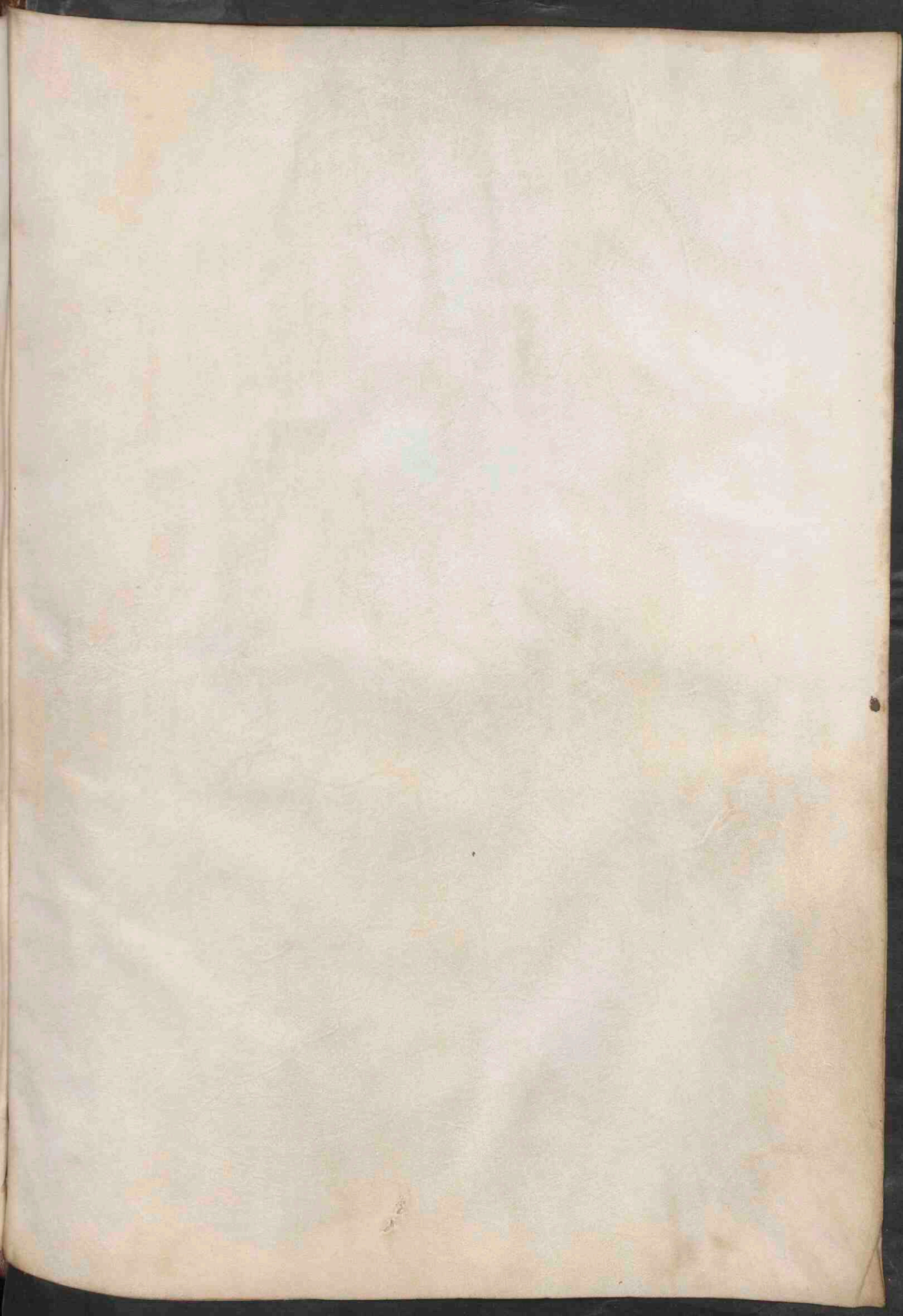
castre cum instrumentis bellicosis
multipliciter lacessivit tandem apertis
coaptatis hollj et cattis ac alijs in-
genijs insultum fecerunt & p dcm
iquassant. castre a fundamento
euerterunt. Arnoldus p dicit epc
trecten. p mortem dmi johannis
de arkel epc leodiens. effatus est.
cui in epatu triecten. successit flo-
renca de wenehichoue epc mo-
nasterien. Anno dmi. aj. cc. lxxv.
xv. Wilhelmus frater adalberti
dnis de oesteraunt accepit in vxore
frater dux burgundie et johis filius
dux burgundie Eodem tpe sorore
wilhelmus p dicit etiam accepit in
vxorem. Hic wilhelmus an danme
in flandria a rege francie i augus-
to mense effatus est miles. Anno dmi.
aj. cc. lxxvi. vxor adalberti duas
viam vniuse carnis est ingressa &
in capella de hagen iuxta altare ma-
ni tumultata. Anno dmi. aj. cc.
lxxvii. in qdragesima wilhelmus
comes hollj. obijt ap' kenoc. Cui
adalbertus frater in comitatu successit.

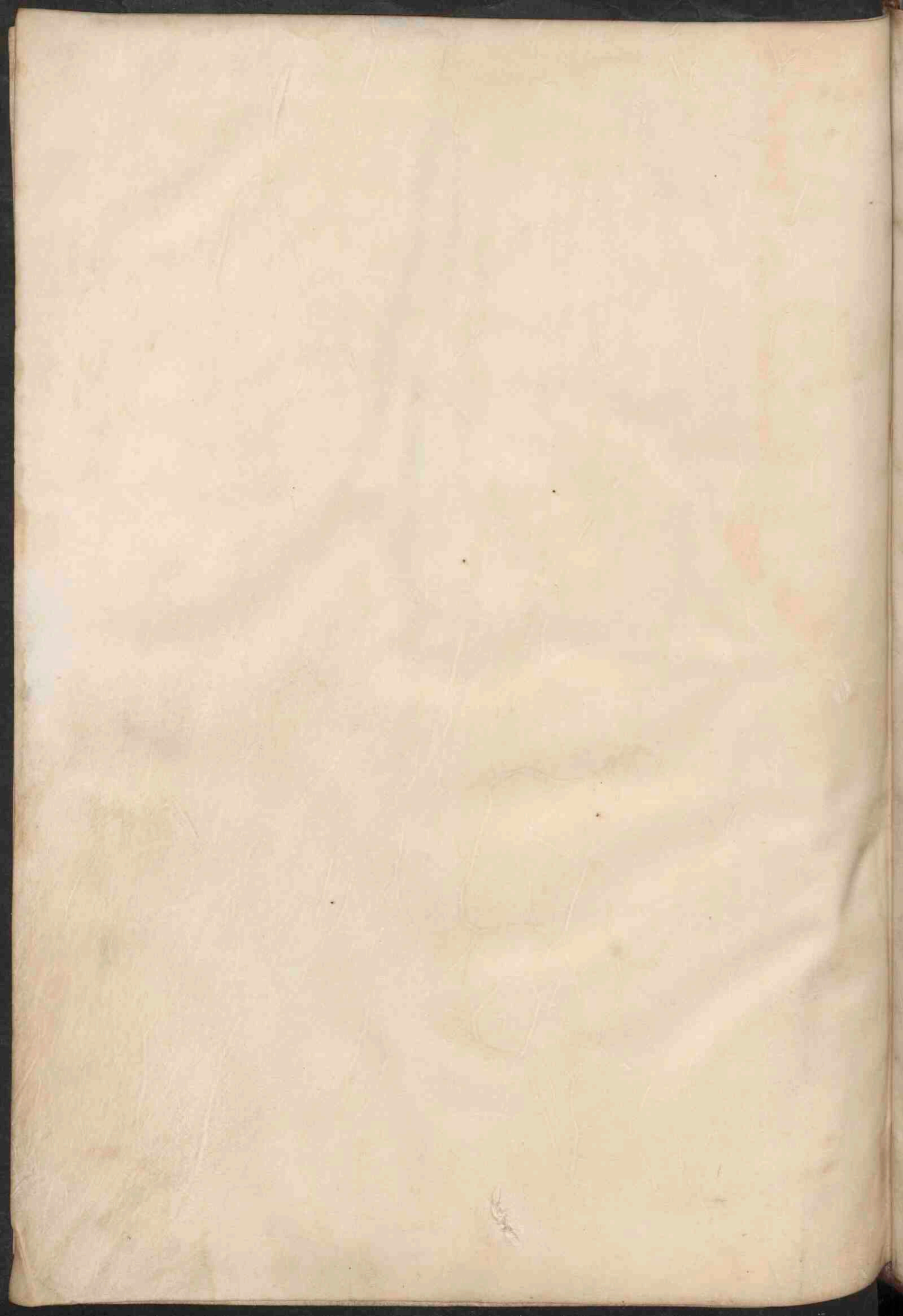
qui antea tutor terre factus fuit
 Anno dñi .m. cc. xc. Johannes
 frater adelberti ducis predicti catho-
 drat' est in leodio pro morte ar-
 noldi epi cum gaudio hinc autem
 Joham episcopus cameracensium antea
 a Roberto Gebencium qui se papam
 clementem nominari fecerat tradi-
 tus fuerat. Sed in brevi tempore episco-
 patum resignavit. Eodem anno Wil-
 helmus dominus de Oestruant in Angliam
 ad regem suum cognatum pergit ubi
 in hastiludio ibidem frater laud ex-
 terminari acquisivit et cum duobus militi-
 bus ac socialium remuneratione
 repatriavit. Anno dñi .m. cc. xcij.
 Capti et exulati sunt multi nobiles vi-
 ri barones milites ac armigeri
 occasione causam domnicelle a lep-
 dis de poelgheest nuncupate que
 fuit occisa ab aliquibus de nocte in
 Hagha in curia comitis hollan-
 dicebant dicti nobiles in mortem
 ipsius comitis consensisse. Unde or-
 ta est querela inter ducem adelber-
 tum et fratrem suum Wilhelmum tunc dominum

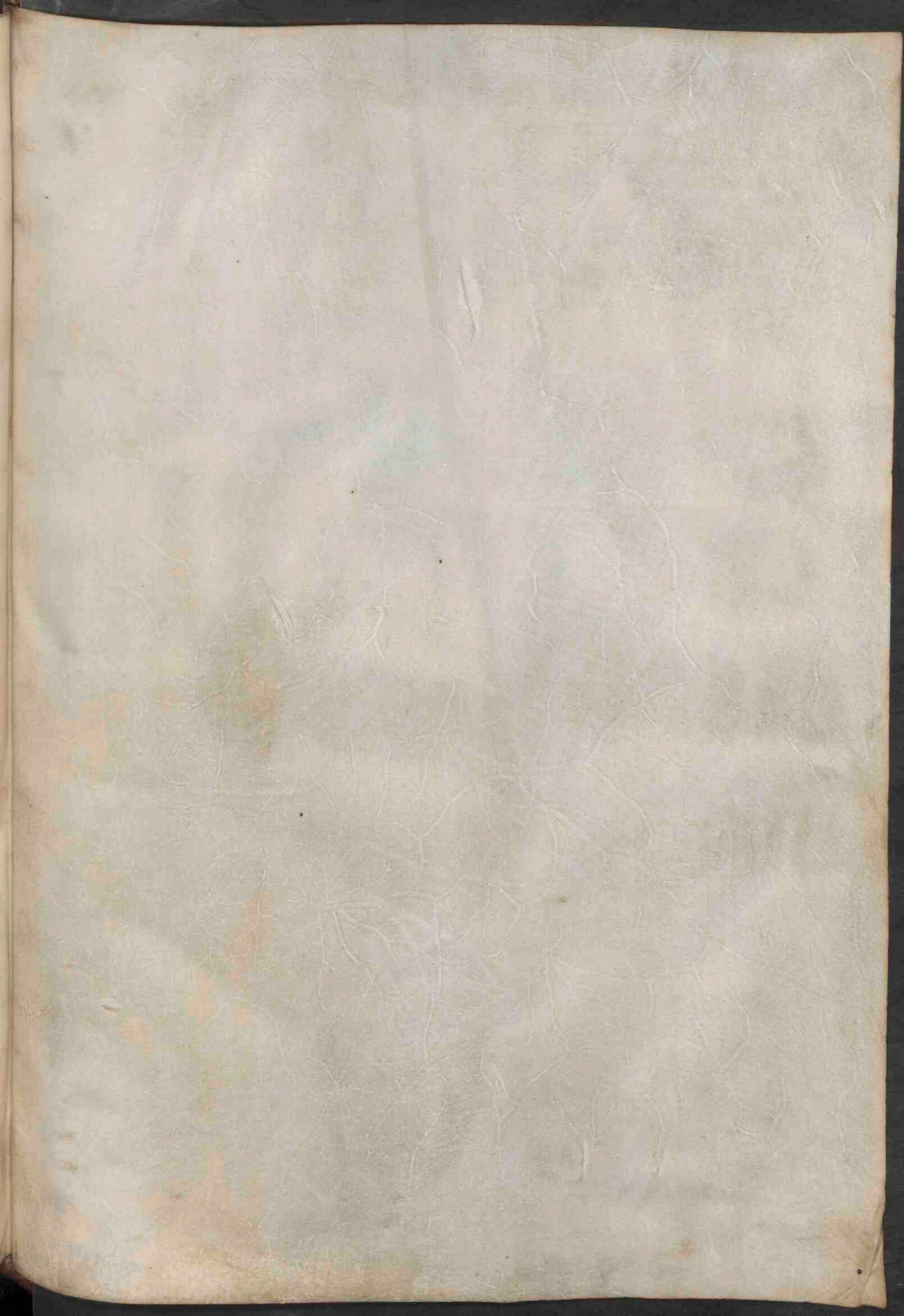
de Oestruant nam Wilhelmus voluit
 exulatos in terram reducere et pro se
 noluit in hoc consentire. Quare dux
 adelbertus multos armatos colle-
 git et domum de Holtena in qua frater
 suus posuerat ad arma doctos ad-
 tuendum domum ipsius instrumē-
 tis bellicosissimis. Ita impetit quod de
 necessitate quilibet in domo exis-
 tens se salvo corpore cum domo re-
 didit. Et omnis altitudo in pace
 et frater suus villis in Hollandia
 ac Zeelandia ad terminandum eluta
 fuit. Eodem anno florentia episcopus
 triectensium obiit. etc.

Nieuwe Wereld, n. 1

1938

